

31125

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ జూలై నెల 31-వ తేది శుక్రవారము
శ్రీ క్రొత్తనామ సంవత్సరము, శ్రావణమాస శుద్ధ దశమి ౧౦.

No. 102
సంచిక ౧౦౩

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పొట్లబోగొట్టును.
బెఱుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

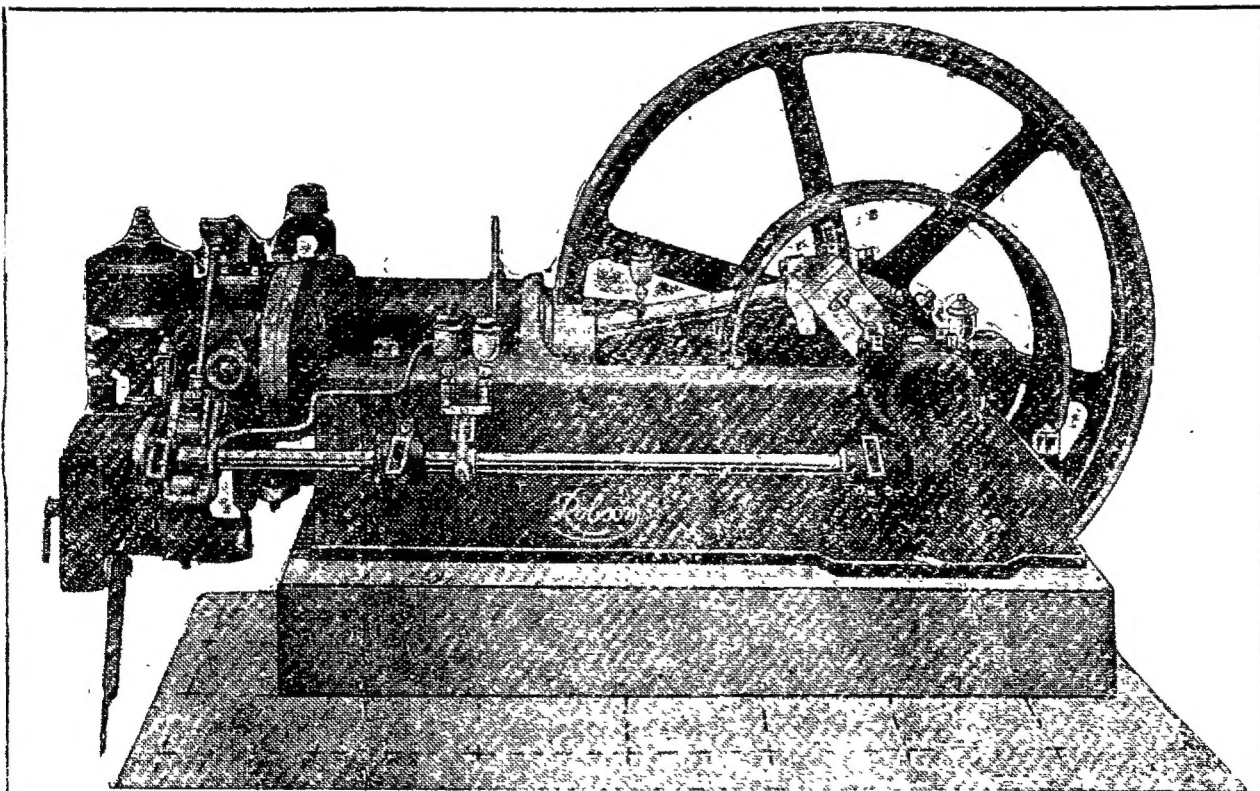

చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 109 ప్రేరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

The Best and Up-to-date Engine in the Market

“రాబ్ నెక్” లాంగుస్ట్రోక్ న్యూటైపు సెమిడీ సెల్ క్రూడ్ ఆయిలు యింజనులు

1860

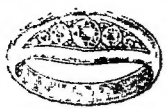

లోడు లాగుటలో ప్రసిద్ధిచెందినవి. ఎంత మట్టి క్రూడ్ ఆయిలుతోనైనను చక్కగా పనిచేయును. ఆయిలు బహు తక్కువగ ఖర్చుగును
వేపరై జరుగు తరుచుగా క్లీన్ చేయ నవసరములేదు. ఇంజనులు భారీవిగానున్నా, సామానులు బలముగాను,
ఊండు అధికముగానున్న వుండుటచే చాలకాలము చక్కగా పనిచేయును. ఇంజను నడిపించుటకు విశేష నేర్వతనము అక్కరలేదు
సోల్ యేజంట్లు:—

లండన్ ప్రేడింగ్ కంపెనీ, బెజవాడ (ఇండియా)

Telegrams “LAKSHMI” Bezwada.

(అన్నిరకముల ఖిల్లసామానులు డై రెక్టుగా యింట్లోఁబ్రచేసి స్థాకుయంచువాడు “రాబ్ నెక్” గ్యాసుయింజనులు, ప్లాంబులకున్నా సోల్ యేజంట్లు)

బంగారు వెండినగలతో

వివిధ కావలసినను మావద్ద సిద్ధముగా నున్నవి

మాకు చిన్నవి పెద్దవి అను వ్యత్యాసము లేదు. కష్టము కులభము అను భేదములేదు. పెద్దవారు వచ్చినను చిన్నవారు వచ్చినను భేదములేదు వ్యత్యాసములేదు. ఎంతవారము గడిచినను మాట్లాడితే మా మాట తీరిన నగలను తెచ్చిన అప్పటి బహుభాగములకు వై విచ్చెనము అర్థరేఖలుగా లేవు, నారియొక నగను యిచ్చెదము లేక ప్రేమ కావలసినను తిరిగి వాప సిచ్చెదము. పవిత్ర బాగానకు నీచువెండికి పూచీచ్చెదము. యితర తెలుపనే! మా కారాదాయలకు తృప్తికలిగించుటయే మా ముఖ్య ఉద్దేశము. 172 పుటలుగల విచిత్రమైన క్యాటలాగు రు. 1.0-0

ఇదివరలో మా ప్రదర్శనశాలకు రానివారు ఒకదఫా రాగోరెదము.

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ

నగలవర్తకులు, 25, చౌనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

నిరపాయ కరమైన ఎరాస్మిక్ సబ్బుబిళ్లలు

ప్రతి ఒక్కరికి తగినవి-బిడ్డలకు స్నానముచేయుటకు-తల్లికి యవ్వనమునందున్న అందము

శాశ్వతముగా యుండుటకును, తండ్రికి పరిశుద్ధ మిచ్చుటకును శ్రేష్ఠమైనది. మిక్కిలి సున్నితముగా సువాసనచేర్చబడినది. మితవ్యయము గలది. అరిగి పోయినప్పుడు కూడ మొదటనుండి నల్ల మంచి సువాసన గలిగియుండును.

ఈ రకము, ఇతర సుప్రసిద్ధమైన ఎరాస్మిక్ రకములు అన్ని దుకాణములందును దొరకును.

“ఎరాస్మిక్” అత్తరు తయారుచేయునట్టి వారిచే

లండన్, పారిసులో తయారుచేయబడును.

అశ్విన | అశ్వగంధిచే తయారుచేయబడిన సంజీవి.

బలహీనమైన నరములకు, దుర్బలమైన మెదడుకు, బలములేని కండరములకు,

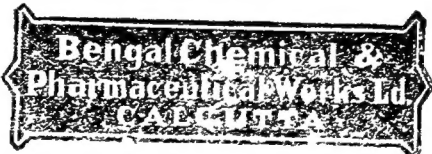
ఈ అమోఘమైన ఔషధము

శతావరి, బల్ల, తల్మఖానా, గ్లినరొఫాస్ఫరేటులు, ఇతర మామూలు ఓషధులుచేర్చి తయారుచేయబడినది. అందుచే కలిగిన దుర్బలత్వమునకు ఇది తప్పక మంచి గుణ మిచ్చును.

ఇది రహస్యమైన ఔషధముకాదు.

కావలసినవారు వ్రాసిన ఔషధము

సూత్రముకూడ తెలుపబడును.

1591

అభ్రకభస్మము

అమోఘమైన మందు సక్రమముగా 300 పుటలు వేయబడినది. శ్రీ ముక్త్యాలంకారావారి సంస్థానమున స్వీకృతమొగమున కై తయారుచేయబడినది.

జీవ ఉపయోగమును సక్రింది స్వల్పభరకు విక్రయమునకుగూడ పెట్టినాము. మాత్రవ్యాధులలో బాగా పనిచేయును. జ్వరము అనే బహుముక్త్యాధిని పోగొట్టి, మాత్రములోనుండి తీరిపర్వమును తీరవేయును. వేడిని, దగ్ధము, తుయోగ మాను బోగొట్టును. కఫకోగము లన్నిటియందు చాలా మంచిని. ఔషధయోగములందు గూడ ఉపయోగించుకోవచ్చును. గొప్పగొప్పవారు మెచ్చియున్నారు. అనువాదవిశేషములే నన్నివ్యాధులను గురుర్గును. ఒకసారి వాడినాడండి మీకే తెలుస. ఉపయోగించువిధము మందులో పంపబడును. ఎక్కువగా కొనేవారికి ప్రత్యేకపు రేట్లు. కులం 1 కి 5-0-0.

అక్షరము:— మేనేజరు, ఆర్థర సాయనశాల, ముక్త్యాల, (కృష్ణాజిల్లా)

గుణములలో శ్రేష్ఠము! బజారునంగలి రకములన్నిటికంటే మేలైనది!! వెలలో నరసము!!

రాజేశ్వరి

చర్మవ్యాధులకు

బొర క్కుసబ్బు

వజ్రాయుధము

హస్తాభిషేకము, అన్ని వ్యాధుల సబ్బులు కూడ దొరుకును. అన్ని స్థలములలో ఏజంట్లు కావలెను.

ఆర్. ఆర్. సోపు అండ్ క్యాండిల్ వర్క్స్. బెజవాడ.

శ్రీ శే దాసుగారి ఆస్తి

ట్రస్టీల యుదంతము

స్మారకచిహ్న మెట్టిది

దేశబంధుదాసుగారి ఆస్తిలో మిగిలినది రీసార్వేడులో నెం 148 ఆచరణము. ఈగృహమును 1924 డిసెంబరు 5 వ తేదీని ప్రజల కొప్పగించి ట్రస్టుజీడు వ్రాసి కొన్నివరతులను తెచ్చెను. ఐదుగురు ట్రస్టీలను తెచ్చెను. వారికెవరికి ఆస్తిలో స్వయముగ నెట్టిసంబంధమును లేదు. ఆరోజుకు ఆయన అప్పు మాడు లక్షలు మొత్తము వేయబడెను. ఈఅప్పులను దీర్చి మిగిలిన ఆస్తిని యాక్రిందివిధముగ దేనికైన వినియోగింప వలెనని అందు ఆయన విధించెను:—

1. భారత స్త్రీవిద్య.
2. దేవాలయమును కట్టించి ఆరాహారు నిత్యనైవేద్య దీపారాధనలు సల్పుట కేర్పాటు జేయుట.
3. హిందూబాలర మతవిద్య
4. స్త్రీప్రసవవైద్యశాల
5. బీదలగు భారతీయులకు సహాయముజేయుట ట్రస్టీలు ముఖ్యము ని తలంచిన ధర్మకార్యములు చేయుట.

అప్పటికి ఆస్తి కిమ్మకు జూడ ట్రస్టీలు యీ పనులను జేయవలెనన్న అప్పుదారులు చాలవరకు తా మిచ్చిన అప్పును వదులొన్నగాని పీలుగాదని తోచెను. భూకైలాసులో నున్న కుమార సత్య మోహన ఘోసాలు తానిచ్చిన 60 వేల అప్పును అప్పుడే వదులొనెను. అప్పుదారులకు కొంతయైనను ఇచ్చి వేయవలెనని ట్రస్టీలు రెండు లక్షలు ఋణముజేసిరి. హిందుస్థాను కో-ఆపరేటివు లైవు ఇన్సూరెన్సు కంపెనీవారు ఆ యిల్లు తణఖామీద రెండులక్షలనిచ్చిరి; తరువాత ట్రస్టీలు అప్పుదారుల దగ్గరకు బోయి యేమి తగ్గించెద రని యడిగిరి. అప్పు బాక్ యున్నటుల అడిగిన వారందరికిని యీ రెండు లక్షలతో సమాధానము జెప్పిరి. అప్పులన్నియు దీర్చుటకు 2 లక్షల 20 వేలు గావలయును. ఇందులో చిన్నచిన్న అప్పులు 10 వేలు, కంపెనీ కీయవలసిన రెండు లక్షలు వడ్డీయున్న ఉన్నవి.

క్రిందటి మే చివరలోజూలూరు మహాత్ముడు డార్జిలింగుకు పోవుదురనగా, ట్రస్టీలు వారిదగ్గరకు పోయి అప్పులు తీర్చి ఆస్తిని విడుదలజేయుటకై రెండులక్షలు వేయించవలెనని అడుగబోయిరి. ఆ యన తెం గా లు నుండి పోవు లోపల అట్లే సహాయము జేసెదనని ఒప్పుకొనెను. ఈ వాగ్దానము మూలమున నే మహాత్ముడు ట్రస్టులోని విషయములను పరిశ్రాంతి జేయుటకై 10 లక్షలు కావలెనని విజ్ఞప్తి జేసెను. ఈవిజ్ఞప్తిజేయుటకు ముందు సిన్హా ప్రభువుగారియింట నొకసభ చేయబడెను. స్మారకచిహ్న మెట్టుండవలెనని ఆలోచింపబడెను. సిన్హా ప్రభువు అప్పుడు యిప్పుడున్న ట్రస్టునే పరిశ్రాంతిజేయుటకుగాని లేదా దేశబంధుకోరినటుల గాక వేరు విధముగ నేదైన స్మారకచిహ్నమును గాని సిద్ధము జేయవలెనని చెప్పిరి. అప్పుడు మొదటి విధమున నే దేశబంధు ట్రస్టునే పరిశ్రాంతి జేయవలెనని నిర్ణయించి విజ్ఞప్తి చేయబడెను. అందుచేతనే ఆవిజ్ఞప్తిలో ఆస్తిఅప్పవినరమును ట్రస్టువిషయమును చెల్లవబడినవి. ట్రస్టీలు తమపై విధింపబడిన భారములను నిర్వహించుటకు ఈనిధిని కోరుచుండుటచేత ఆవిషయము లన్నియును అందు సంతకము జేసినవారు తెప్పిరి.

సిన్హా ప్రభువుగారియింట జరిగినసభలోనే మరి యిద్దరు ట్రస్టీలనుజేర్చి యీట్రస్టులో పార్టీసంబంధము లేకుండ జేయుటకు దేశబంధు నిర్ణయించిన ట్రస్టీలు ఒప్పకొనెరి.

దేశబంధు అప్పులు దీర్చుకొనుటకై ట్రస్టు సేర్పాటు జేసెనని యొక్కడనుండియో వచ్చిన నూచిన కుమారాధారములేదు. సర్వస్వమును దేశమున కర్పించిన ట్రస్టీ మహామహానివిషయమున నుపయోగించిన మాటలు పాపమని దేశీయులు దలంచెదరని ట్రస్టీలు నమ్ముచున్నారు.

(2)

దేశబంధు స్మారకచిహ్నకై విజ్ఞప్తిజేసిన మీదట మెమోరియలు ఏవిధముగ నుండునని కొందరు అడుగుచున్నారు. ట్రస్టులో అనేకకోరికలు చెల్లవబడినవి. ట్రస్టులో నితరకోర్కెలను పరిశ్రాంతము జేయుమాట యిటుండ బీదలకును స్త్రీలకును సౌకర్యము జేయుటయు, స్త్రీవిద్యావ్యాపకము జేసి వారు కష్టపడు సోదరసోదరీమణులకు సాయము జేయుటయు జేయుటయు యీట్రస్టులో ముఖ్యాంశముగనున్నది. కావున మెమోరియలు సంఘముఖ్యాంశము లీక్రింది విధముగ నుండును:—

రాబిన్ను "పేటెంటు" బార్లీ

ఈ బిడ్డకు స్వాభావికమైన పాలుయిచ్చుటకు
మీరులేని ప్రతి బిడ్డ కలిగిని, శ్రేష్ఠమైన ఆహార
మేది యను సంశయము గలుగుచున్నది. బిడ్డకు
సులభముగా జీర్ణమగు నట్టి రాబిన్ను
"పేటెంటు" బార్లీతో తయారు చేయబడిన
గంజితో ఆవు, లేక గోదే, లేక మేకపాలు, లేక
కాదిన లేక దబ్బాపాలు, లేక యితర యేకవృత
పాలును చేర్చి యిచ్చినను మంచిది.

రాబిన్ను "పేటెంటు" బార్లీతో
తయారు చేయబడిన గంజిని, లేక అల్పాహార
మును బిడ్డ కలిగి యిచ్చిన, బిడ్డకు పాలను ధారా
కముగా యిచ్చుటకు తోడ్పడును.

బహిషకలకు నిషేధించబడినది.

ముఖ్యముగా కృతముచే బాధపడువాటికి మిగత
పదార్థములన్నియు విమనమగునప్పుడు ఇది రక్ష
కమును: చల్లపరచి కడుపులో యిసుడునట్లు
జేయును.

రాబిన్ను "పేటెంటు" బార్లీతో
తయారు చేయబడిన గంజి లేక అల్పాహారము
వైద్యులచే గొప్పగా సిఫార్సు చేయబడుచున్నది.
తరచుగా పీచునున్నముతో కలపబడి, మలిన
మునాకును పెరక బార్లీని వాడుటకు మానుడు.

No. 1.

అమృతాంజనము

జగత్ప్రసిద్ధమైనది

అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

అమృతాంజనము ప్రాచ్యదేశ మూలికల సంపుటిచే
హిందూ దేశమునందు సిగ్గుచేయబడిన లోకప్రఖ్యాతి
మైన మందు. ఇది ఇర్ష్యాకిపుడు తమారగుచున్న శ్రోత్రి
మందు గాదు. ఇరుచుకేందుగా దేశమునందంతటను
వాడుకలో నుండి మెప్పును బొందిన దివ్యామృతము.
నొప్పులు, వాపులు, గాయములు, బిల్లులు, పొట్టు,
బెణుకులు మొదలగుబాధలకు అమృతాంజనము ప్రశం
సహాయముగా వెంటనే పనిచేయును. సర్వముపైన
రాచిన లోపలికి వ్యాపించి లోపలనొప్పులు సయితము
పోగలవు. నెత్తురు ప్రతిక్షణమునందును శరీరాంగులకు
ఆహారపదార్థములను గొనిపోయి అచ్చటికి కిణిలపదార్థము
లను గ్రహించి ప్రాణరక్షణము జేయుచున్నది.

అన్ని పాపులలో దొరకును

తామర తైలము

తామర, తీట్ల, గజ్జికి మంచిది.

దంతచూర్ణము

పండ్లపోటుకు తీపులకు మంచిపొడుము.

మోహినీ తైలము

వెండ్రుకలను పెంచి నిగనిగలాడించును

కండ్లకు చలువచేయును

స్త్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది

అమృతాంజనం డిపో,

మదరాసు - బొంబాయి

(1) పురపాలకుల కృత్యమునుగూర్చియు, రోగనివా
ర కృత్యమునుగూర్చియు, ఇంటిలో సౌఖ్యమునుగూర్చియు ప్రా
ధమిక సిద్ధాంతములందే యింకను ఏమియును చెలియకుండ
నున్నదని బ్రెస్టీలు నమ్ముచున్నారు. ఈపద్ధతులమీదను రోగులకు
ను బాధార్థులకును సహాయముజేయు పద్ధతులమీదను ఈ సం
స్థయందు శిక్షణ మొసంగబడును. పట్టణములోను రాష్ట్రము
నందలి వివిధ భాగములలోను తగిన సెంట్రల్
లో కాళి శాఖ లేర్పరుపబడి యీ సంస్థ
లో శిక్షణ గాంచినవారు పంపబడుచుందురు. ఈసంస్థయందు
నెక్కువగ నేర్చుకొని పోట్లబోసికొనువారికిగాక తాము
నేర్చుకొన్నసంగతులను ఇండ్లలో వినియోగించి యితరులకు
నేర్పి దేశ పురోభివృద్ధికి తోడ్పడుదురను నుద్దేశ్యముతో
సంకల్పించబడినది.

ఈవిధముగ శిక్షణముగాంచిన స్త్రీలు రాష్ట్రముంతట
ను వ్యాపించినయెడల సేవ యనున దేవిధముగ నుండవలెనో ఆవ
ర్తమును జూపినవారగుదురు. స్వయముగ పనిజేయగోరు
బచ్చికులకు ఈసంస్థయందవకాశ మియ్యబడును. ఇట్టివారు
చాలమంది వచ్చెదరని బ్రెస్టీలు నమ్ముచున్నారు.

తగిన జాగ్రత్తయు చికిత్సయు లేకపోవుటవలన చాల
మంది స్త్రీలు ఓర్పు లో బాధ పడి మాట్లాడ
కుండ చచ్చిపోవుచున్నారు. వీరవకపు భద్రలోగుతరగతివారు
ఈబాధకు నెక్కువ లోనగుచున్నారు. ఇంటివద్ద నెక్కువ
ఖర్చుజేసికొని చికిత్సలు గాంచలేరు. చుట్టుప్రక్కల పరిస్థితులు
రోగముకుదురుటకు అడ్డంపుగ నుండును. ఆసుపత్రికిపోవు ఆచా
రములేదు. అసుపత్రిపేర గాక సేవాసదన మనుపేర దీనిని బ్రె
స్టీలు పిలువగోరుచున్నారు. ఇయ్యది కష్టములచే కుంఠవారికి
సుఖము నొసంగునని మేము నమ్ముచున్నాము.

నీలరత్న సర్కారు

బిదన్ చంద్రరాయి

కలకత్తా

నిర్మల సి. హెచ్. చందర్

జూలై 24

సత్యమోహన ఘోషాలు

నలినరంజన సర్కారు

నగరంలో మహమ్మదీయుల

పార్టీలు యొకటి అగుట

గోదావరిజిల్లా రాజ్ కోలు తాలూకా నగరం గ్రామం
లో ఘనము 16 సం॥ రములనుండి మామహమ్మదీయులలో
షియామతస్థులలో రెండుపార్టీలు ఉన్నవి. ఒక పార్టీవారు
రజనాసాహేబుగారు మతగురువుగాను, మాహాద్విలు, పంజా
ఆస్తిధర్మకర్తలుగాను పనికిరాదన్నారు. రెండోపార్టీవారు అం
దులకు అంగీకరించలేదు. పార్టీ వచ్చుటకు ఇదియే కారణము.
పదహారు సం॥ రముల నుంచి రెండుపార్టీలవారు వ్యాజ్యాలు వే
సుకుంటున్నారు. మదరాసు హైకోర్టువారు రజనా సాహే
బుగారిని ధర్మకర్తగావించినారు. షేక్ యిమామ్ అనగా ఆయనే
గురువని వచ్చుకోలేదు. హైకోర్టు తీర్పుఅయి రెండు సం॥ ర
ములు అయినా, రజనా సాహేబుగారు తనే గురువని చెప్పు
తూ వున్నారు. ఈ సం॥ రం మొహరం పండుగలో ధర్మక
ర్త రెండో పార్టీవారిని పీర్ల పంజాలోనికి రానియ్యనున్నారు.
అందుచేత విరోధము యెక్కువ అయినది. యీనెల 24 తారీఖు
రాత్రి ధర్మకర్త పంజాకు తాళంవేసి, రెండో పార్టీ వెళ్ళకుండా
ఆటంకంచేసినారు. ఆపుకు రెండుపార్టీలకు దొమ్మి జరుగుతుంద
ని భయము కలిగింది. మాగ్రామంలో ఎక్కువ పలుకుబడిగల
కొమరిగిరి చిరంజీవిగారు అప్పుడు వచ్చి
పోట్లాట జరుగకుండా ఆపు చేసి
నారు. రెండు పార్టీలు కలిసిపోయ్యే ఏర్పాట్లు జరిగినవి. పార్టీ
లు కలిసినట్లు ముచ్చిలికాలు వుద్యోగస్థుల యెదుట వ్రాసినప్ప
టికి, పార్టీలు కలియుటకు చిరంజీవిగారే కారణం. 16 సం॥ర
ములనుంచి వున్న పార్టీలు కలియుటవల్ల మేముందరము సం తో
పంగావున్నాము. యీ పార్టీ పోట్లాటలో ఘనము పదివేల
రూపాయలు ఖర్చుఅయినాయి. చిరంజీవిగారు బ్రాహ్మణులు
అయినప్పటికి, మాపార్టీలలో కలగజేసుకొని గ్రామమంతా
వకటిగా చేసినందుకు మా సలాములు.

(ఇస్లామ్).

వెల్లింగ్ టన్ సి సి మా

25-7-25 శనివారమునుండి 31-7-25 శుక్రవారమువరకు
పాఠశాలకు 6-15 ప్రతిదినము 2 అటలు రాత్రి 9-80
శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3 గం-15 ని॥ మాడ
ప్రదర్శనము గలదు.

పాతీస్ క్రొత్త శరీయల్

రూత్ రోలండు ఇన్
రూత్ ఆఫ్ రేంజి (కడపటి భాగము)
అత్యద్భుతము, తప్పక చూడతగినది.

Zanna
oil

ఏజెంటు కావలెను

తలనొప్పి, యిక్ష్మయంజా, చేయి కాలు పట్టుకొనుట,
పంటినొప్పి మొదలగువ్యాధులను ఒకక్షణములో పోగొట్టగల
ఖ్యాతిజేందిన "జానా తైలమునకు" సమమును మందు వేరేది
యు లేదు. చాల యోగ్యతావశ్రతులను పొందియున్నది. బు
డి 1, కి అణాలు 6 యిచ్చి ఉపయోగించి జూడుడు.

అమర్ చెందు, శోబా చెందు

యంగ్లీషుమందు పలసరకు సల్ఫార్, నైట్రిక్,

మొరాటిక్ ఆసిడ్లు, వ్యాపారస్థులు,

నెం. 63 నైసప్పనాయునివీధి, మదరాసు,

భారతీయమితిసభ - వెద్దాపురం

శ్రీయుత పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావు

పంతులుగారి ప్రారంభోపన్యాసము

ఈనెల 26 వ తేదీ ఆదివారము మధ్యాహ్నమున సమితి ప్రధానపదాధ్యక్షుడు శ్రీయుత పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావుపంతులుగారి యధిపత్యముక్రింద బహు జయప్రదముగ జరిగినది. శనివారమురాత్రి లగాయతు వర్షము సంతతధారా వృష్టిగా సురియుచున్నను, సభ్యులు చాలమంది సమావేశమైరి. విశాఖపూర్వం కాకినాడ మున్నగు నితరస్థలములనుంచిగూడను కొందరు సభ్యులు విచ్చేరిరి. ప్రధానమున జాయింటుకార్యదర్శిగారగు శ్రీయుత యేలేశ్వరపు వెంకటరమణుబాపారావు బి.ఏ.బి.యల్. గారు తెలుగునను, శ్రీయుత వింజయూరి వెంకటలక్ష్మీనరసింహారావుగారు సంస్కృతమునను దైవప్రార్థన గావించిరి. పిమ్మట సమితియధ్యక్షులను కార్యదర్శి కేశవరపు కామరాజుగారు సభ్యులకు ప్రస్తుతావస్థ వింది సభ్యులయందలి యనుమతిపొందను శ్రీయుత పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావుపంతులుగారి నెన్నుకొనిరి. అగ్రాసనాధిపతిగారి యనుజ్ఞ మింట కార్యదర్శి కొందరు పండితులనందను వచ్చిన యుత్తరములను జదివెను. శ్రీయుత మాచి నరసింహామహాపంతులనా రిట్లువ్రాసిరి. "అనారోగ్యహేతువుడేవచ్చు ఆదివారము నే మీ సభకు రాజాలనందులకు నన్ను మన్నింపగోరుచున్నాను. మీ భారతీయమితి నియమముల జదివి యమితానందము నొందినాను. శ్రీ పరమేశ్వర కరుణాకటాక్షముచే అది దినదినాభివృద్ధిగాంచుచు మన దేశమునకును దేశభాషకును పరమశ్రేయోదాయని యగుగాక! సభలో బ్రధానోపన్యాసకులును, నాకాబాల్యస్నేహితులును, కవిత్వజాలును, అగు శ్రీపానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావుగారిని నాకును ఏదో యొకటి రెండొకములదక్క భాషాపురోభివృద్ధి విషయమున అభిప్రాయభేదములు లేవు. "గీ! సద్గుణాంబుధి శ్రీరామచంద్రమూర్తి కరుణ వర్షింపు నల్లనికనులతండ్రి మీరు స్థాపించినట్టి భారతీయమితి కొంసంగుగాక తానుభవితవులెపుడు" శ్రీయుత వడ్డాది సుబ్బారాయుడుగారి రిట్లు వ్రాయించినారు. "తిమరు ఆకంఠించినది మహాకార్యము. ప్రళయస్థితిలోనున్న భాష నుద్ధరించుటకు మీరుపూనిన యాకార్యమునకు నేను మిక్కిలి సంతసించితిని. భగవల్లేశ్వరవల్ల యాకార్యము నిర్విఘ్నముగా నెఱవేరుగాక. అనారోగ్యముచే సభకు రాజాలనని విన్నవించుటకు చింతించుచున్నాను". శ్రీయుత జనమంచి శీతారామస్వామిగారు (ఆంధ్రోపాధ్యాయుడు అనకాపల్లి ఉన్నతపాఠశాల) ఇట్లు వ్రాయించినారు. "మీసమితినిబంధనలు ప్రశంసనీయుములు. నాయత్వశక్తికలిగినది మీ యీ యుద్యమములకు దోడ్పడుట కై పృథుకును నేను సన్నిధిండనే." రాజోలుతాలూకా బ్రహ్మ శ్రీ మర్ల సుబ్రహ్మణ్య సిద్ధాంతిగారు గోళము గణితము శాస్త్ర పండితులు ఇట్లు వ్రాయుచున్నారు. "గ్రామాంతరమునుండి యీ దినముననే నింటికివచ్చి తాము బంపించిన జాబును జూచి మిగుల సంతసించితిని. అవ్యవధియగుటచే రాజాలనయితిని." పిమ్మట అనంతపంతుల రామలింగస్వామిగారు సమితిని దీవించుచు కొన్ని పద్యముల జెప్పిరి. అగ్రాసనాధిపతి విపులముగా గ్రామ్యభాషయొక్క ప్రారంభము దాని మార్పులను గూర్చి యుపన్యాసించుచు ఆంగ్లవిద్యాధికుల కిప్పటికయిన మార్పుభాషయం దవ్యాజప్రేమ గలిగినందులకు పరమేశ్వరుని గీర్తించుచు ప్రమాదవశమున నైనను తక్కువవిరుద్ధము భాష నుపయోగింపగూడదని సభ్యులను హెచ్చరించిరి. వారి యుపన్యాసములోని ముఖ్యవిషయముల గొన్నిటి నీక్రింద పొందుపరచుచున్నాను. "నాకిది పూర్వస్థలము. ఉన్నతపాఠశాలందు బ్రధానోపాధ్యాయుడనుగా నుంటిని. బ్రహ్మశ్రీ శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రిగారు సహాయోపాధ్యాయులు. ఇది ముప్పదియేండ్ల క్రితము. మిత్రులు నాకిప్పటికి నిచ్చట గలరని వినుట కెంతయు సంతసించితిని. నా మిత్రులు పలుసార్లు నన్నిచటకు రమ్మని గోరిరి. నే రాజాలనయితిని. నేటి మహోద్యమము సందర్భము నైనను రానినో నా మిత్రులు న్యాయవాదులగుటచే నన్ను వారంటుజేసి బిలిపించెదరని యెంచి ప్రకృతి వ్యతిరేకముగాను న్నను హెచ్చుగా న్నించుచున్నను నే వచ్చితిని. నేను యుపన్యాస మియ్యరా లేదు. నాకంత దేహబలముగాని, చిత్తబలముగాని, సాహితీబలముగాని లేవు. కాన నేను మీ కాశాభంగము కలిగించినవాడనయితిని. "తెలుగు తుచ్చభాష. ఆభాషలో నాలోచించుటకైనను తగదు. ఆంధ్రభాషాపండితుడు పనికిమాలినవాడు- సోమరి సంఘమునకు భారము పనికిమాలినవాడు" యని యిదినరలో మాటలాడిన ఆంగ్లపండితులు మీరేకదా?

ఆంధ్రభాషలోని పద్యములను యొక్కననినవారు మీరేకదా? కప్పకుమార, గాడిద కోల్లపెట్టుట యెట్టిదో ప్రతియొక్కరైన కాంధ్రభాష యట్టిదికదా? అయినను భాషయం దిట్టి అభిమానమునకు జూపినవారు మీరేకదా! అట్టి మీరు ఆంగ్లవిద్యా విశారదులు- నేటికి భారతీయమితిని నెలకొల్పి భాషానేవచేయుటకు పూనితిరికదా! ఎట్టి సుదినము. భాషానేవ, పదిగ్రామముల యధికారమునకున్న శ్రేష్ఠము. భాషానేవయు, దేశనేవయు, దైవనేవలే! పాశ్చాత్యవిద్యాభ్యాసమునకై లండను వెళ్లిన యాంధ్రుడు గాని, బుర్రలు పగులగొట్టి నేరస్తుడై అండమానుదీవులకు వెళ్లిన నాడుగాని మృతిజెందునపుడు దూరమున మృతి జెందవచ్చును గాని, జన్మభాషను వదలి మృతిజెందనేరడుగదా? చచ్చిపోవు తరి ఆఖరిభాష. "తండ్రి! నన్ను నీలో గలుపుకొనుము" అని ఆంధ్రములోనే యుచ్చరించును గదా! గాన నన్నివిధముల స్వభాషయే శ్రేష్ఠము. ఆంగ్ల విద్యాధికులయందుగూడ నిట్టి యాకస్మికమార్పులు గలిగినదో నేవర్ణించజాలను. నా మా పించ శక్తి జాలదు. ఆంధ్రమనిన నిపు డేవనించుకొనరు గాన విశ్వకర్మ కవి రుద్రద్రవ్య వ్రాసిన "ఎన్నడు నేరచె న్నెరుకు లీచెలి కన్నులు కారుమబ్బుల, న్నన్న కురుల్ పిరుందు పలు వైఖరి గాంచె....." యను పద్యమును చదువుచున్నాను. కన్యాశ్రమము వదలి యానన ప్రాదుర్భాసము కాగానే ఋతు ధర్మముచే నదివర కన్నివిధముల సంస్కరించినను లేని శ్రాత్ర శ్రాత్ర విషయములు పైన వివరించినట్లులు శ్రీయుత బయలు వెడలినవిగదా! ఆరు బయలు పడకలు, విసనకర్రలు, మంచి గంధపుపూత మొదలనవి గ్రీష్మము గలిగించగానే పోయి లోన గదిలోని పడకలు, యుష్ణాన్నభోజనము, శాలువలు బయలుదేరు నట్లు ఋతువు మారగానే కాలధర్మము దాని ననుసరించి ప్రాణి ధర్మము మారునుగదా! కాన నేటికి పురుషులయందుగూడ ఋతువు సంభవించినదేమో యని యూహించుచున్నాను. సోదరులారా! ఇదియొక్క గొప్పసంక్షోభము. దేశము సంక్షోభ సమయమున నున్నది. తుపాను పట్టినచో యేతూర్పు తీరము నకో లేక యేపశ్చిమతీరమునకో వచ్చుచుగాని రెండింటికీరాదు. మహామారి వచ్చినచో యొకజిల్లాలోని యొకతాలూకాయో లేక కొన్నిగ్రామములలో నూడ్చినై చును. కాని ఇది భారత దేశమంతా యొకటే తుపాను. ఆనేతు హిమాచలపర్వతం మొకటే సంక్షోభము. నేరము చేసినవాని కొక్కనికీ తైదు శిక్ష. అందరు నేరముచేసినచో యీ భారతదేశమంతయు నేక శైలాదా! ఇది తీరసాగర మధన సమయమున సముద్రసంక్షోభము వంటిది. ఎక్కడ జూచినను కవులే, పీఠాధిపిరులే, ఉపన్యాసకులే, నాయకులే గాని ఆచరణ మత్రము లేదు. దేశమున పరస్పర సంగ్రామ రక్తస్రావము మొదలగుచున్నది. సుద్రకు విభూతికి పడదు. బొగ్గదారి వేటు. ఆంధ్ర అరవ, హిందూ ముసల్మాను, బ్రాహ్మణ అబ్రాహ్మణ, మి త వాది అతివాది, గ్రాంథిక గామ్య విషయము లనేకములు గలవుగాని మనకు బ్రతుకెపు పని ఆఖరిగ్రామ్యగ్రాంథిక విషయము. దీనియందు రక్తపాతమునకు బలిలేదుగాని తిట్లు పలచ పలచగ నారంభము. పిమ్మట బూతులు పైని బండబూతులు గ్రంథకర్తగేగాదు వానితండ్రి తాతా మేనత్త తరతరములు పూర్వమున మతసంఘ సంక్షోభ సమయముల నీభాషా సంక్షోభములేదుగాని నేటికి మన దురదృష్టవశమున గలిగినది. ప్రాత తెలుగు శ్రాత్ర తెలుగునను రెండు బయలుదేరినవి. ఆంగ్లమున "Old English and Modern English" అని యున్నది గదా! గాన మన ఆంధ్రమునమాత్ర మెందు కుండగూడదు! ఈ వాదము పుట్టి పడునారేండ్లయినది. గ్రామ్యవాదులకు నాటికి భాషాపరిచయము తక్కువ గ్రంథములు వ్రాయవలెనను బుద్ధిపుట్టి నది. అయితే అబ్బాయియాయుడువ్యాకరణ మైననుచదువగూడదా! అట్లు జేయుట కష్టముగాన పూర్వపు టాంధ్రభాష చచ్చినది శ్రాత్రయుద్దేశములను వెలిబుచ్చుటకు వీలులేదుగాన శ్రాత్ర తెలుగు కావలెనని గాని రామాయణము భారతము భాగవతము మున్నగు గ్రంథముల నేమి జేయుదురని యడుగగా శ్రీనివాస అయ్యంగారు "Put into oblivion" అనగా మరచి పొండుకప్పెట్టుడు యని బదులు చెప్పిరి. అప్పటికి అయ్యంగారు గ్రామ్యవాదులకు జేదోడు వాదోడు చుక్కాని తెరచాప. పాపము మన గ్రంథములు తగులుపడి పోయిన వారికేమి! యెట్లులేనను గ్రంథములు వ్రాయవలెను గాన గతియేమి! మనదేశమున నూటికి పండితులు తక్కువ. పామరజనము లొంబది రమారమి గదా! గాన పామరజనమును బ్రబోధించుటకొరకు పామరభాషలోనే గ్రంథములను వ్రాయవలెననిరి. వారిని అడ్డువారెవరు? భాష తిరుగబడి గొట్టలేదుకదా! పాణిని బ్రతికి వచ్చి చేయిపట్టు కొనడుగదా! భాషాపాపకులగు రాజులు లేరుగదా! ప్రజలను

కానీంచు నాంధ్రభాషాపాడు కృష్ణదేవరాయలంటి వారసలే లేరుగదా! అయినను పామర భాషలో పదములు తక్కువగాన చిక్కుచచ్చినది. గాన Language of Upperclasses యను నిర్వచనమునకు మార్చిరి గాని ఎవరైనను యొకరు వారికింది వారికన్న ఎక్కువ వైవారికన్న తక్కువగాని Upperclasses యను నిర్ధారణమెట్లు యను నాజేపాలు వచ్చిన మీదట Language the Refined of section of the Community యనుమార్పును జేసిరి. అయ్యా! దీపము నార్చివేసి, గోడ తగులగ బొప్పి కట్టించుకొననేల! గుమ్మము తగిలిపో పడనేల! బొంబాయి మంగలి చెన్నపట్టు పు బ్రాహ్మణుల కన్న నాగరికుడు గాను బ్రాహ్మణుని దర్భాసనమును మంగలికిచ్చి మంగలి పొదిని బ్రాహ్మణుడు స్వీకరింపవలెనా? లేదు, కూకో, అగుద్ది యను మాటలను పెద్దలు కూడా యుపయోగించెదరు గాన దీనిని కూడా మానుకొనిన మంచిదను కొన్నారు. మనుష్యులపేరే త్రిసన నాగరికత Standard యె త్రిసను చిక్కుచచ్చినది. కాన జిల్లాలభాషయనినారు. ఇది నాల్గవ మార్పు. గోదావరి జిల్లాభాష గ్రంథార్థ భాష. ఈసారి వైవారికవలగాక వారిలోవారికే గుడ్డుటాటలుబయలుదేరినవి. మూడు పర్యములు పూర్తిగా వ్రాయని నన్నయకాపురస్థలమైన రాజమండ్రి కంటే 15 పర్యములు భారతమువ్రాసిన తిక్కన సోమయాజి కాపురస్థలమైన నెల్లూరుజిల్లాభాష ఏల గ్రంథార్థ భాష కావూడదు? విద్యాభోజులగు కృష్ణదేవరాయల బళ్లారిజిల్లా భాషయేల ప్రశంసాపాత్రముగాదు? భక్తిరసపోషణ పటిష్ఠుడగు శ్రీమద్భూపాలనారాయణ కడపజిల్లామాత్రము తక్కువదా? కాన యెటుజూచినను చిక్కు వచ్చినది. గోపురములమీదిది. శిలాశాసనములలోనిదే గ్రామ్యభాషయనియాయుడవమార్పును జేసిరి. గోపురములు మనుష్యులవలే బోధించవుగదా? ఇంటికంటే గుడిపదిలము. గాని శాసనములలోనుండిగోపురములమీద, "అమ్మ" యనుటకు "అమ్మ" యనియు "గుమ్మము" యనుటకు "గుమ్మము" యనియు, వ్రాయబడుచున్నది. ఇంతకోతభాష మరియెచ్చటనుగానరాదు. కాన యీ నిర్వచనమును వదలుకొనవలసివచ్చినది. దారితప్పినారు. తప్పుదారిని పడినారు. తగవులు మార్పులు రాకతీరునా? తండ్రి కొమారునితో, అత్త కొడుకుతో, గురువు శిష్యునితో, పరస్పరము మాట్లాడుకొను భాష యను నారవమార్పును జేసిరి. కాని తండ్రి "ఏమిజేయుచున్నావని" కుమారుని నడుగ కుమారుడు "మాకున్నానని" జవాబుచెప్పగూడదో-గురువు "పాతమునుజింతనజేసితివా?" యని శిష్యునినడుగ శిష్యుడు. "నోన్నె ప్పెట్టినదిగాన చదవలేదని" బదులు జెప్పగూడదా? కాన నదియపనికివచ్చినది కాదు. ఇకగతియేమి? "ఆది పూడి సోమనాధారావుగారిప్పు నుపన్యాసములలోని భాషయేమా భాష" యన బోయిరిగాని వారిలో నెవరో చాటుగబోడుచుటచేగాబోలు వెంటనే మానుకున్నారు. ఆఖరునకు ప్రాజ్ఞులు, పండితులు అనగా బాగుగ భాషాజ్ఞానముగలవారు భాషానియములుగా నెరిగినవారు సాలోచనగా మాట్లాడుభాషయని ఎని మిదముమార్పు జేసిరి. ఇక నెన్నిమార్పులలో నక్కరలేదు- సమీపించుచున్నారు. ఇక నొకమెట్టు పోనిండు. గ్రామ్యభాషలో గ్రంథమును వ్రాసినను వ్యావహారిక భాష కేవలము సంభాషణ భాష కాదు. మనుష్యునిబట్టి వ్రాయు విషయమునుబట్టి కావ్యప్రయోగాలు యొక్కనగా నుండి నొకప్పుడు కావ్యభాషయగును. మరొక్కప్పుడు సంభాషణభాష యగును. కాని ఏమియు లేనప్పు డేమగునో వారు జెప్పజాలరుగదా? దీనినిబట్టిజూడ గ్రామ్యభాషకు నిర్వచనములేదు. జిల్లాజిల్లాకు నీమనీమకు భేదమే! గాన వారు కృతార్థులుగలేదు. భాషలే నిర్వచనము లేనప్పుడు యేభాషలో గ్రంథములు వ్రాయవలెనో యెవరికి తెలియును? నేనీవిషయములలో 16 సంలి రమ్మల క్రితము కఠినముగ క్రూరముగ జోక్యము గలుగజేసి కొనితిని. తిరిగి నిప్పటి కీవిషయమున మీవలన మాట్లాడవలసి వచ్చినది. వారిమార్గ భాషాభివృద్ధికేయని దలపెట్టినను కొందరు నీచాతీనీచముగు నింద్య గ్రామ్యమున పుస్తకముల వ్రాయుచున్నారు. వారిలో వారికే నేవనింపు గలుగుతున్నది. తేలిక గ్రాంథికభాషను వ్రాయగూడదా? ఏభాషకైనను "Correctness, Simplicity, and purity" యను మాడువిషయములు ముఖ్యముగదా? అందులో "Correctness, Erod Grammatical & Rhetorical Correctness" అని పెద్దలే నిర్వచించిరిగదా! అనగా భాషకు 1 నిర్దుష్టత (వ్యాకరణ-ధండోవిషయముల) 2 సులభతైరి స్వచ్ఛత, ముఖ్యములుగదా? ఎరిగినవిషయములు తక్కువ. నేర్చుకొనవలసినవి యొక్కవ. పండిత సహాయమున భాషాజ్ఞాన మలవరచుకొనవలయును. మీకు భాషాంతరమందు

ప్రతిదినమున గానము చేయుచున్నాడు. మాతృభాషను సంకరముచేయుటకు, మీ మాతృభాషను వృద్ధిచేసికొనుదు? మంచి నాగరికతలోనికి వచ్చినారము. కాన ఆస్పదేశపదము లకు జక్కని ఆంధ్రభాషా ప్రత్యయముల జేర్చి మార్చుకొనుడు. పైనవ్రాసిన విధమున మనభాషను సౌంధ్యముగ జేయుడు. అంతియేగాని గ్రామ్యపదముల జేరవలయును. మనపూర్వుల కవి తెలియనివిగావు. వాటిపసను తెలిసికొని నింద్యమనియే విసర్జించినారు. వారి గుణగ్రహణపాత్ర ముందు మనదెంత? కనుకనే శాస్త్రకర్తలు కఠినముగ శాసించిరి. కవిత్వమువారు పయోగించినపదములనే తప్ప మిగిలినవని నుపయోగించ గూడదనిరి. కట్టుబాటునకు దాటనివారు రుండరా? వివాహపు కట్టుబాటుత్వము మేనదిగదా? దానిని మీరినవారు లేరా? ఇప్పటికి మీరునున్న నారలేరా? ఇకముందు మీరరా? అట్లని కట్టుబాటు వలదందుమా? కాలిదాసునందు తప్పలను పట్ట లేదా? వేటిసంహార నాటకమున భానుమతీ యంకమును అనా చిత్రముని త్రోసివేయలేదా? అవును పాలెక్కవగావలెననిన త్రోసి వేసిన గడ్డిని మేలకు వేసిన లాభ మేమున్నది? అటులనే భాష యభివృద్ధి గావలెననిన పెద్దలు జవించి, పనికిరావని, నింద్యమనివదిలించిన నింద్య గ్రామ్యమునే తిరిగి నుపయోగించిన లాభమేమి? పూర్వ కవిప్రయోగములనరయుడు. గ్రాంథికమునకును గ్రామ్యమునకును ముఖ్యతేడా ఎక్కియంతయులయందు ప్రత్యయములయందేగదా? పాత్రాచిత్రముకొరకైనను గ్రామ్య ముపయోగింపవలదు. తేలికయైన సలక్షణ భాషనే నుపయోగింపవలెను. కొంచెము సంధు నిచ్చినచో ఏనుగుదూరుటకైనను సావకాశముగలుగును. కాన సమితి ప్రధమ సూత్రము సవరణ గావలసియున్నది. నెమ్మదిగా పనిచేయుడు. తగవులనవసరము. ఆర్థములు వద్దు. ఆయుర్భాగ్యము లేనది గ్రంథములకుగలుగనో కాలమే నిర్ణయ పగలదు. నన్నయభట్టు మొదలుకుని నేటివరకు కవులు పోయిన దారిని పొందు. భాషా సేవచేయుడు జయమును గాంచుడు."

కేశవరపు కామరాజు.
భారతీయమితి, కార్యదర్శి.

నందిగామ తాలూకాబోర్డు: నిమ్మజాతులు

హెచ్చరిక

1924 సంవత్సరము ఆగస్టు నెల 22 తేదీన మద్రాసు శాసనసభ వారిచే తీర్మానింపబడి 25-9-24 వ తేదీన యల్. అండ్. యమ్. నెం. 2660 రున ప్రకటించబడిన జి. ఓ. లో. "ఏతరగతికి లేదా శాఖకు చెందిన ఏదైనా లేదా మనుష్యులైన ను, ఏవట్టుగాను లేదా గ్రామములో నైనను, ఏపట్టుకు రోడ్డులేదా వీధిలేదా బాటగుండాగాని నడుచుటకు ఆక్షేపణలేదు. నిమ్మ జాతులకు చెందిన యేమనిషియైనను, ఏదైన పట్టుకు ఆఫీసు, భావి, చెట్టువు, యొక్క లేదా జనులువచ్చుచు పోవుచుండు స్థలములయొక్క అవరణములలోనికిని, పట్టుకు వ్యవహారములు జరిగింపబడు స్థలములలోనికిని కట్టడములలోనికిని, దేశములో జాతి హిందు శాఖకు చెందిన మనుష్యులు వాటిలోనికి ఏవిధము గను, ఎంతవఱకును ప్రవేశింతురో, ఆవిధమునను అంతవరకును ప్రవేశింపబడుటకు ఆక్షేపణలేదు" అని ప్రకటించబడినది. మఱియు భారతదేశీయ మహాజనసభయును, హిందూసభయును అటులనే ప్రకటించినవి. నేటియ నాయకు లందరును, ఇటులనే బోధింపుచు ఆచరింపజేయుచున్నార గావున ప్రజలందరును భేదాభిప్రాయములను విడచి యీపద్ధతి నవలంబింప హెచ్చరించుచున్నాము.

గుమ్మడపు వెంకటరంగారావు,
పెసిడెంటు, తాలూకాబోర్డు ఆఫీసు, నర్సిగామ.

హిందీ - తెలుగు

తెలుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుట వీలయిన సులభతైలిని వ్రాయబడినది.

బాలశిక్ష 0-6-0
మొదటి నాచకము 0-6-0
హిందీ పాకెట్టు డిక్షనరీ 1-0-0

తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.

మేనేజరు, ఆంధ్రప్రతికా కార్యాలయము,
చెన్నపురి.

కార్పొరేషను ఎన్నికలు

కాంగ్రెసుపక్ష ప్రచారము

కాంగ్రెసుజయము ప్రభుత్వ అవజయము
జస్తిసుపక్షజయము ప్రభుత్వ విజయము

ఆగస్టు 8 వ తేదీని

6. ముత్యాలపేట

బుర్రా సత్యనారాయణగారు

11. సావుకారుపేట

సామి వేంకటాచలం శెట్టిగారు

13. ట్రివెలిన్ బేసిన్

ఎం. సింగారవేలు శెట్టిగారు

30. మైలాపూరు

కె. భాష్యంగారు

* * * *

ఆగస్టు 15 వ తేదీని

2. తండ్రియార్ పేట

సి. ఎం. ఆదికేశవులనాయకర్ గారు

8. కొత్తాల్ బజారు

కె. శ్రీరాములనాయుడుగారు

20. ఎగూరు

డా॥ ఏ. లక్ష్మీపతిగారు

* * * *

సెప్టెంబరు 12 వ తేదీని

10. ఏడుబావులు

గడ్డే రంగయ్యనాయుడుగారు

14. ఎస్.ప్లనేడ్

డా॥ బి. ఎస్. మల్లయ్యగారు

21. కీల్ పాక్

ఇ. ఎల్. అయ్యర్ గారు

* * * *

ఆగస్టు 8 వ తేదీ రానున్నది!

ముత్యాలపేట దేశమునకెల్ల మార్గదర్శకము
గావలెను

* * * *

ముత్యాలపేట కాంగ్రెసు సభ

చెన్నపురి కార్పొరేషను 6 వ డివిజను ముత్యాలపేటకు కాంగ్రెసుపక్ష అభ్యర్థియగు శ్రీ బుర్రా సత్యనారాయణ గారి అభ్యర్థిత్వమును బలపరచుటకు నిన్నటి సాయంత్రము చల్లముత్తువీధిలో బహిరంగసభ జరపబడెను. వి. చక్రయ్య శెట్టిగారి గృహీతవహించిరి.

వి. చక్రయ్య శెట్టిగారు

మున్సిసిపల్ చట్టము ప్రకారము ఒకానొక డివిజనులో అభ్యర్థియగు వారాడివిజనులోనే నివసించియుండవలెనని నిబంధన యేమియులేదు. రెండవవిజనును ఎస్.ప్లనేడు డివిజనుకు జస్టిసుపక్ష అభ్యర్థియొక్కరు గలరు. వారాడివిజనులో నివసించుటలేదు. వారిపట్టణము దెచ్చు నివాసముగలవారోకూడ తెలియదు. వారి నివాసమును కనుగొనుటకొరకు భూగోళ పత్రమును పరికింపవలెను. శ్రీ బుర్రా సత్యనారాయణగారి డివిజనులో కాంగ్రెసుఆఫీసును ఏర్పాటు జేయుచున్నార. అచట వోటరుల కష్టములు తెలుపుకొనవచ్చును.

వరీయొక విషయము. ఎన్నికలు సమాపింపనున్న సమయమున జస్టిసుపక్షమువారు తమ డివిజనులందు జనులకు గల కొరతులను తీర్చుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు.

నీరులేనిచోట నీరును, దీపములులేని వీధులందు దీపములు, వీధులు బాగులేనిచోట బాగుచేయుటయు జరుగుచున్నది. ఇదియు నొకవిధమున లాభకరమే కాంగ్రెసువారి పోటిని బయలుదేర దీసివేసినదేవనే వారిట్లు బాగైత్రపడుచున్నారు.

మొన్నటి కార్పొరేషను సమావేశమునందు నూతనముగ నియమింపబడిన కమిషనరు గారికి రు 2000 లకు మించని మాస వేతనమును నిర్ణయింపవలెనని తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టిరి. స్వరాజ్యపక్షమువారు రు 1500 లు మాత్రమే చాలునని సవరణ నుపపాదించితిమి. కాని అధిక సంఖ్యాకులము గాక పోవుట వలన మాసవరణ వీగపోయి తీర్మానమే నెగ్గెను.

వివరీతవ్యాఖ్యానము

దీని వాదారము జేసికొని జస్టిసు పత్రిక విచిత్రముగ వ్యాఖ్యానము గావించినది. స్వరాజ్యపక్షము బ్రాహ్మణపక్ష మనియు, నూతన కమిషనరు బ్రాహ్మణేతరుడైనందున వేతనము తగ్గింపవలెనని స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులు ప్రయత్నించినదియు (చాసెను! ప్రస్తుతమున్న కమిషనరుగారికి పూర్వమున్నట్టి ఐరోపీయ కమిషనరుండు కాలమునందే స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులీతీర్మానము నుపపాదించిన విషయము జస్టిసుపత్రిక మరచియుండెను కాబోలు! లేక అజ్ఞానాంధకారమున బడియుండెనో! సానిక పురపాలక సంఘములన్నియు అధికారవర్తమాస్తగతమైయున్నవి. ఈ సంస్థలయందే దేశీయులపై ప్రయోగింపబడు నిర్బంధశాసనములు మున్నగునవి నిర్మింపబడుచున్నవి. కావున ఈ సంస్థలను కాంగ్రెసువారు వశపరచుకొని ప్రజాసమూల కార్యములను నర్చుచు ప్రజావిరుద్ధ కార్యముల నెదిరించవలెను. ఎన్నికలు సమాపించుచున్నవి. 7 నెలల నుంచి జస్టిసుపక్షమువారు సంస్థలన్నిటియందు అధికారము విహించియున్నారుగదా! వారి పరిపాలనను వీక్షించియే యున్నారు! కాన వారికి కొంత కాలము సెలవొసంగి కాంగ్రెసువారిని ఎన్నుకొని వారు జేయ నున్న ప్రజాసేవ గమనించుడు! కావున కాంగ్రెసు పక్షమునకే వోటుజేయుదు రని దలంచెదను.

ఆదికేశవులు నాయకర్ గారు

కాంగ్రెసు పక్షమును బలపరచుచు ప్రజలపక్షము విహించి ప్రభుత్వముతో ముఖాముఖి పోరాడుటకొక సరాజ్య పక్షము లేవ్వ జేరొక పక్షమునకు సమరతయు ఉద్దేశమును లేదని పల్కి అందులకు దృష్టాంతముగ కాంగ్రెసువారు కార్పొరేషనులో జేరినపేషను మహాత్మునికి సన్మానప్రత్యమును సమర్పించుటయు మున్నగు విషయములను వివరించిరి. ఆర్థికముగ నగర పరిపాలనసభ మిక్కిలి క్షీణపరిస్థితులలో నున్నది. ప్రస్తుతము 150 లక్షల రూపాయలు కార్పొరేషనువారు రుణపడి యున్నారు. పట్టా సౌకర్యములో అత్యల్పములు. కావున ఈ స్థితిగతులు మారి ప్రజాసౌఖ్యము చేకూరుటకు ఒకేమార్గము గలదు. అయ్యది కాంగ్రెసువారికి వోటుజేసి కార్పొరేషనును కనుపుటయే! దేశీయకళల నుద్ధరించవలెనని, విద్యాసంస్థలు జాతీయములుగనొనర్పవలెనని కాంగ్రెసువారు కార్పొరేషనులో ప్రవేశింపవలెను. స్వరాజ్యము నాశించినచో శ్రీ బుర్రా సత్య నారాయణగారికే వోటు జేయవలెను.

కృష్ణస్వామి అయ్యర్ గారు

జస్టిసుపక్షముయొక్క న్యాయరాహిత్యమును సభ్యులెల్లరకు నచ్చునటుల విశదపరచుచు వీ క్రిందియంశములమాట్లాడిరి. చెన్నపురి శాసనసభలో డా॥ సి. నళేశమునలియారు గారు మాట్లాడుచు బ్రిటిషప్రభుత్వపు పునాదులు కదిలించ బడి ప్రభుత్వమునకు గొప్పముప్పు సంభవించుననుచురి ఈ రాజధానియందలి బ్రాహ్మణేతరపక్షము నిరాకరణవాదుల నణచుటకు తోడ్పడి ప్రభుత్వమునకు మహాపాకారమొనర్చెను. బ్రిటిషు రాజ్యమును హిందూదేశమందు సుప్రతిష్ఠితముగ నొనర్చెను. అని పల్కిరి. దేశస్వాతంత్ర్యమునకు పోరు దేశభక్తులను పలుకష్టములపాలుగావించి పరప్రభుత్వమును బలపరచుట న్యాయమా? యని ఉపన్యాసకులు ప్రశ్నించిరి.

వీడప కార్పొరేషనువారు వెచ్చించు వివిధవిలుములను జమాఖర్చులతో సహా విశదీకరించి ప్రజలదృష్ట్య మెట్లు దుర్వ్యయ మొనరింపబడుచున్నదో తెలిపిరి. ఒక కార్పొరేషను కమిషనరుకును వారిసిబ్బందికిని, వారిమోటారుమైదలకు, పెట్రోలకు మొత్తమువీడ సం॥ కు 86 వేలరూపాయలు ఖర్చుచున్నవి. అట్టిస్థితిలో కార్పొరేషను రాబడి ఖర్చునకు చాలవని పన్నులు పెద్దదీయట సరి గూ? దుర్వ్యయమును తగ్గించుట సరి గూ? ఇట్టి అక్రమవిషయము లంతరింపవలెనని వీడజనులకు తోడ్పడునట్టియు, త్యాగమునకు వెనుదీయని యిట్టి కాంగ్రెసు వారికే వోటుజేయవలెను.

సాఫీమహమ్మదుగారు స్వరాజ్యసత్యకతనుగూర్చియు, జస్టిసుపక్ష అక్రమప్రవర్తనను గురించియు, కాంగ్రెసువారు కార్పొరేషనుకు వెళ్లు నవసరమును గూర్చియు నుపన్యసించిన వీడప సభ్యుగింపబడెను.

కొచ్చిన శాసనసభ

బడ్జటు చర్చ

(ప్రశ్నోత్తరాలేఖ)

కొచ్చిన శాసనసభ బడ్జటు సమావేశము జూలై 27 న తేదీన ప్రారంభమైనది. కొచ్చినదివాని రూ॥ బి॥ టి. ఎస్. వారాయనయ్యగారు అధ్యక్షత వహించిరి. శ్రీ సభ్యురాలు శ్రీమతి టి. కె. మాధవమ్మగారు యితర సభ్యులందరు వచ్చియుండిరి.

క్రొత్తగా వచ్చిన అధ్యక్షుడును యితరసభ్యులు కొందరును రాజభక్తి ప్రమాణము గైకొనిరి.

అధ్యక్షుని ఉపన్యాసము

అధ్యక్షుడు ప్రారంభమునం దుపన్యసించుచు వహారాజుగారు సభ్యులకంపిన ఆహ్వాన పూర్వకమున సందేశమును బోధి, ప్రజాప్రతినిధులును, ప్రభుత్వ ప్రతినిధులును ఆసభలో అన్యోన్యతగలిగి కార్యభారము వహింతురని నమ్ముచున్నామని చెలిపిరి. ప్రతివారును తమ బాధ్యతలను గుర్తించి సభాకార్యక్రమమునందు గౌరవపూర్వకముగ మెలంగవలెనని గోరెను. తాను అనుభవము లేనివాడనుటచే యికముందు తగిన అనుభవమును సంపాదించ దలంచెను. సభవారు చాల కార్యక్రమము జరుపవలసియున్నది. వ్యవధి యట్లే లేదు. ఆదాయవ్యయముల గూర్చి విచారించుటకును, సభ్యులు పంపిన ప్రశ్నలకు తర్రపు లిచ్చుట తోడనే కాలము తీరును. శాసనసభ్యులకిగిన ప్రశ్నలలో చాల ప్రశ్నలకు తర్రపు లిచ్చుట కష్టసాధ్యమయ్యెను. వ్యవధిలేకుండుటచే అనసరమగు సమాచార మంతయు తెలిసికొనుటకు వీలులేకుండెను. అయినను ఆయాశాఖాధికారులు చాల ప్రయాసపడి తెలుపగలిగినంత తెలిపిరి. అని జెప్పి నాటికార్యక్రమము ప్రారంభించెను.

ప్రశ్నోత్తరములు

సభ్యులువేసిన ప్రశ్నలకు వివిధపరిపాలనా శాఖాధికారులు తగురీతి ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి. కాని కాని ప్రప్రథమము ప్రశ్నకే సరియగు జవాబురాకుండుట శోచనీయుము. త్రిమారువద్ద అనపేరాలో కుష్టరోగశరణాలయము స్థాపించుటకు మహారాజావారెప్పడు అంగీకరించిరి. అని ఎ. టి. నేలముగారు ప్రశ్నింపగా ప్రభుత్వమువారికి రాజాగారికి జరిగిన ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు బయల్పెట్టి వీలులేదని జవాబు వచ్చెను. ఉత్తరముల డెలుపుటకు వీలులేదు గనుక తేదీగూడ డెలుపరాదనిరి.

ఆర్థికసభ్యుడు ఆదాయవ్యయ పట్టికను వివరముగ ప్రకటించెను. అధ్యక్షుడు ఆర్థికసభ్యుడు వివరముగ బోధించుచు కొనియాడిరి. అంతనాటికి సభ ముగిసెను.

రెండవనాటిచర్చ

రెండవనాడు సభ సమావేశమయినపుడు ప్రభుత్వమువారి ఆయుర్వేద వైద్యశాలగూర్చి, జెయిల్లో నీతిబోధగూర్చి ముసలబల నిగూఢకముగూర్చి ప్రశ్నోత్తరములు జరిగెను.

బడ్జటు చర్చ

పిమ్మట బడ్జటులెక్కలలో కొన్ని సవరణలు ప్రతిపాదించబడెను.

ప్రభుత్వోద్యోగుల ప్రయాణఖర్చులు బ్రిటిషు ఇండియాలోకన్న హెచ్చుగా నున్నందున తగ్గించవలెనని సి. అయ్యతమి ననుగారు ప్రతిపాదించిరి. విద్యాశాఖవ్యయమును తగ్గించి, మైమిరీవిద్యను నిర్బంధించవలెనని ఎం. క్రెష్టను మి ననుగారు ప్రతిపాదించిరి. మత్తమచేరి మునిసిపాలిటీవారికి ఎలక్ట్రిక్టీ దీపములకై రూ॥ 55000 గ్రాంటీయ రాదనిరి. ఎ. శంకరపుడవలుగారు గూడ అట్లే సూచించిరి. అడవిలో ట్రాము వేయు మార్గములను యెత్తివేయవలెనని యు. వి. య్యచ్చక్రి చికిత్సల మానివేసి ఆయుర్వేదము ప్రోత్సహించవలెననియు, వైద్యశాఖల ఖర్చులను తగ్గించవలెననియు, పన్నులిప్పటికే యధికముగనుండుటచే యింకనధికము జేయవలదనియు, విద్యుద్దీపములు మున్నగు భోగములక్రింద ధనము వెచ్చించినచో తలకు రూ॥ 7-8-0 పన్ను యిచ్చుచున్న పేదప్రజలు భరింపజాలరని యు. ఎ. బి. నేలముగారు మున్నగు సభ్యులు చెలిపిరి.

ప్రభుత్వమువారు తమ సలహాలను మన్నించినచో ఉద్యోగోత్తరసభ్యులు తప్పక సహకారమొనర్చెదరు. ఇది వరకు తిగానులందరు ఆదాయముకన్న వ్యయమధిక మగుచున్నదని జెప్పుచువచ్చిరి గాన శ్రద్ధవహించవలెను. అని సి. ఎ. ఓనగారు

దుపన్యసించిరి. విద్యాశాఖయందేమి ఖర్చు తగ్గించినచో జూనించి చేయవలెనని సూచించెను. ఇప్పటి వరకు ప్రోత్సహించబడుచుండిన విద్యాశాఖను ఒక్కసారిగా నిలిపివేయుట నష్టదాయకమనిరి. ఫారస్టు శాఖలో ఖర్చు తగ్గించవలసిరి.

తీర్మానములు

కేంద్రసహకారసంస్థ స్థాపించుటకై రూ॥ 5000 గ్రాంటు చేయవలెనని ఎ. శంకరపుడవలుగారు తీర్మానము ప్రతిపాదించిరి. ఎస్. ఎఫ్. న్యూనెసుగారు బలపరచిరి. రూ॥ 1000 తగ్గించవలెనని ఒకరు సవరణ ప్రతిపాదించిరి. సి. ఎ. ఓనగారు ప్రతికూలముగ మాట్లాడిరి.

మూడవనాటి చర్చ

నేటి ప్రశ్నోత్తరములలో 1921 సం॥ ప్లేటునుగూర్చి జరిగిన ఎకనామికు సర్వేరిపోర్టు ప్రకటింపదగ్గవగావని తెలిపెను. ఎస్. ఎస్. న్యూన్సుగారు, తాను ఆయవ్యయపట్టిక గూర్చి అంత నిరాశకెందినవాడగా నని జెప్పెను. మరచెరి విద్యుద్విచ్ఛిన్నములును, హార్బరువిధానమువలన లాభముండునని జెప్పెను. విద్యాసంస్థకు ధనసహాయము తగ్గింపరాదని చెలిపెను.

మరచెరి ప్రతినిధియగు ఎస్. ఎస్. కోడరుగారు విద్యుద్దీపములకు యేర్పరచిన రూ॥ 25,000 అనగిరిలో ఆరోగ్యవైద్య విధానములకు వెచ్చింపగోరెను. అనారోగ్యముచే నచ్చట ప్రజలు చాల హింసబడుచుండ యితధనము భోగములకై వినియోగింపరాదనెను. కొబ్బరిపంటకు నాశనకరమగు జాడ్యము సంభవించుటచే తన్నివారణోపాయముల చూడవలెను. వివిధశాఖలలో మితవ్యయవిధానము సూచించుటకు ఒకసంఘము నేర్పరచగోరెను.

కె. మాథ్యూగారు పంచముల కెక్కువ యాదరణ జూపవలెననెను. నిమ్మజారి యభివృద్ధికై రూ॥ 7500 లు చాలదు. అన్ని నూతులు, చెరువులు వారికందునడిగ జేయవలెను. మద్యపాన నిషేధపు తీర్మానము జేయవలెను. జెయిల్లో నీతిబోధనసతి యేర్పరచవలెను. అని చెలిపిరి.

*** * * * *

బడ్జటుపై చర్చ

కొచ్చి, జూలై 28:— కొచ్చి శాసనసభ ఉదయం 11-30 గంటలకు నేడు సమావేశమయ్యెను. ప్రశ్నలకు జవాబు లీయబడిన బిడ్డ బడ్జటుపై చర్చ తిరిగి ప్రారంభింపబడెను. నిన్ను నేడును అసభికారులు చెల్విన విషయములను గురించి అధికారసభ్యులు స్థితిగతులను మువ్వక్రము జేసిరి. తదనంతరము సాధ్యమైనంత త్వరలో సంస్థానపు లెక్కలను 1079, 1083 సంవత్సరములందువలె బ్రిటిషు సర్వీసు నందున్న అధికారిచే పరిశ్రాధము అడిట్టు చేయించుటకు యేర్పాటు గావించవలసినదని గోరుచు సి. అయ్యతమి ననుగారు ఒకతీర్మానమును బ్రతిపాదించిరి.

ఎర్నాకులం, జూలై 30:— ఇడవంకడు వద్ద సముద్రము బడ్జటు గోసివేసి భూములను బాసచేయుట లాండు రివిన్యూ పనులారయుతుల శాసనప్రయోగము మొదలగు విషయములను గురించి నిన్ను కొచ్చి శాసనసభయందు ప్రశ్నలు వేయబడెను. దినమందంతయు బడ్జటుపై సామాన్య చర్చజరిగెను. సి. అయ్యతమి ననుగారిచే నోటీసు తీయబడిన తీర్మానముపై చర్చజరుగ లేదు. అసభికార సభ్యులు వారివారి ప్రసంగములను బరిపూర్తిగా వింటున బిడ్డ, దివాను పేషెర్లు, విద్యాశాఖ డైరెక్టరు, మేజిక్లు శానిటరీ ఉద్యోగియు అసభికారులు చెల్విన కంప్లెయింట్లను గురించి సమాధానముల నొసంగిరి.

ప్రశ్నలకు జవాబీయబడిన బిడ్డ అటువి, వ్యవసాయశాఖాధికారులు వారివారి శాఖలకు సంబంధించిన విషయములకు నేడు జవాబిచ్చెదరు. (అ. ప్రె.)

తామరతైలము

డబ్బీ 1-కి 0-6-0 12-కి 3-8-0

తామర ఒకవిధమైన పురుగులవలన చర్మముమీదగాని, వెండ్రుకలలోగాని, లోచర్మములోగాని, గోళ్లలోగాని బుట్టవచ్చును. పురుగులలోని భేదముల బట్టి తామరలోను రెండు మాడు భేదములు గలవు.

కాన, తామర, తీట, ఏనుగగజ్జ మొదలగునవి గలవారందరు ఈ తైలమును ఒకసారి వాడి చూడగోరెదము. దీనిని రాచిన మంటయుండదు. చర్మము నలుపెక్కుదు. పుండు పడదు. వెలస్వము ఫలమధికము.

అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

కలకత్తా మేయరు పదవి

మహమ్మదీయులలో తగినవారు లేరా?

మహాత్ముని సమాధానము

కలకత్తా, జూలై 30:— గాంధీమహాత్ముడు డిల్లీ ప్రకటించుచున్నాడు. "ఆంగ్లేయసంఘమువారెటుట నేనుపన్యసించినదాని కపార్థములు గ్రహించినటుల మాలానా అబ్దుల్ కలాముఅజదుగారు చెలిపిరి. ఆయుపన్యాసము నేనిచ్చినటులే ప్రకటింపబడినను దానినుండి చాల యపార్థములు గ్రహింపబడినవి. అట్టియపార్థములకవకాశమున్న పనియూహించుటలేదు. కలకత్తా మేయరుపదవి నలంకరించుటకు మహమ్మదీయులలో తగినవారు లేరని నేను నిశ్చయించునటులను, మాలానాఅబ్దుల్ కలాముఅజదుగారుగూడ నట్లే యూహించినట్లును కొందరు మహమ్మదీయులు నాయుపన్యాసమునుండి యూహించెరి.

నాయుపన్యాసమం డెల్లీ స్ఫురించినను, నేనుగాని, అజదుగారుకాని మహమ్మదీయులందు న్యాయబుద్ధిగలవారు సమర్థులులేరని యెన్నడు సూహించలేదు. అజదుగారిసలహా నాకు నచ్చకపోయినయెడల ను హృద్వా ద్విగారి యభ్యర్థిత్వము నే బలపఱచెడివాడను. ఏలన, సహాయాధ్యక్షుడుగానుండి, యాయన తడున్నత పదవిని సమర్థతతోను న్యాయబుద్ధితోడను నిర్వహించెనని వింటిని. (అ. ప్రె.)

బర్మిన్ హెడ్ ప్రభువు

యుపన్యాసము

కలకత్తా పౌరసభ

తీవ్రమగు యాతేషణము

కలకత్తా, జూలై 30:— నేటిసాయంకాలము బర్మిన్ హెడ్ ప్రభువుయూపన్యాసమువలన గలిగిన రాజకీయ పరిస్థితులను విమర్శించుటకు ఆల్బర్టు భవనమందు ఘనమున సభజరిగెను. సభకు కలకత్తా మేయరును స్వరాజ్యపక్ష నాయకుడునగు జె. యమ్. నేనుగు ప్రగాఢభక్తుతపహించిరి. సభా భవనము క్రిక్కిరిసినట్లుండెను. పురప్రముఖులును, స్వరాజ్యపక్ష ప్రముఖులును సభయందు పాల్గొనిరి. బర్మిన్ హెడ్ ప్రభువు యుపన్యాసము తీవ్రమగు నాతేషింపబడినది. తదుపన్యాసమునకు సమాధానముగ నాంగ్లవస్తువులను బహిష్కరించుటకు సలహా చేయబడెను. స్వరాజ్యపక్షము మఱింతలబముగ నుండుటకు ప్రబోధింపబడెను.

జె. యమ్. నేనుగు ప్రగాఢ మాట్లాడుచు దేశబంధుని గీర్తించి, కీ॥ శే॥ లగువారి కార్యమును సంపూర్ణము గావించుటకు ప్రజలను స్వరాజ్యపక్షమున కెట్టి సంకోచమును లేకుండ చేయుత్రా నొసంగవలెనని ప్రబోధించిరి. 1921 లో నసహాయోద్యమము విజృంభణమువలన గలిగిన సంవర్షములను గనుడు. రీడింగు ప్రభువు రాజీచేసుకొనుట కెంతయో ప్రయత్నించెను. కాని యాసంధి ప్రయత్నములు భగ్నమాయెను. ప్రభుత్వము నిర్బంధములను తీవ్రముగ కొనసాగించిరి. మహాత్మునిగూడ నిర్బంధించిరి. ఇంత జరిగినను మితవాదులుమాత్రము పాపము ప్రభుత్వమును విడక, నిరంకుశాధి కారులకు పశేవర్రులయ మెలగుచుండిరి. దేశబంధుడు డిడియంతయు గ్రహించి శాసన సభలనుండి మితవాదుల నావలనుంచి వంగరాష్ట్రముందు, మధ్యరాష్ట్రముందు ద్వంద్వ ప్రభుత్వమును నిర్మాణమొనర్చెను.

బర్మిన్ హెడ్డు యుపన్యాసము చాల యాతేషణీయముగనున్నది. 1926 వ సం॥ దేశమునకు పరిశ్రాసంవత్సరముగ నుండునని దానుగారు తాను చనిపోకముందు చెలిపిరి. ద్వంద్వ ప్రభుత్వ నిర్మాణము మొనర్చినమాత్రమున స్వరాజ్యమురాదని తనకు తెలియును. కాని దాని బంపినపుడు ప్రభుత్వమును తమ ప్రత్యేకాధికారమువలన నడుపవలయును. అప్పుడు శాసనసోల్లంఘనము దగు సమయము వచ్చుననిరి.

పిమ్మట వడు హుస్సేనుగారు (స్వరాజ్యవాది) విహీకోధుల గోలకు స్వరాజ్యవాదులు చెవులాగెరినియు వారి విధానమును వదలి మఱియొక పక్షమున జేరరనియు బర్మిన్ హెడ్డు ప్రభువు యుపన్యాసమునకు సమాధాన మిచ్చుటకు యువకులందఱును స్వరాజ్యపక్షమునకు సహాయ మొనర్పవలెననియు నుడివిరి?

పిమ్మట హేమంతకుమారసర్కారుగారు ప్రజలను ప్రబోధించి గ్రామ పునర్నిర్మాణము వెంటనేవలయుననిరి. నరులు హక్కులై విజయకృష్ణబోసుగార్లు శాసనోల్లంఘనమునకు సిద్ధపడవలయుననిరి. ఏలన స్వరాజ్యము దెచ్చున దదియే యనిరి. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి క్రానికలు ప్రశ్నలు

స్వామి శ్రద్ధానందగారి ఉత్తరము

1. కాంగ్రెసు క్రిడును ముఖ్యముగా మార్చవలెను. అధినివేశనములకుగల సంపూర్ణస్వపరిపాలనమును వెంటనే భారతదేశమున కొనగవలెను.
2. సాలుచందా భగ్ రూపాయికి మించగూడదు. నగదుగానేయుండవలెను. నాకు ఖద్దరుపై గాఢతమును అభిమానముకలదు. కాని దానిని ధరింపనొల్లనివారుగూడ ఆకారణమున కాంగ్రెసుసభ్యులకు అసర్దులుకాగూడదు.
3. ఇటుల చందాను మార్చినపిమ్మట అన్ని పక్షములవారిని ఆహ్వానించి కాంగ్రెసుసభలో రాజకీయ విధానమును శాసనసభలకు గూడ నిర్ణయింపవలెను. అప్పుడే యొకపక్షమువారు మాత్రమే కాంగ్రెసుప్రతినిధులని నడువ నవసరముండదు. అటుల జరిగినచో నేను ఖరల కాంగ్రెసుకు క్రివంచన లేకుండ నేవనేదను.
4. శాసనసభలలో విధానముల సహాయపద్ధతియుండవలెను. దేశమున ప్రజలకు హక్కులయం దా సక్తిని కలగజేయవలెను.
5. ఇప్పుడు శాసనసభలను ఆందోళనము లేకుండు మరేదియును సాగదు. దానివలననే ప్రజల కర్మ తగూడకలుగును.
6. శాసనోల్లంఘనమునందే పద్ధతిని, పన్నులను చెల్లించకుండటము గూడ నేనామోదించజాలను. అందులకు దేశీయులందరను సంసిద్ధులు కావలెను. ఇప్పుడు ప్రముఖులే సంసిద్ధులుగా లేరు.
7. నేను విదేశబట్టలను బహిష్కరించుటయే గాక విదేశీ వస్తువుల నన్నిటిని గూడ ఛాలవకు బహిష్కరించితిని. ఈ బహిష్కరణమును మొమ్మగా సాగించవలెను.
8. నేను సన్యాసినిగాన ఎన్నికలకు నిలువనొల్లను. శాసనసభలకు కాంగ్రెసుపక్షమున వెళ్లగోరువారు మంత్రిపదవుల నంగీకరించినచో గాని కార్యకర్త కలుగజాలరు.
9. రిడింగు బర్నిసు హెడ్ ప్రభువుల సంభాషణను నిష్ఫలమైనచో శాసనసభలలో ఆర్థిక పత్రములను తిరస్కరించు చుండుటయే కర్తవ్యము.
10. నేను బిసెంటుగారిచట్టమును చదువలేదు గాన ఏమియును తెలుపజాలను.
11. స్వరాజ్యపక్షమువారు నిర్భాగ విధానము కొరకు దేశమున శ్రద్ధగా పనిచేయుండలేదు.
12. కాంగ్రెసువారికిని యితర పక్షములవారికిని అభిప్రాయ భేదములు చాల ప్రబలముగా నున్నవని నేను తెలుపను. ఆయాపక్షముల నాయకులు ప్రతిష్ఠాకొరకును నాయకత్వము కొరకును చూచుకొనక సద్భావముతో పనిచేసినచో సమరస భావము తప్పక కలుగును.

జి. ఎన్. కవర్తిగారు

1. కాంగ్రెసు క్రిడును మార్చవలెననియు.
2. సాలు చందా వరకును మరికొన్ని వరకులనుగూడ రద్దుపరచవలెను. కేవలము ధనరూపము చందాయే అందరికిని యుండవలెను.
3. వెనుకటివలె కాంగ్రెసు మరల రాజకీయ సంఘముగా మారినచో నేను దానిలో చేరి పనిచేసెదను.
4. వెనుక లోకమాన్యుడు ఏర్పరచిన యథానుకూల సహకార పద్ధతిని అవసరము మార్పులతో అవలంబింపవలెను.
5. మనదేశమున శాసనసభలను ఆందోళనమును సాగించుచు ట్రిటనుదేశమునందును అధినివేశనములందునుగూడ ప్రచారమును గావించుచుండవలెను. ఘనదేశమున మాత్రమే పనిచేయుచుండిన చాలరు.
6. శాసనోల్లంఘనమునకును దానిలో కడమెట్లగు పన్నులను చెల్లించకుండు పద్ధతినిగూడ దేశీయులు సంసిద్ధులుగానుండలేరు.
7. విదేశబట్టల అసాగి ఏమో ముందు నిర్ణయింపవలెను. స్వదేశీ ఉద్యమమును నేను ప్రోత్సహింపజేదను.
8. నేను స్టేటు కాన్సిలులో సభ్యుడనుగా నున్నాను. సుగ్రహస్థైర్యముల శాసన సభకునే నన్నుదైన నిలచినపుడు నన్ను ఎన్నుకొనినచో శాసనసంఘసభ్యులు హాజరుమంది నాకుతోడ్పడునెడల నేను మంత్రిపదవిని స్వీకరించెదను.
9. యథానుకూల సహాయపద్ధతియును ప్రతికూల చట్టములకు అవసరమునబట్టి ప్రతిఘటనమును గూడ నుండవలెను.

ఒక్కొక్కసారి ముఖ్యములగు యిబ్బం దుల లో కొన్నిటిని తీసికొనుచుండదగును.

10. పన్నులను ఎక్కువెట్లుదముని సమయానుకూలముగా అప్పుడప్పుడు జెరరించుచుండవచ్చునుగాని దాని నవలంబించుటకు మాత్ర మిది అవసరముగాదు. అది కడపరిమెట్టు.
11. నిర్భాగవిధానమునగా ఖద్దరు వ్యాపకముమాత్రమే యైనచో స్వరాజ్యపక్షమువారు శ్రద్ధగా పనిచేయ లేదనియే చెప్పదగును.
12. భిన్న పక్షములకు సామరస్యము కలిగించుటకు మెలకువగా పనిచేసినచో అది అసాధ్యముకాదు. చాలవిషయములలో కలిసి పనిచేయుట కవకాశము కలదు.

(బోంబే క్రానికలు.)

శ్రీరామ మిడిల్ స్కూలు

మాధవరం (యర్నగూడెం తాలూకా)

మా గ్రామమున యిదివరలో కొందరి సహాయమున శ్రీరామ మిడిల్ స్కూలు అను పేరుతో బోకలోవర కండ్లరి స్కూలు స్థాపించబడి యుండెను. ఇప్పటికి మాడు సర్దుములు జరిగి దినదివాళివృద్ధిని సాంచుచున్నది. ఈ తాలూకాలో ఈ గ్రామం పెద్దగ్రామం అయివున్నది. ఇంగ్లీషు విద్యాభ్యాసముందు ఆసక్తిగల చాలామంది మిలిటరీ ఉద్యోగములతో కూడిన గ్రామం అయివున్నది. ఇటీవల జరిగిన జర్మనీయుద్ధమునకు విశేషించి సిపాయిలను పంపిన గ్రామములలో ఈ గ్రామములో నిది మొదటి గ్రామం. యుద్ధములో సహాయం చేసినందున ఈ గ్రామంలో సర్కారు వారివల్ల మిమారియట్ గా స్తంభము వేయబడినది. ఈ గ్రామమునకు చుట్టుపట్ల సుమారు 12 మైళ్లదూరము లోవున్న లోలోవర కండ్లరి స్కూలులేదు. నిడదవోలలో వున్న ప్పటికి మధ్య ప్రకారము వల్ల వెల్లుటకు వీరంతమాత్రము లేదు. ఈ పరిస్థితులను తెలియజేస్తూ ఈ స్కూలును బోర్డులో కలుపుకొనిపలసినది క్రియద్యుక్తమనలు ఆసీసరుగారు మ-రా-శ్రీ రామరావుపంతులుగారివద్ద మిమారియట్ దాఖలుచేసి యున్నాము.

వారు డిప్ర్యుట్టుబోర్డులో చేర్చుకొనుటకు శిఫార్సుచేయించినట్లు కూడా వినియున్నాము. అయినను బోర్డువారు ఈ పాఠశాలను తమబోర్డులో తీసుకొనకుండుట కోచనీయము. ఈ స్కూలు లో త గి న మూ ల ధ న ము ఖర్చిచెరు లేనందువల్ల ఈ స్కూలు తీసుకొనక వైవిషయములలో బోర్డుకు ఇంతకంటే అనుకూలించు వేరొక స్కూలును బోర్డువారు అంగీకరించుటకు ఏర్పాటుచేయుచున్నట్లు విన్నాము.

విద్య వ్యాపించుటకు ఆలోచించవలసినదేగాని ద్రవ్య విషయమైన విచారణ యుక్తముగాదు గాన ఇప్పుడైనను బోర్డువారు మా గ్రామ స్కూలు పరిస్థితులు గమనించి న్యాయమైన సహాయము చేయుదురని నమ్ముచున్నాను.

ఈ పాఠశాల స్థాపించి యిప్పటికి మాడు సర్దుములు జరిగినది. ఉపాధ్యాయులు అతి శ్రద్ధాదీక్షలతో విద్యార్థులకు విద్య గర్భితులైరి. విద్యార్థులు యితర గ్రామములనుండి వచ్చి చేరుచున్నారు.

కొందరు మొబర్లు తిరిగి కొంతకాలము (మాడు సర్దుములకు తక్కువకాకుండా) అందుల లాభనష్టములు వహించి దీక్షతో పాఠశాల నడుపుటకు పట్టుదలతో పూనుకొని యున్నారు.

ఈపాఠశాలకు లోగడ సుమారు 2 సర్దుముల క్రిందట ఈ గ్రామకాపురములను ప్రస్తుతం చెన్నపట్టణంలో వున్న మ. రా. శ్రీ దాక్షరు ఆచంట లక్ష్మీపతి బి. ఏ. యం. బి. సి. యం. గారివల్ల సర్దుములకు (రు 1000 లు) వెయ్యిరూపాయిలపాద నిచ్చినట్టి ప్రతిసంవత్సరము కాశ్యతపు చందాగా యిచ్చినామని వాగ్దత్తుమచే ఆప్రకారం యిచ్చుచుండిరి.

ఈ పాఠశాలయందు ప్రతిరోజున స్కూలు ప్రారంభం లోను, విడుచునప్పుడున్న దైవప్రార్థన జరుపుటకున్న ప్రతి శనివారం సుమారు 2 గంటలు (ఉదయ)కాలం దైవతత్వవిషయమైన బోధ జరుపుటకు ఏర్పాటు చేయడమయినది.

ఆచంట రామమూర్తి

ఉపాధ్యక్షుడు

మధ్యరాష్ట్ర నియోజకవర్గసభ

మంత్రిపదవులను శాసనసభ్యు లంగీకరింపవలయును సంస్కరణములు దీనివేయుటకు పూర్వము, మఱల ఎన్నికలు నడుపుడు

నాగపురము, జూలై 30:—సర్ హరిసింగుగౌరు, నియోజకవర్గము మొదలగువారిచే సమావేశపఱపబడిన నియోజకవర్గసభ విజ్ఞాపిరియా టెక్నికలు భవనమున జరిగెను. సభకు వచ్చినవారిలో సర్ జి. యమ్. చిట్టాపీసు, సర్ బి. కె. బోసు మొదలగు ప్రముఖులుగలరు. వెనుక మంత్రిగానున్న యన్. యమ్. చిట్టాపీసుగారు సభ కగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. సుమారు 800 మంది నియోజకులు సభకువచ్చిరి. అయిదు జిల్లాలవారొక్క కరిని తమ ప్రతినిధిగా బంపిరి.

సభా ప్రారంభమున డి. వి. దేశముఖిగారు సభ కల్ప సంఖ్యకులు వచ్చిరియు, ప్రాతినిధ్యము చాలదనియు, ప్రకటన విరివిగా జరుగలేదనియు నూచించి సభను మఱొకమాటు జరుపుటకు గోరిరి. దానిపై చర్చ సుమారు రొకగంటకాలము జరిగెను. పిమ్మట నాతిర్యానుము ద్రోసివేయబడినది.

అప్పుడు సర్ చిట్టాపీసుగారు, సభా ప్రాతినిధ్యము చాల కఠోరమున, సర్వపక్షసమ్మతమున తీర్మానములు చేయుట కీసభగావింపవలెననిరి. ఆ తీర్మానము లేవన (1) జాతీయమహా సభవారు తమ విధానసూత్రములను మార్చుకొని యెల్లరకు తా వాసననెడల నన్ని పక్షములు కలిసి దానియం దైక్యమంది పని చేయుట (2) దేశీయమహాసభవారిచే దేశమయొక్క యాశయముని నిర్ణయించిన దానిని సమకూర్చుటకు ప్రయత్నించునటులన్ని పక్షములను ప్రబోధించుట (3) బర్నికాహెడ్డు ప్రభువు భారతదేశము నెట్టి వరకులు లేకుండ సహకారముచేయగోరుచు, తాము మాత్ర మెట్టి యవకాశములను గల్పింపకుండుటను జెల్లడిచేసిన యుపన్యాసము నా తేపించి, దేశతేమము ననుసరించి శాసనసభలందు ప్రతినిధులు మంత్రిపదవుల నవసరమునో కార్యనిర్వాహకవర్గముందుండి స్తంభన మార్గముల ననుసరించుటకుగాను స్వీకరించుటను.

పిమ్మట, శాసనసభలందు ప్రజాప్రతినిధులుగానున్నవారు తమంతట తాము మంత్రిపదవుల నంగీకరించు బాధ్యత వహింపనిచో, ప్రభుత్వమైన ప్రజలు తమ పక్షముననున్నటులూహించి సంస్కరణములను రద్దు చేయుటకు పూర్వము, శాసన సభకు విరమించి క్రొత్తయొన్నికలను సాగించవలయునను తీర్మానము ప్రతి పాఠింపబడి యామోదించబడినది. (అ. ప్రె.)

లక్కవరము నెంటరు ఉపాధ్యాయుల సభ

ది 25-7-1925 సల్ల తారీఖున లక్కవరము నెంటరు లోని యుపాధ్యాయులు లక్కవరము బోర్డు యెలిమెంటరీ స్కూలులో సమావేశమై గావించిన తీర్మానములు.

(1) 1925 సల్ల రం మార్చినుండి యేలూరు తాలూకా బోర్డునుండి యర్నగూడెం తాలూకాబోర్డు వేరై పరిపాలన మొనర్చుచున్నప్పటికిని యీ ఏప్రియల్ మొదలు 4 నెలల నుంచి యాబోర్డులోని యుపాధ్యాయుల వేతనములు యీ ఏప్రియల్ మొదలు 4 నెలలనుంచి ముట్టుకున్నందుకు మిక్కిలి చింతిలుచు యిక్తనైన వెంటనే నిర్వశీతములు యిప్పించుట కున్న యిక్తమీదట ప్రతి నెల వేతనములు, యేలూరు తాలూకా బోర్డులోవలె ప్రతి మరుసటి నెల 15 వ తేదీలోగా ముట్టి యేర్పాటు చేయించుటకున్నా క్రియార్నగూడెం తాలూకా బోర్డు ప్రసిడెంటుగారిని యీసభవారు కోరుచున్నారు.

(2) 1924-1925 సల్లరములకు యేలూరు తాలూకా బోర్డు లో కలసియున్నప్పుడు యిప్పించిన లెంపరీ యలవెన్ను, మార్చి 31 వ తేదీతో అంత్యమైనది. కనుక యేలూరు తాలూకా బోర్డులోవలె నీ తాలూకాబోర్డులో గూడ 1925-1926 సల్లకు గూడ ప్రతి ఉపాధ్యాయునకు రు 4-0-0 చొప్పున యలవెన్ను యిప్పింపవలసినదిగా శ్రీ యర్నగూడెం తాలూకాబోర్డువారి నీసభవారు యేకగ్రీవముగా కోరుచున్నారు.

పి. వి. సుబ్బారాయుడు,

కార్యదర్శి.

బర్మా శాసన సభలందు ప్రతిష్ఠాభవము

బర్మాయందు ద్వంద్వ ప్రభుత్వము సాగుచున్నదను ప్రమాణము

రంగూను, జూలై 30:—బర్మా జాతీయసంఘముందు శాసనసభా బహిష్కారవాదములు పూర్వము నొకపక్షము కాసనసభలలోనికి బోవుటనుగూర్చి చర్చించుట యిట్టి బహుమతము ప్రత్యేకముగ సభ నాహ్వానించుచు నొక ప్రకటన బ్రకటించిరి. ప్రకటనయందు ద్వంద్వ ప్రభుత్వము నిరంకుశత్వము నభివృద్ధి నొందించునని చెబువలసివచ్చింది. ద్వంద్వ ప్రభుత్వము నచ్చిననాటినుండియు నిర్బంధము లేకుండునని చెబుచున్నది. అదిగాక ఎంగరాష్ట్రముందు తదితర రాష్ట్రములందు కలిగిన సంవర్ధములనుబట్టి హైందవమంత్రయగు బర్మిక్ హెడ్డు ప్రభువు సంస్కరణములు బర్మాయందు బాగుగా పనిజేసినవని నడుపుటచేతను భారతదేశమునకు స్వపరిపాలన మిచ్చునెడల బర్మాను సరకునేకుక యారకుండుటయొక క్రానుకాలనీగా మార్పుటయొక జరుగునని భయమునున్నది. కావున వెంటనే కాసనసభలందు ప్రవేశించి నాటిని భగ్గు మొనర్చు ప్రయత్నములు సలుపవలయును. కాసనసభా ప్రవేశమొనర్చు పక్షము గూడ నీజాతీయపక్షముం దొక భాగముగానే యుండును. దానికి చూపుచున్న సంఘముని కేరిడబడును. కాసనసభలు ప్రారంభించినతోడనే యా సంఘమువారిక పరిపాలనావిధానమును తెలుపుచేసి సభయందు చుండునని ప్రభుత్వము దానిని నిరాకరించుచో ప్రభుత్వములనులంబించి కాసనసభలద్వారా ప్రభుత్వమును సాగింప వీలులేనంత చేయవలయును. కార్మిక పక్షముతో స్నేహము గల్గించుకొని పార్లమెంటులో బర్మా పక్షము నహించు ప్రతినిధులను నిర్ణయించుటకును వారివలన ప్రభుత్వముచే నీయబడు యాద్యోగములను విరుదులను విందులను స్వీకరింపమని ప్రతిజ్ఞకొనుటకును గూడ నాపక్షము వారు ప్రకటించిరి. (అ. ప్రె.)

మధ్యపరగణాల గవర్నరుకు సన్మానము

భూమిపన్ను హెచ్చుచేయుటను గూర్చి ప్రసంగించుట

యోట్టూరు, జూలై 30:—బుట్టానాజిల్లావాసులు గవర్నరుకు సర్ మాంజేరు బట్టరుగారికి సన్మానమొనరించిరి. దానిని గవర్నరుగారు రంగీకరించుచు కనయందు కొంచెం కుండు స్నేహ భావమే గాక, ప్రజలకు ప్రభుత్వమును చేరవలయునను యూహాపూరిత గలదని స్పష్టపడుచున్నదనిరి.

భూమిపన్ను హెచ్చుకేయుటను గూర్చి మాట్లాడుచు చాల వ్యతిరేకాభిప్రాయము ప్రబలివచ్చియు, నయ్యది కొంతటి వ్యక్తుల యసంతృప్తియొక్క ప్రసంగమునుండిరి. బీరారు కాసన సభ్యుల సంఘమువారి విషయము దీర్ఘముగ నాలోచింతురనియు, కాని యీ హెచ్చుకేసిన శిస్తు ప్రభుత్వము ప్రోత్సహించుట లేదనియు, మాజిల కైతులకే వివిధ విధములను పయోగమునకు వచ్చుచున్న దని వారు గ్రహించుచు రనియు, నాలాభములను గ్రహించి యికముండు ట్లు హెచ్చుశిస్తు నకు గినియరనియు నూహించు చున్నారనిరి. (అ. ప్రె.)

మహాంది ఉత్సవము

శాంతముగ జరిగెను

ముల్తాను, జూలై 30:—ముల్తానుయందు మహాంది ఉత్సవము శాంతముగ గడచెను. ముందు జాగ్రత్తకొరకై పంచాయితీసమితి వారు కెందు పంజాబువంటకాలనులను దెప్పించిరి. (అ. ప్రె.)

శిల్పి, జూలై 30:—పానపట్టు హిందూసభ అధ్యక్షుడు డిల్లీ కు వెళ్ళినపుడు:— మొహరం మహాందిన సంవర్ధమున హిందువులు దుకాణములను ముందుజాగ్రత్తకొరకై నిన్నసాయంత్రము మూసివేసిరి. (అ. ప్రె.)

దక్షిణ కమ్మమహాసభ తీర్మానములు

తృతీయ దక్షిణ కమ్మమహాసభ మరల 2 వ తేదీ సాయంత్రము సమావేశమై మునిస్వామినాయుడుగారి అధ్యక్షతన కమ్మసంఘమును సరిగా నడుపుటకుగాను చిత్తునిబంధనలను ఉపనిబంధనలను చర్చించి కొద్దిసమయంతో సంగీకరింపబడెను. అంతట సభవారు స్వరాజ్యపక్ష నాయకుడు శ్రీయంత సి. ఆర్. దాసుగారును, బ్రాహ్మణేతర పక్ష నాయకుడు సర్ పిట్టి త్యాగరాజుశ్రేష్ఠిగారును, సంఘమునందు బాగా పనిజేయుచున్న నాగయ్యస్వామినాయుడు, పెరియ శుబ్బనాయుడు, నారాయణస్వామినాయుడు, భూబా పద్మనాభయ్యగారులు చనిపోయినందులకు విచారము చెల్పుచు తీర్మానముల గావించిరి.

ఆంధ్ర సాంప్రదాయములు నభివృద్ధి జేయుట యవసరమనియు రాత్రిపాఠశాలను బెట్టి ఆంధ్రుల పిల్లలకును పెద్దలకును తెలుగు నేర్పుటకై తెలుగు ఉపాధ్యాయులను బెట్టులననియు రైతులు సిక్కు చెల్లించినపుడు బాకీలకు గాను వారి భూములను వేలంవేయుటకు తగిన నోటీసు వారి జమీందారుల వలన వలెననియు నేలం కొట్టివేయు వ్యవధిని ఒక నెలగాక సంవత్సరముండునటుల జేయవలెననియు తీర్మానములు గావించబడెను.

స్థానిక సంఘములకు ప్రతినిధులను మైనారిటీ జాతులనుండి ప్రభుత్వమువారు నియమించుట మానియెన్నుకొనునట్లు తీయవలెనని మరియు తీర్మానము గావించబడెను. యస్. యస్. యల్. సి. పరిక్ష పాస్సైన కమ్మవిద్యార్థులందరకును ప్రభుత్వమువారు తెలుగు భాగవతమును బహుమతిగ నీయవలెనని ఒక తీర్మానము గావించబడెను. కమ్మవారు జేయు ప్రతిపాదనలు నందును సంఘముయొక్క నిధికిగాను చెందుకొనవలయుననియు నీయవలెనని అంతట సభవారు కోరిరి.

జమీన్దారులకు తగిన కంపెనీను నిచ్చినయెడల వానిలో పల్లెటూరుపనుముగాని వర్కు-షాపులుగాని కట్టుటకు జమీందారుల ఆక్షేపణలేకుండ జేయుటకై ఎన్టీఓల్యుండు ఆక్కుకు ఒకసవరణ నుపపాదించవలసినదిగ అధ్యక్షుని కోరుచు ఒక తీర్మానము గావించబడెను.

వ్యవసాయదారులు స్థాపించుకొనిన సహకారసంఘములపై వృత్తిపన్నును దీనినేయవలెనని స్థానికసంఘములను గోరుచు గూడ సభవారు తీర్మానమును గావించిరి.

ఈసభయందు చివరకు ఒక తీర్మానము గావించబడెను. అందు కమ్మప్రతినిధులను రాటము ద్రిప్పవలెననియు, కమ్మ పురులుపును స్త్రీలును, పిల్లలును ఖద్దరునే ధరింపవలెననియు తీర్మానింపబడెను.

ఖైబరునం దపరిమితమగు వరదలు

“నలుబది సంవత్సరములలోపున నింతటి దారణపు బ్రవాహము లేదు”

పిషావరు, జూలై 30:—జూలై 29-వ తేదీ ఉదయముందు ఖైబరునం దాదుగు వరద బ్రహ్మాండమున నలుబది యేండ్ల మధ్య ఇంత దారుణమైన బ్రవాహ మెన్నడును జూడలేదని వృద్ధులు చెబుచున్నారు. కోడ్డు చాల పాడైపోయెను. విరిపునంతెన చెడిపోయెను. కాని రైలుమార్గమున కపాయము వాటిల్లలేదు. మట్టిపనులకును, గోడలకును నష్టము కలిగెను. (అ. ప్రె.)

ఆర్యసమాజపు అధ్యక్షుని ఆరెస్టుచేయుట

జామీనుమీద విడువబడెను

ఫిర్రోజ్, జూలై 30:—జామీనులేని వారంటుపై ఆర్య సమాజపు అధ్యక్షుడు నేటి ఉదయముందు ఆరెస్టుచేయబడెను. ఆయనపై సెక్యూరిటీ చర్య అవలంబింపబడెను. పదివేల రూపాయలకు బాండునీయబడిన బదులు జామీనుమీద అధ్యక్షుని విడువబడెను. ఆగస్టు 6-వ తేదీన కేసు విచారణ జరుగును. హిందువులందు సంఘటన గలిగినది. (అ. ప్రె.)

కలకత్తా మాద్యపాన సంఘము

వార్షికసభ యీ నెల 26 వ తేదీని జరిగినది

సర్ దేవప్రసాద సర్వాధికారి గారి అధ్యక్షతలక్రింద గత ఆదివారమునాడు కలకత్తానగరమున అల్పార్థములలో నీవార్షికసభ జరిగినది. మహాత్ముగాంధి, కృష్ణకుమార మిత్ర, ఎల్లెర్నమాను, ఎస్. సి. బోసు, రాయ్ బహదరు చునిల్లా బోసు, డాక్టరు ఎస్. కే. దత్తా (ఎం. ఎల్. ఏ.) హెచ్చర్ల ఆండర్సను, భానుబహదరు ఏ. సలిం. (ఎం. ఎల్. సి.) ఎస్. కే. రాయ్ చంద్రగార్లు మున్నగువారు పెక్కుమంది సభకు వచ్చిరి.

కార్యదర్శి చదివిన నీవేదిక నామోదించవలెనని తీర్మానమును ఎల్లెర్నమానుబోసుగారు రుపపాదించిరి. “మద్యపాన నిరసన మునందును లేన్నియ్యలన ప్రారంభమునందును భారతదేశము వెనుకబడుటయును అమెరికా దేశముముందంజవేయుటయును విచిత్ర సంఘటనముగా నున్న విషయమైన సమస్యను నులభముగా పరిష్కరింపబడుటకు తగిన పరిస్థితులు భారతదేశమునందున్నంత అనుకూలముగా మరేదేశము నందునుగూడ లేవు. దొరతనమువారి రీతివిషయమున మనకు సహాయము చేయరు. దొరతనమువారి సహాయము నపేక్షింపకుండ మనమే దీక్షతో పనిచేయవలెను” అని బోసుగారునుడిచిరి.

గాంధీమహాత్ముడు

నేను రాజకీయములలో ప్రవేశింపకమునుపు సాంఘికములందే చాల దీక్షతో దక్షిణాఫ్రికాలో పని చేయుచుంటిని. ఆసంగతి చాలమందికి తెలియకపోవచ్చును. నెలకొని పరిస్థితులను బాగుగా పరిక్షించితిని-గాననే మద్యపానమును పూర్తిగా జహిష్కరించినగాని యీ అసంగతి తొలగదని నేను నిర్ధారణ చేయగలిగితిని. భారతదేశ మందులకు బాగుగా తగియున్నది. హిందూ మహమ్మదీయ మతములు రెండెనుగూడ మద్యపానమును నిరసించెను. హిందువుల మతగ్రంథములలో అస్పృశ్యుల శబ్ద మెట్లులే లేదో మద్యపాన మనుశ్శబ్దముగూడ అటులే లేదు. 19 లో ప్రజలు చాలవరకు దీనిని నివారింపగలిగిరి గాని దొరతనమువారు ఉపేక్షాపాతకమున కొడంబడుటచే మరల నంతయును మొదటికి వచ్చినది. నేనా విషయము నిపుడు చెప్పదలచుకొనలేదు. హిందువులును మహమ్మదీయులును కైస్తవులును గూడ దీక్షబూననియో యీ దుర్వ్యసనమును రూపుమాపజాలము.

తొగుబోతులకు పురుషులవలన ఆటబిడ్డలకు కలుగుచున్న దురవస్థకు అనామదాబాదు మిల్లు పనివాండ్ల క్షితియేనిదర్శనము. అచట మద్యపానమును రూపుమాపుటకు అననూయబాయిగారి సహాయముతో నేను కొంత పనిచేయుచుంటిని. ఎందరో స్త్రీలీవిషయమున నావద్దకువచ్చి నాసలహాను కోరిరి. కల్లు సారాదుకాణములను యేలములందుచుగూడదో అట్టి స్థలములలో చాలనోట్ల పెట్టియున్నారు. ఈదేశమున మద్యపానమును నిర్మూలించుటకు చాల మంది ప్రముఖులు గట్టి ప్రయత్నమును ప్రారంభింపదలచియున్నారు. ప్రజలుగూడ వీరికి భోద్యపిషావో దొరతనమువారుగూడ వారికి తోడ్పడుట తప్పనిసరియే యగును. మనము ఆహింసాసాధనతో మద్యపానమును రూపుమాపవలెను” అని మహాత్ముడు నుడిచెను.

నల్లమందు పద్ధతిని నిరసించుచు దత్తాగారోక తీర్మానము నుపపాదించి ఘటలాడిరి. మరీ పెక్కు మంది గూడ మాటలాడిరి. (న్యూఎంపైరు)

ఆంధ్ర శబ్దచింతామణి వ్యాఖ్యానము

కర్త:—పారసంది రామశాస్త్రిలుగారు

ఆంధ్రవాఙ్మయమునందలి ప్రథమకవి యగు నన్నయభట్టారకుడు రచించిన ఆంధ్రవాఙ్మయమున కిది చక్కని తెలుగు వ్యాఖ్యానము. అనేక ప్రాచీన భారతప్రతులను విమర్శించి నన్నయభట్టు నూత్రములకు సంస్కృతాంధ్రములయందు ఆంధ్ర భారతలక్ష్యముల నుదాహరించుచు వ్రాయబడిన అపూర్వమగు వ్యాఖ్య. ఆంధ్రశబ్దచింతామణి నన్నయకర్తృకము కాదనువారి వాదములన్నియు సప్రమారాముగా ఖండింపబడినవి. భాషాసేవకు లెల్లరు ముఖ్యముగా చూడదగిన విశేషము లెన్నియో కలవు.— వెల 0-12-0. పోస్టేజీ వేల్పు

ఆంధ్రప్రతికాకార్యాలయము, 7, తంబు శెట్టిపేటి, హైదరాబాదు.

దక్షిణ ఆంధ్రమహాజనసభ సాత్తూరులో ప్రథమ సమావేశము జరుగుట

అధ్యక్షులగు శ్రీ శ్రీ రామమూర్తిపంతులుగారి ఉపన్యాసము

దక్షిణ ఆంధ్ర మహాజన సభ ప్రథమ సమావేశము సాత్తూరులో కమ్మమహాసభ జరిగిన మందిరముననే జూలై 26 వ తేదీ ప్రాంత్యుత్తము జరిగెను. చాల మంది అధికారులును, మధుర, రామనాథులు, తిరునల్వేలి, తిరునివాసప్ప జిల్లాలనుండి ప్రతినిధులును, ఆంధ్ర దేశమునుండి శ్రీమంతుల ప్రతినిధులును వచ్చిరి. సభకు వచ్చినవారిలో ఎలవరస నెండులు, కురువికులం జమీందారులును, రాజపాశ్యం గర్వరాజుగారును, రామనాథు సబ్ జడ్జి పి. శ్రీ రాజులునాయుడుగారును, మునిస్వామినాయుడుగారును, విజయనగరం ఆంధ్ర పరిషత్ ధక విశ్వవిద్యాలయ తమిళనాడు ప్రతినిధియగు ఇ. యస్. సుందరాను, పి.యస్. కుమారస్వామి రాజుగారును వచ్చిరి.

అహ్మదాన సంఘాధ్యక్షుల ఉపన్యాసము

రామనాథుల కలెక్టరు శ్రీ శ్రీ రామమూర్తి పంతులు గారు సభకు అధ్యక్షత వహించిరి. సభాకార్యక్రమము ప్రార్థన లతో ప్రారంభమయ్యెను. అంతట అహ్మదాన సంఘాధ్యక్షులగు ఎల వరస నెండులు జమీందారు ఆర్. అహ్మదాననాయుడుగారు తమిళములో దీక్షోపన్యాసము గావించి ప్రతినిధుల కందరకును స్వాగతమునిచ్చిరి. ఆయన ఉపన్యాసమునందు దక్షిణదేశ ఆంధ్రుల మూలవృత్తాంతమును సవివరముగ చెప్పిరి. ఆంధ్రదేశమునుండి ఆంధ్రులు పాండ్యరాజుల కాలమున దక్షిణదేశమునకు వచ్చి నివాస మేర్పరచుకొనినందు, ఆంధ్రులు భారతదేశమంతటను వ్యాపించియుండిరినియు, వారు మాట్లాడు ఆంధ్రభాష ఆర్యుల భాష లన్నిటిని కన్న ప్రాచీనమైనదై, భాషామధురముగ నుండు ననియు, తమిళజ్ఞాన మతిశయింపటతో ఆంధ్రభాషయొక్క ధైర్యధృతి దక్షిణదేశమున బోయెననియు వారు చెప్పిరి. దక్షిణ దేశమునందలి ఆంధ్రులు తమ మాతృ భాష సభివృద్ధికియు విషయమున తగిన శ్రద్ధవహించుట లేదని చెప్పి తుదకు యానిర్లక్ష్యభావమును విడిచి అందరను తమ తెలుగు భాషను పిల్లలకు బాగుగ నేర్పించి తెలుగులో వ్రాసిన పుస్తకములను గ్రంథములను బాగా చదివింపవలెనని కోరిరి.

అధ్యక్షుల ఉపన్యాసము

అధ్యక్షులగు శ్రీ శ్రీ రామమూర్తి పంతులుగారు, రామ నాథుల కలెక్టరు హస్తగ్రహము చెల్లెగ లేచి తమ మాతృ భాషయగు ఆంధ్రమున నుపన్యసించుచు నిట్లు చెప్పిరి:— మహాశయులారా!

దక్షిణాంధ్ర మహాజనసభ కర్మక్షేత్ర విహింపుమని కోరి మీరు నన్ను గౌరవించినందుకు కృతజ్ఞతను చెల్లించుచున్నాను.

పాండ్య, చోళరాజుల కాలమున, బ్రాహ్మణులును, బలిజులు, గొల్లలు మున్నగు ఆంధ్రజాతివారలు చాలమంది దక్షిణదేశమునకు వచ్చి నివాస మేర్పరచుకొనిరి. వారిచుట్టికివచ్చి చూడుచుండల యెండ్రెండు వారు తమ మాతృభాషయగు తెలుగును మరచిపోలేదు. కాని తెలుగు వ్రాయును చదువును మాత్రము నెమ్మదిగ మరచిపోయిరి. అందుచేత ఆంధ్ర వాఙ్మయ వైచిత్ర్యములు వారు తెలుసుకొనుటకు నీలు గాక పోయినది. ఇంగ్లీషు పాఠశాలలలో చాల నేర్పుకొనవచ్చు చనుకొనినను అచట ఇంగ్లీషు భాషలోనే అన్నియును నేర్పబడవలసిన మన భావము లను విదేశభాషలో చెల్లుట కష్టముగ నుండును. తమిళ భాషకును, తెలుగుభాషకును యొక్కవ భేదము లేకున్నను ఆంధ్రులు తెలుగును విడిచి పెట్టుటవలన జన్మతః ఆంధ్రులమను హక్కుపోవును.

ఆంధ్ర దేశములో ప్రతి వత్సరమున సభలు జరుగుచుండును. కాని దక్షిణ దేశమునుండి యీ సభలకు ఆంధ్ర దేశమున కెవ్వరును పోవుటలేదు. ఇతర జాతులవారివలె ఆంధ్రులు గూడ ముందుకు రావలెననికోరియున్న యెడల ఆంధ్ర దేశము లో జరుగు సభలకు పోవుచుండివలయును. దక్షిణ దేశమునుండి ఆంధ్రులు తరచు దేశమునకు బోవుటవలన ఉభయములను ఒకరి భావముల నింకొకరు పరస్పరము తెలుసుకొనినయెడల కొంత ఘోష గలుగగలను.

తెలుగు భాషాభివృద్ధి

తమిళములో బాబు తెలుగు వ్రాయును చదువునేర్చుటకై దక్షిణ దేశములో తెలుగు ఉపాధ్యాయులను నియమింపవలయును. త్వరలోనే ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించెదరని తెలియుచున్నది. అచట విద్యా బోధనము తెలుగులోనే యుండునని నమ్మెదము. అప్పుడు దక్షిణదేశమునుండి ఆంధ్రులు తమ పిల్లలను ఆ విశ్వవిద్యాలయమునకు బంపి భారతదేశములో నిజమగు ఆంధ్ర పాఠులనెట్లు జేసెదరని నేను నమ్ముచున్నాను.

ప్రతికలును సంచికలును చదువుటవలన విజ్ఞానమభివృద్ధి యగునని మీకు తెలిసిన విషయమే. అందుచేత దక్షిణ దేశము లో ని వ స ం చి యు న్న ఆంధ్రులు ఆంధ్రప్రతికలును జదివి ఆంధ్ర సాంప్రదాయము లెట్టివో తెలిసికొనుచుండవలయును. ప్రతికలు సంచికలు చదువుటయేగాక తెలుగు పద్యవాఙ్మయమును చదివి ఆంధ్రవాగరకతి యెట్టిదో భార్యసాంప్రదాయము లెట్టివో తెలిసికొనవలయును.

భారతదేశములోని భాష లన్నిటికంటెను తెలుగుభాష మృదువుగను మధురముగను రసవంతముగ నుండును. అభాష మాతృభాషగ గలవారు ధన్యులగుదా!

రెండవవిషయ మేమనగా మనదేశములోని జీవితసాంధ్ర్యము యితరదేశములలోవలె గాక వేరుగనుండును. మనదేశము వివిధ వృక్షజాలములను ఉద్యానవనమువంటిది. అందుచేత ఇతరదేశములలోవలె గాక మనదేశమునందు జీవితవిధానము సరసముగనుండును. అందులో ఆంధ్ర సాంప్రదాయములను ఆంధ్రులును అగ్రస్థానము వహించెదరు. ఇట్టి పరిస్థితులలో మనము ఆంధ్రులకు వారిభాషను మరచిపోరాదు. కొద్దికాలము నుండియును యీ భాష ప్రాతఃస్మృతి తగ్గిపోయి, ఈ జనము గూడ తగ్గిపోవుచుండుట విచారకరము. ఆంధ్రులందరను వెంటనే సభల నెన్నింటినో జరిపి ఆత్మోద్ధరణము గావించుకొనుట ముఖ్యము. సాధ్యమైనంతత్వరలో యీ నాకోర్కెను సఫలము జేసెద రని నమ్మెదము. భగవంతుడు మీకు తోడ్పడుగాక!

తీర్మానములు

అధ్యక్షుని యుపన్యాసమైన పిదప సభ యం ది క్రింది తీర్మానములు చర్చింపబడి యే క్రమమున సంగీతంపబడెను.

1. తమిళ జిల్లాలలోని ఆంధ్రుల పిల్లలు తమమాతృభాషను ప్రభుత్వమువారి సెకండరీ పాఠశాలలందు నేర్చుకొనకాలక పోవుటచేత, కమ్మ, బలిజ, రెడ్డి, రాజసంఘములవారు కావలసిన డబ్బును వసూలుజేసి, తెలుగు పాఠశాలలనుబెట్టి ఇప్పుడున్న పాఠశాలలు కొన్నింటిలో తెలుగు ఉపాధ్యాయులనుబెట్టి వలెనని యీ సభవారు తీర్మానించు చున్నారు.

2. తెలుగుబాలురు యొక్కవనమందయున్న పాఠశాలలందు తెలుగు నేర్పబడు వనతి జేయవలెనని యీ సభవారు విద్యా సంఘములను, స్థానిక సంఘములను, చెన్నపురి దొరతనమువారిని కోరుచున్నారు.

3. విశ్వవిద్యాలయ విద్యా విధానమునందు తెలుగును, యితర దేశభాషలను ముఖ్యము జేయవలెనని యీ సభవారు చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయాధికారులను గోరుచున్నారు.

4. నూతనముగ స్థాపింపనున్న ఆంధ్ర విశ్వ విద్యాలయమున కనుబంధముగ నుండు కళాశాలలందు తెలుగులోనే విజ్ఞానముల వడచేయుదురుగాన కళాశాలల దక్షిణదేశమునందలి ఆంధ్రులు పంపగలవారు తమ పిల్లలను పంపవలెననియీసభవారుసూచించుచున్నారు.

5. తమిళనాడులోని ఆంధ్రులు చెన్నపురి దక్షిణ ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి సభకు కాఫీసంఘములను తమ గ్రామములలో స్థాపించి తెలుగు ఉపాధ్యాయులను తెప్పించవలెనని యీ సభవారు కోరుచున్నారు.

6. చెన్నపురి, రాజపాశ్యం, ఓట్టిపేటారం, తిరునల్వేలి లోని ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి సభలు తెలుగుభాషా పునరుద్ధరణ కై జేయుచున్న పనులను యీ మహాజనసభ ప్రస్తుతించుచు ఆయాచోట్లనున్న మహాశయులు యీ సభలకు అన్ని విధములను తోడ్పడవలెనని కోరుచున్నది.

7. ఆంధ్రసాంప్రదాయ వాఙ్మయభివృద్ధికి తమిళనాడులో చాలకాలము క్రింద నివాసమేర్పరచుకొనిన తెలుగుజాతివారిలో సహకారము మైత్రి యనవరముగాను ప్రతిపంపింపగలను దక్షిణ దేశపు తెలుగువారు సభను జరుపుచుండినవలెనని యీసభ కోరుచున్నది.

బారిసాలు బహిష్కరణవాదులు

మహాత్ముని ప్రకటన నాక్షేపించుట

శరత్కుమార ఘోషగారి అధ్యక్షతక్రింద బారిసాలు లో బహిష్కరణసభ జరిగినది. ఆ సభలో బాబు నరేంద్రవాగ్దాసగు ప్ర. ఏం. ఏ. గా రుపన్యసించిరి. "కాంగ్రెసును స్వరాజ్య పక్షమువారికి మహాత్ముడు వశపరుచుటవలన యింతవరకును ఆత్మ శక్తివైననే ఆధారపడియుండిన కాంగ్రెసు యిట్లుపైని పరుల పై నాధారపడునట్టి భిక్షుక సంఘముగా మారుటయే ఫలిత మగును. సత్యాగ్రహ అసహాయసిద్ధాంతములనే నిలువబెట్టు వలెను. అందులకు మనము పట్టుదతో పనిచేయవలెను" అని దాసు గుప్తాచు నడిపిరి.

"కాంగ్రెసును మహాత్ము డెట్లు రాజకీయ సంఘముగా మార్చగలడో నేను గ్రహింపజాలకున్నాను "రాజకీయములు నాలో మతాపక్తి నెంతవర కభివృద్ధి పొందించునో అంతవరకే నేను రాజకీయములలో ప్రవేశింపగలనుదును. మతి నియమముల ననుసరించియే నేను అసహాయాద్యమమును ప్రారంభించితిని" అని మహాత్ము డిదివరకు ఎంగుయిండియాలో వ్రాసియుండెను. ఎలవారును భావించునట్టి రాజకీయసంఘముగానే కాంగ్రెసును మార్చునెడల కాంగ్రెసు జనసామాన్యమునకు సంబంధించిన సంస్థ కాజాలదు. నేను బారిసాలులో మహాత్మున కిదివర కే తెలిపితిని. ఆతిగా వంగ రాష్ట్రమున మహాత్ముడు బోధించిన సత్యాగ్రహ అసహాయసిద్ధాంతములను స్థిరపరచుటకు నేను మహాత్ముని తోడనే వారునలిపెదను" అని అధ్యక్షుడు నడిచెను (నూర్ ఎంపైరు-కలకత్తా).

బి. పి. సి 153-వ ప్రయోగము

సర్దారు మంగళసింగుగారు శిక్షింపబడిరి

లాహోరు, జూలై 30:—మతవైషమ్యములను వృద్ధి గావించుచున్నారని ఇండియాపీసలుకోడు 153-వ సెక్షనుక్రింద నేరముమోపబడిన "గురుకుంటాలు" ప్రతికాసంపాదకుడును ముద్రావాచకకుడును సగు సర్దారు మంగళసింగుగారికి ఆరుమాసములు శిక్షయు నూరురూపాయలు జరిమానాయు విధింపబడెను. (అ. ప్రె.)

కుష్మరోగనివారణోపాయములు

డా॥ రాబర్టు కొక్రేసుగారి అభిప్రాయము

అలహాబాదు, జూలై 30:—కుష్మరోగ నివారణమును గురించి ప్రసంగించుచు యిట్లుచెప్పిరి. బాల్ మర్షనానె చాల ఉపయోగకరముగ నుండుననియు, యీరోగమును సలహారణము గావించుటకు ప్రజలకును వైద్యులకును విశేషముగ రోగనివారణోపాయముల గురించి తెల్పవలయున్నదనియు, సరియగు అలవాటులను, ఆరోగ్యకరమైన ఆహారమును, మంచి దేహపరిశ్రమయు చాలవర కే దాదూ రోగనివారణోపాయములను దెల్పెను. (అ. ప్రె.)

తెలుగులో పూర్వము వ్రాయబడిన వ్రాతప్తు స్తకములను రికార్డులను దక్షిణదేశపు ఆంధ్రులు భద్రము జేసియుండి ఆంధ్ర భాషాభివృద్ధి సభలు ప్రకటించుటకును చదువుటకును యిచ్చుచుండవలెనని యీ సభ కోరుచున్నది.

"దక్షిణదేశములో తెలుగును ప్రాత్యాపరచుటకై తెలుగు జమీందారులును, ధూస్వాములును, మిగిలిన భాగ్యవంతులును ఒకకమిటిగ నేర్పడి తెలుగులో పరిక్షలుజరిపి గెల్పినవారికి బహుమానముల నిచ్చుచుండు యేర్పాటు చేయవలెనని యీ సభవారు కోరుచున్నారు.

"తమిళనాడులోని ఆంధ్రులను, ఉత్తరదేశములోని ఆంధ్రులను సన్నిహిత సంబంధ మేర్పడుటకుగాను యీసభవారు ఆంధ్రదేశములోని ఆంధ్రులను తమ సభలకు దక్షిణదేశపు ఆంధ్రప్రతినిధుల నాహ్వానింపవలసినదిగను, తెలుగుపండితులను పంపవలసినదిగను, దక్షిణదేశములోను తెలుగు నాటకసంఘములను పంపవలసినదిగను కోరుచున్నారు."

తెలుగుభాష సభివృద్ధిజేయుటకును, దక్షిణజిల్లాలలో సభలు జరుపుటకును ఒకకమిటి యేర్పరచబడెను. అందు ఎట్టి యాపురం, కురుచికులం, ఎలవరసనెండులు, నేపలనాటి, కొల్లపూటి జమీందారులును మరియితరులును సభ్యులగు నుందురు.

క్రొత్త యుద్ధ నౌకలు

యుద్ధ నౌకలను, ఆయుధ బలమును తగ్గించిన గాని, ప్రపంచమునందు శాంతి చేకూరదని యొకమూల దెలుపుచున్నను, వేరొక వంక వానిని వృద్ధిజేయుటకు పాశ్చాత్యజాతులు ప్రయత్నముల సలుపుచున్నవి. వాషింగ్టను సమావేశమువలన, లాభము గలుగకున్నది. మరి యొక సమావేశము గూర్చుట వ్యర్థప్రయత్నము తప్ప నేరుగాదని విదితమగుచున్నది. నౌకలను సైన్యములను తగ్గించువిషయమున వెనుకటి యుత్సాహము గనుపించుటలేదు. జపీవా ఒడంబడికను నిరాకరించుటకు కారణమేదయో తెలిసియున్నది. ప్రపంచశాంతియని పైకిమాత్రము గంభీరముగ బలుకుచు, లోలోపల యుద్ధప్రయత్నముల సలుపుటవలన శాంతి ఎటులనిలచును? యూరపు యుద్ధమునకు పూర్వము, జర్మనీ ఆయుధములను వృద్ధిజేసి తుదకు ఘోరసంగ్రామమును చెచ్చిపెట్టెను. అట్టి దుస్థితి యుద్ధానంతరము గలుగదని భావించబడెను. కాని, జర్మనీ ప్రారంభించిన పద్ధతులే నేడు పెక్కుజాతులకు శరణ్యములగుచున్నవి. ఆయుధములను తగ్గించు ప్రయత్నముగాని, సంగ్రామముతో బనిలేకుండ మధ్యవర్తులు చెప్పిన విధమున పరిష్కరించుకొను కుతూహలముగాని ఏమూలను గనుపించదు. యుద్ధము మూలమునగలిగిన తాత్కాలిక వైరాగ్యము వెంటనే యంతరించినది. కేవల నానారాష్ట్ర సంఘములవలనను, నిరర్థకమగు ఒడంబడికలవలనను ప్రపంచశాంతిని కాపాడుటకు వీలు లేదనియు, హృదయమునందు మార్పు గలుగవలయుననియు, ఆధ్యాత్మిక సాధన యవసరమనియు తెల్లమగుచున్నది.

బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు నూతన యుద్ధ నౌకలను కొన్నింటిని నిర్మించదలచిరి. ఈ ప్రయత్నము విషయమై బ్రిటీషు మంత్రులలోనే తీవ్ర భేదాభిప్రాయములు పొడసూపెననియు, కొందరు రాజీనామా నిచ్చుటకు సంసిద్ధులగునన్నారునియు, వార్త లరుదెంచెను. కాని తుద కెట్టెట్టులో ఉభయపక్షములకును మధ్య సమాధానము గుదిరెను. యుద్ధనౌకలసంఖ్య తగ్గించబడినను, నిర్మాణ సంకల్పము నిలచియేయున్నది. కామన్వెల్థలో మొన్నటిదిన మీ విషయమున తీవ్రచర్చ జరిగెనని విచేతవార్తలు దెలుపుచున్నవి. నౌకాదళపు అధిక కార్యదర్శి ఈ విషయమై ముచ్చటించుచు, "నెల్సను" అను నౌక ఈ సంవత్సరముతో పూర్తియగుననియు, రాష్ట్రీయను యుద్ధనౌక 1927 సంవత్సరము వీప్రిలు నెలలోను, రెండు క్రూయిసర్లు మే నెలలోను పూర్తియగుననియు, అక్టోబరు నెలలో

మూడు పూర్తియగుననియు సూచించిరి. మందు గనులను స్థాపించెడి నౌకలును, డిప్లోమెటరును 1926 సంవత్సరము జూను నెలలో పూర్తియగునట. వీని ఖరీదు 58,000,000 నవరను లగునని అంచానా వేయబడినది. రాష్ట్ర మాక్ష్టాన్టా గారీ వ్యయమును పూర్తిగ దొలగింపవలయునని తీర్మానమును ప్రతిపాదించుచు, తీవ్రముగ నిరసించిరి. మాక్ష్టాన్టాగారు దెలిపినటుల, పది సంవత్సరములలోపల ఘోరసంగ్రామ ముదయించుట కవకాశము గనుపించదు. అమెరికా, జపానులు, శత్రువులగు సూచనలు లేవనియు, ప్రాన్సు దేశముతో నౌకలవిషయమున గాక వాయు విమానముల విషయమునమాత్రము పోటీ గలుగవచ్చుననియు, మాక్ష్టాన్టాగారు ఖండితముగ బలికెరి. ఆయుధబలమును తగ్గించునిమిత్తము అంతర్జాతీయ సమావేశము నేర్పరుపదలచిన ఇంగ్లండు, నూతన నౌకానిర్మాణమునకు ప్రయత్నముల సలుపుట ఎంతవిరుద్ధమో యూహించవచ్చును.

ఇంగ్లండ్ యిటుల మెలగుచో, చిన్నజాతుల వారెటుల మెలగుదురో యూహించవచ్చును. లేబరు పక్షనాయకులగు మాక్ష్టాన్టాగారేగాక, లిబరలు పక్ష నాయకులగు లాయడు జార్జిగారు సయితము, నౌకానిర్మాణ ప్రయత్నము అసభ్యమని నిరసించిరి. యూరపునందెట్టి యుపద్రవమును లేదనియు, ఫసిఫిక్ సముద్రమునందు బ్రిటీషువాణిజ్య నౌకలు బోకుండ ఎట్టినిరోధము గలుగదనియు, అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములద్వారా ఎట్టియిబ్బందియు గలుగదనియు, లాయడుజార్జిగారు దెలిపిన సంగతులు సహేతుకముగనున్నవి. శాంతిసభను జరుపుటకు, నౌకానిర్మాణ ప్రయత్నము ప్రబలాభ్యంతరముగ నుండునని, ఫిలిఫ్ స్పీడ్నుగారు దెలిపిన సంగతులు సత్యమునే ప్రతిపాదించుచున్నవి. కాని ప్రతికూల పక్షనాయకులు దెలిపిన హితమును, ప్రభుత్వప్రతినిధులు నిరాకరించిరి. వీరు దెలిపిన కారణములు నిస్సారములు. ప్రస్తుతోపద్రవము లేదని, వీరంగీకరించిరి. ఇప్పటివరకు ఇంగ్లండుకున్న నౌకాదళము మరియొకదేశమునకు లేదని జెప్పవచ్చును. అట్టి స్థితిలో, కేవల భద్రముకొరకు క్రొత్తనౌకలను నిర్మించెదమని పలుకుట విశ్వాసమును పురిగొల్పజాలదు. యుపద్రవ మేమియు గనుపించనపుడు, యుద్ధసాధనలను నిర్మించుటచే, ఇతరదేశముల కనుమానములు గలుగుట సహజము. వారును అట్టి సాధనలను బెంచుకొనుటకు తలపెట్టెదరు. తుదకు, సంగ్రామము దానియంతట యదియే యుద్ధవిషవచ్చును. మాక్ష్టాన్టాగారీ తీర్మాన మోడిపోవుట సహజమయినను, లేబరు లిబరలుపక్షములు గలసి తెలిపిన హితోపదేశమును కన్పర్యేటీపులు నిరాకరించుట మిగుల శోచనీయము. కన్పర్యేటీపు ప్రభుత్వమువారు జపీవా ఒడంబడికను త్రొసివైచిరి. మాధ్యస్థముద్వారా తగవులను పరిష్కరించుకొను నవకాశము లేకుండ జేసిరి. మరిల ప్రత్యేకపుటాడంబడికలను కావించుకొనసాగిరి. లేబరుపక్షమువారు చాలించిన సింగపూరు నౌకాశ్రయ నిర్మాణమును, వీరు పునరుద్ధరించిరి. నేడు నూతన నౌకలను నిర్మించుటకు గూడ తలపెట్టిరి. కన్పర్యేటీపు ప్రభుత్వ మవలంబించెడి పద్ధతులు, ప్రపంచ పునరుద్ధారణకు తోడ్పడునని, ప్రాజ్ఞులు తెలుపసాహసించజాలరు.

దక్షిణాఫ్రికా: గూడెములచట్టము

దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు నూతనముగ ప్రవేశపెట్టిన గూడెముల చట్టము, స్వల్ప ప్రభుత్వమువారు తలపెట్టిన దానికన్న అధ్వాన్నముగ నున్నదని, పోలకుగారు దెలుపుచున్నారు. దక్షిణాఫ్రికావారి మాయలను కనుగొన శక్తిగల పోలకుగారు దెలిపిన వాక్యములను భారతీయులు విశ్వసింపవచ్చును. వెనుకటిచట్టమునందలి సూత్రమును అంగీకరించుటకు వీలులేకుండెను. ఏలనన తెలుపునలుపు భేదమును గమనించి, శ్వేతేతరులను బహిష్కరించుట అక్రమమని దెలుప నక్కరలేదు. ఈ మారు చట్టమును సూత్రము విషయముననేగాక, పూర్తిగ నిరాకరింపవలయునని, పోలకుగారు హెచ్చరించుచున్నారు. రాజీకవకాశము లేదనియే పోలకుగారి తలంపు. క్రొత్తచట్టము ప్రకారము భారతీయులకు భూస్వామ్యపుమాక్కు పూర్తిగ దొలగినది. దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు తమ భార్యలను చెచ్చుకొనకుండ నిరోధించుట గాంధీస్వల్ప ఒడంబడికకు పూర్తిగ విరుద్ధము. పోలకుగారు దెలిపినటుల, నూతనచట్టము భారతీయులను భారతీయ ప్రభుత్వమును పూర్తిగ లొంగజేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నది. భారతీయులను దక్షిణాఫ్రికానుండి వెడలగొట్టుటయే తమ యుద్దేశ్యమని మంత్రి సిగ్గు విడచి బలికెను. వారికి నిలువ నీడలేకుండజేయుటయే, వీరితలంపు. ఇట్టి సమయమున బ్రిటీషుప్రభుత్వమువారు ఉపేక్షపహించి యున్నారు. దక్షిణాఫ్రికామంత్రి గారు పూర్తి ప్రసంగమును పంపుమని కోరుటకయినను వీలు లేదని, పార్లమెంటు సభలో సూచించబడెను. అధినివేత రాజ్యములతో జోక్యము దీసికొనుటకు, బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు మిగుల భయపడుచున్నారు. వీరు భారతీయులకు కలిగెడి అన్యాయములను దొలగింప జాలరని దెలుప నక్కరలేదు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి సంప్రతిఫలవలన నేమయిన ప్రయోజన ముండునా? వీరి సలహాలను, దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు లక్ష్యపెట్టెదరా? సంప్రతిఫల కేమి అవకాశమున్నది? పోలకుగారు తెలిపినటుల, క్రొత్తబిల్లును పూర్తిగ నిరాకరించుటకన్న వేరు మార్గము లేదు. ఇండియా ప్రభుత్వము వారు ప్రస్తుత సందిగస్థితిని గుర్తించి, భారతీయుల కోర్కెను జంకులేక తెలిపి, అయ్యది సఫలమగుటకు తమ శక్తినంతను వినియోగించెదరా? జాతీయ ప్రభుత్వమగుచో, నవలంబించవలసిన మార్గమదియే. లేనియెడల స్వరాజ్యము లభించువరకు హిందూదేశ మేమియు జేయజాలదు. అంతవఱకు దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు తమ హక్కులను నిలుపుకొనుట ప్రాతినిధ్యనిరోధము నవలంబించుట కన్నను వేరుసాధన గనుపించదు. ఇంగ్లండులో జరిగిన లేబరుసమావేశమునందు, అధినివేత రాజ్య భారతీయులస్థితి గూర్చి చర్చజరిగెను. దక్షిణాఫ్రికా ప్రతినిధి తన దురభిమానమును విడువక బోయెను. స్వయం రక్షణ కొరకెట్టి చట్టమును కావించవలసి వచ్చెనని సమర్థించెను. భారతీయులు దక్షిణాఫ్రికాకు క్రొత్తగ వెడలుట లేదు. చాలకాలముక్రిందటి నుండియు నివసించుచున్న భారతీయులు, దక్షిణాఫ్రికావాసులే యగు

దురు. అట్టితర, తెల్ల వారే నివసించ నర్హులని దెలుపుట పరిహాసాస్పదముగాదా? ఇక సామ్రాజ్యబంధ మెక్కడగలదు? ఇది వట్టిబూటక మనిపించుకొనదా? భారతీయులకులేని హక్కు తెల్ల వారి కెటుల గలిగెను? భారతీయులహక్కులు నిరాకరింపబడు సంతవరకు, ఇట్టి సామ్రాజ్య సమావేశములు నిరర్థకము లనుటకు సందియములేదు.

ఓటర్ల సభ

నిన్నటిదినము నాగపురమునందు మధ్యరాష్ట్రముల వోటర్ల సభ జరిగెను. ఇట్టి సభను జరుపుట అవ్యక్తమని పెనుక దెలిపియుంటిమి. ఓటరుల సందరును ఆహ్వానించి వారి యభిప్రాయమును కనుగొనినగాని, ఆయ్యది ఓటర్ల సమావేశ మని పించుకొనదు. అందుకు వ్యవధి ఏ మాత్రము లేకబోయెను. ఇచ్చవచ్చిన వోటరులను పిలిచి సభ గూర్చుటవలన, ప్రయోజనముండదు. మూడు వందల వోటర్లు మాత్రము సభకువచ్చి యుండుట జూడ, ఇది ఎంతవరకు క్రమమయిన సభయో కనుగొనవచ్చును. స్వరాజ్యపక్షమువారిట్టి సభలలో పాల్గొనకుండుటలో దూరదృష్టి గనుపరచిరి. సభను నిలిపివేయవలయునని దెచ్చిన ప్రతిపాదనము, అధ్యక్షునిచే నిరాకరింపబడెను. ఓటరుల సమావేశపు తీర్మానముల కెట్టి విలువయులేదని, గ్రహించుట సులభము. ఓటరుల సమావేశము వారు బర్క్లె హెడ్డు ప్రభువు ప్రసంగమును నిరసించి, ట్రాన్సుఫర్డు శాఖాపరిపాలనమును శాసన సభ్యులు నిర్వహించవలయుననియు, అవసరమగుచో మంత్రివర్గము మధ్యనుండియే అసహాయమును జరుపవచ్చుదనియు, తీర్మానించిరి. ఈ తీర్మానపు యుద్దేశ్యమేమియో తెలిసియెయున్నది. సంస్కరణములను చేపట్టవలయునని ఓటరులు కోరినటుల సూచించి, స్వరాజ్యపక్షమును లొంగదీయుటయే యీ సమావేశపు ముఖ్యోద్దేశ్యము. వీరి యుద్దేశ్యము సఫలమయినను, ప్రజలు మోసబోవజాలరు. బర్క్లె హెడ్డు ప్రభువు ప్రసంగమునకు జవాబిచ్చుటకు మార్గము సంస్కరణములను చేపట్టి లొంగిపోవుట గానేరదు. మంత్రివర్గమునందు ప్రవేశించి, ప్రతిష్టంభన సలుపుట వట్టి భ్రమతప్ప వేరుగాదు. మంత్రులు రిజర్వుడు శాఖలతో జోక్యము కలిగించుకొన జాలరు. ఏ రొకవేళ వ్యతిరేకముగ వోటు జేసినను ప్రయోజనము లేదు. గవర్నరుతో జేరిన కార్యనిర్వాహక సభ్యులే అధికసంఖ్యాకులుగ నుండురు. కోశాధికారము రిజర్వుడు శాఖవారి హస్తగతమై యుండునంతవరకు మంత్రు లేమిజేయగలరు? శాసనసభ బహిష్కారమును వదులుకొని, శాసనసభలలో జేరి ప్రతిష్టంభనము జేయవలయునని యిదివరకు నిశ్చయింపబడెను. అదియు దొలగి, మంత్రివర్గమున జేరి ప్రతిష్టంభన జేయవలయునను వారు బయలుదెరిరి. దేశక్షేమము నాలోచించి, మధ్యరాష్ట్ర స్వరాజ్యపక్షమువారు తొందరపడి మంత్రివర్గపులను స్వీకరింపరని తలచెదము. కాంగ్రెసులో నెల్లరు చేరుట కవకాశముండవలయుననియు, కాంగ్రెసు ప్రతిపాదించెడి జాతీయ ప్రణాళిక సఫలమగు నిమిత్తము ఎల్లరును శ్రద్ధవహించి పని జేయవలయుననియు, మున్నగు తీర్మానములు సమంజసములే యయినను, స్వరా

జ్యము కేవలము తీర్మానముల వలనను, విన్నపములవలనను వచ్చునను నాశను మితవాదులు విడనాడుట ముఖ్యము. ప్రజాభిప్రాయమును కనుగొనకుండ, సంస్కరణములను నిలుపుదల జేయగూడదని, వోటరులు గావించిన తీర్మానమును ప్రభుత్వమువారెంతవర కామోదించెదరో తెలియదు. స్వరాజ్యపక్ష ప్రయత్నముల కనవసరముగ సభ్యంతరములు గల్పించుటకన్నను, మితవాదులు చేత నయిన సహాయముజేసి, నిరోధ కార్యక్రమమునకు తోడ్పడుట భావ్యముగ నుండును.

దక్షిణాంధ్రులు

దక్షిణాంధ్రమహాసభ తిరునల్వేలిజిల్లాలోని సాతూరులో గూడుట, మిగుల ప్రోత్సాహకరముగ నున్నది. అన్ని ప్రాంతములలోను ఆంధ్ర ప్రబోధము గలుగుచున్నందులకు సంతసించవలయును. దక్షిణాంధ్రుల కోర్కెలు కడుంగడు సహజములు. ఆంధ్రభాషను చక్కబరుపవలయుననియే వీరి ముఖ్యోద్దేశ్యము. దక్షిణాంధ్రు లుపయోగించెడి భాష, మిగుల క్షీణించి తమిళముతో పూర్తిగ కలిసిబోయినది. ఇంతకాలమువరకు దక్షిణాంధ్రులు తమ వ్యక్తిత్వమును నిలుపుకొనుటయే ఆశ్చర్యము. కాని, ఆంధ్రభాషనికనయినను పునరుద్ధరింపనిచో, ఆంధ్రుల నామరూపములు దొలగుట నిశ్చయము. దక్షిణాంధ్రులు సకాలమున మేల్కొనిరి. సభాధ్యక్షులగు శొంతి వెంకటరామమూర్తిగారును, ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులగు ఆర్. అప్పాసామినాయుడు గారును, గావించిన హెచ్చరికలు కడుహృద్యములు. తెలుగుభాషనునేర్పు పాఠశాలలు లేక, వ్రాయుటకును చదువుటకును అవకాశము లంతరించినవి. తమిళభాషయే ఆంధ్రులకు శరణ్యమగుచున్నది. ఆంధ్రులసంఖ్య విశేషముగనున్న చోటులలో గూడ, ప్రభుత్వ పాఠశాలలలో తెలుగుభాషను నేర్పకున్నారు. ఈ విషయమున ఔత్తరాంధ్రులు తమ దక్షిణాంధ్ర సోదరులకు తోడ్పడుట ముఖ్యము. లేనియెడల, పరిశుద్ధమగు నాంధ్రభాష యలవడుట దుర్లభము. ఉత్తర దేశములవారు తరుచుగ నా ప్రాంతములకుబోయి తెలుగుభాషపట్ల అభిమానమును వృద్ధిజేయ ప్రయత్నింపవలయును. దక్షిణాంధ్రసభను ప్రతిసంవత్సరమునను జరుపుటకు నిశ్చయించుట శుభసూచకము. కమ్మమహాసభ గూడ సాతూరులోనే జరిగెను. కమ్మవారందరును ఆంధ్రులు. ఆంధ్రవిజ్ఞానమును వ్యాపింప జేయవలయుననియు, ఆంధ్రపాఠశాలలను నెలకొల్పవలయుననియు, వీరు నిశ్చయించిరి. కమ్మసంఘము వారి దేశభక్తి మిగుల ప్రశంసాపాత్రము. కమ్మవారు స్త్రీపురుషులందరును రాటమును వడుకుచు, కద్దరునుమాత్రమే ధరింపవలయునని జేసిన తీర్మానము, వారిభక్తిని వేసోళ్ల చాటుచున్నది. దక్షిణాంధ్రులు సత్యరాభివృద్ధి గాంచునటుల, పరమేశ్వరు డనుగ్రహించు గాక!

ఐ. యం. యన్.

ఇండియను మెడికలుసర్విసును నిలిపియుంచవలెనని బర్క్లె హెడ్డు ప్రభువుగారు నిశ్చయించిరి. ఆయ్యది ప్రధానముగ మిలిటరీసర్విసుగ నుండును. వీరు సివిలుసర్విసుకు కావలసినపుడు వైద్యోద్యోగులను ఎరువిచ్చెదరట. ఇట్టిపర్పాటు,

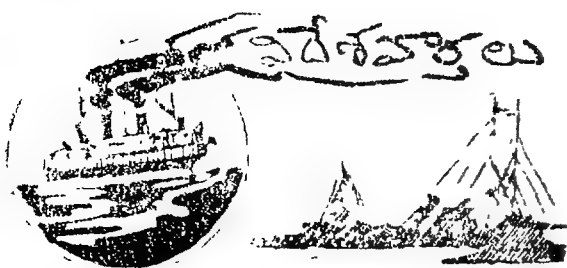
హిందూదేశ క్రేయమునకు విఘాతము గలిగించును. శాసనసభలకు వశపర్తనులుగాని వైద్యోద్యోగులుండుటవలన, వైద్యశాఖయందును ప్రజలకు సంపూర్ణాధికారము చేకూరజాలదు. లీసర్విసుకమీషను సూచనలను అమలులోనికి దీసికొని రావలదని, సామ్రాజ్యశాసనసభవారు ఖండితముగ తీర్మానించిరి. శాసనసభా తీర్మానమును ఇండియా మంత్రిగారు చులకనజేసిరి. యూరపియను యుద్యోగులకు చికిత్సజేయుటకు, బ్రిటీషు వైద్యోద్యోగులుండవలయునట. వర్ణభేదము నింకను విస్తరింపజేయుట కిది మార్గమగును. ఇండియా మంత్రిగారు, సర్విసు యుద్యోగుల పట్ల జూపుచున్న వైఖరి భారతీయాశయములకు మిగుల భంగకరము.

వంగరాష్ట్రపు రాటములు

బాబు తారకనాథమిత్రగారి రాటములు పనికిమాలినవిగా నున్నవి

రాజమాయిలో చాలమంది స్త్రీలు సమావేశమైనపుడు చూడగా నాకు చాలసంతోషము కలిగినది. కలకత్తాలో యూనివర్సిటీ యిన్స్టిట్యూటునందు జరిగిన సభలో అచటిస్త్రీలు ఎటుల రూపాయిలను నగలను దేశబంధునిధికి కుప్పబోస్తో అటులే రాజమాయిలోగూడ స్త్రీలు ధనమును నగలను వెదజల్లిరి. కలకత్తా స్త్రీలను మించివాయిదగిగూడ చెప్పగలను. రాజమాయిలో నూలువాటిపరీక్షలో 200 మంది స్త్రీలు నూలు పడికిరి. ఇటీవల నూలుపరీక్షలో మొదటి తరగతిలో మొదటి స్థానమున నగ్గరిగిన అపర్నా జేవిగారికంటెనుగూడ సున్నితముగ రాజమాయిలో నోక సోదరి మిక్కిలి సన్నదారమును తీసెను. ఆమె పడికిన నూలుతోనే నేయబడిన మిక్కిలి సన్నమగు చీరను ఆమెధరించి యుండెను. కాని వారందరును ఉపయోగించుచున్న రాటము లన్నియునుగూడ చాల పనికిమాలినవే. ధ్వని హెచ్చు. నూలురాబడి తక్కువ. వీనిని బాబు తారకనాథమిత్రగారు తయారు చేయించుచున్నారు. ఆయనకు ఉత్సాహ మధికముగానున్నదిగాని పద్ధతి తెలియదు. ఆయనకు యంత్రముల పరిచయము కొంత కరుదుగాని రాటముల సంగతి బొత్తుగా తెలియదు. రాటమును గూర్చి నా మాన్య విషయములుగూడ ఆయనకు తెలియవనియే నేను తలచెదను. దేశభక్తియును విజ్ఞానమును గల రాజమాయి స్త్రీల కిట్టిరాటములు నియ్యలవని ఆయనను నేను బలిమాలించుచున్నాను. ఆయన ధనలాభముకొరకే రాటములను చేయుచున్నచో యిదివరకు చేసినవాని నన్నిటిని మూలబడివేసి మంచిరాటములను మరల తయారు చేయగోరెదను. ఆయన ధనలాభముకొరకు గాక ఖద్దరునందుగల అభిమానమువలననే రాటములను చేయుచున్నచో యిదివరకు చేసినవాని నన్నిటిని విరగగొట్టి రాటముచేయు పద్ధతిని బాగుగా నేర్చుకొనవలెను. అంతవరకును మరల రాటమును చేయగూడదు. వంగరాష్ట్రమున పంచినవి చెప్పదగినవి మూడు రకముల రాటములు మామే యున్నవి. వానిలో ఖాదీ ప్రతిష్ఠానమువారివి శ్రేష్ఠతములుగా నాకు కనపడెను. డౌడాండ్లో పనివాండ్రు వాడుచున్న రాష్ట్రములు రెండవరకము. పురాతనరకము రాటములు మూడవరకము. రెండవరకములో కదురు ఏటవాలుగా నుండును. మూడవరకములో పీట చిన్నదిగాను చక్రము బరువుగను కదురు పొడుగుగను యుండును. ధ్వని లేకుండనుండుట, తగుమాత్రము నేర్పుగలవారెవరు పడికినను గంటకు 400 గజములు 10 వ నంబరు నూలువచ్చుట అను నిరెండును శ్రేష్ఠమైన రాటమునకు ముఖ్యలక్షణములు. 2,8 రకముల రాటములమీద 10 వనంబరు నూలు గంటకు 600 గజములుగూడ తయారగునని నేనువింటిని. ఖాదీ ప్రతిష్ఠానమువారి రాటముమీద నూలువడుకుచుండగా నేను స్వయముగా చూచితిని. గంటకు 850 గజములు తయారైనది. ఆరాటము మీద ఎవరు పడికిననుగూడ గంటకు 400 గజములు నిరాఘాటముగా తయారగును. కావున పనికిమాలిన రాటములను తయారుచేసి విక్రయించువారందరును ఖద్దరు ఉధృమమునకు హానిచేసినవారే యగుదురు. మంచిరకము రాటములు దొరుకునని ఎరిగియుండియు కాంగ్రెసునాయకులు పనికిమాలిన రాటములను ప్రజలకు విక్రయింపజేయుట చాల అక్రమమని నేను తెలుపుచున్నాను. వంగరాష్ట్రమున నెవరిచద్దనైన శ్రేష్ఠమైన రాటమున్నచో నాకు పంపించియడల దానిని పరీక్షించి అనాలభ్యముగనే మంచిచెడ్డలను ప్రకటించెదను. జనసామాన్యమునకు నూలుపడుకుట ప్రాణపదమైన కార్యము. కావున ఆపదతిని వ్యాపింపచేయుటకు పూనుకొనినవారెవరును పనికిమాలినవానిని వ్యాపింప చేయగూడదు.

(మో. క. గాంధీ-ఎంగుయండియూ జూలై 28)

సామ్రాజ్య కార్మికసభ

భారతీయుల కోరిక

యూదులు పల స్తయినుకు బోవుటకు
అవకాశముండవలెను

లండన్, జూలై 29:—కామస్వేల్ కార్మికసభలో పారిశ్రామిక కాపసములను, మాండేటు రాష్ట్రములందున్న కార్మికుల సంరక్షణను గూర్చియు, ముఖ్యముగ యూదులు పల స్తయినుకు స్వేచ్ఛగ బోవుటకు అవకాశముండుటను గూర్చియు చర్చించిరి. యూదులు పల స్తయినుకు పలగబోవుటకు ఎక్కువ స్వేచ్ఛయుండవలె ననిరి.

జోషిగారు అధినివేశములం దున్న భారత కార్మికులకు క్రైడ్ యూనియనులలో స్థానమియవలెననియు, వారికి జరుగుచున్న అన్యాయమును తొలగించవలెననియు కోరిరి. ఈ రెండువిషయములను విచారణ సంఘమువారికి తెలియజేసిరి.

భారతీయులు సంపూర్ణముగ స్వయం నిర్ణయ మును గోరుచున్నారనియు ఇండియాలో ఆర్థిక విషయము లందు బ్రిటిషువారు అంతను తమ లాభమునకే పాటుబడుట క్రేటుబ్రిటను కార్మికులకే గాక భారత కార్మికులకును గూడ అపాయకరమని చాపకొలుగారనిరి.

బ్రిటిషు నిర్ణయము ఇండియాలో 1000000000 పాను లను పెట్టుబడి పెట్టిరి. ప్రత్తి, ఉక్కు, జననవార గొం పోవుచున్నారు. భారత కార్మికులను వారమునకు ఆరురూపాయలు ఇచ్చినచో బ్రిటిషు కార్మికులకంటె చవక పని చేసెద రనిరి. భారతదేశ ఆర్థిక పరిస్థితులు సామ్రాజ్యమందున్న ఇతర ప్రదేశముల కంటె ఉపద్రవకరముగ పరిమించినో జోషిగారు చెలిపిరి.

ఇండియాకు స్వయంనిర్ణయమాత్రము నిచ్చినంతమాత్రాన తక్షణము జనసామాన్యపు స్థితిగతులు బాగుపడునని గాదు. స్వపరిపాలనము నిచ్చినచో వారిపనికి మరింత సౌకర్య మేర్పడుననియు ఇప్పుడున్నంత కష్టముండదనియు చెలియ జేసిరి.

భారతీయులు సాధ్యమైనంత త్వరలో స్వాతంత్ర్యమును గోరుచున్నారు. కాని బ్రిటిషు ఇంపీరియలిజం తమకు వ్యతిరేక ముగ గాపాడవలెనని గోరుటలేదనిరి.

రిపు సంకులము

రణరంగమున నెమ్మదిగనుండుట

ప్యారిస్, జూలై 29:—రణరంగముంతయు నెమ్మదిగ నున్నదట. రిఫైలు స్వీయరక్షణము నేర్పటజేసికొనుచున్నారు. జోషిసా పటాలము అలసిపోయినను శత్రువులకు లోబ డలేదు. పెటెయిన్ నేనాని స్పెయిను ప్రదేశమునకు బోవుట చే మంచిధర్మము లేర్పడినదట. స్పెయినువారు తీవ్రముగ చ ర్యనుజ్ఞిసికొను విషయమై రిసరనేనానితో మాట్లాడుటగూడ లభించెను.

అమెరికా నాకాదళము ఆస్ట్రేలియా కేగుట

విందులు

ఆస్ట్రేలియావారు అమెరికా నాకాదళమున కింతయు గోరుచును నువుచున్నారు గవర్నరు జనరలు, ఆంగ్లభాషను నాగు ప్రజలను విందులగిరి. నావికులు క్రొత్తదేశమును జూచుటకు దారిలోనికి బోవుచున్నారు.

కలెస్ట్రోగ్రాఫును చనిపోయెను.

బొగ్గువిషాద పరిస్థితులు

యజమానులు న్యాయస్థానవిచారణను
ఆక్షేపించుట

లండన్, జూలై 29:—క్రేటుబ్రిటను కేంద్రగనుల సంఘమువారు న్యాయస్థాన విచారణసంఘమువారి తీర్పును ఆక్షే పించుచున్నారు. తమవిషయమును పరిగా దెలియజేయక త త్పుగ జెప్పుచున్నారనిరి. తామానివేదికము నంగీకరించ జాల మనిరి.

బాల్వినుగారు రోజంతయు ఈ విషయమై పాటు బడిరి.

యజమానులు జూపిన ఎర్పాటులను గనులపనివాడు ని రాకరించరని దెలియచున్నది. వేతనములను తగ్గించుటను నిరా కరించిరి.

బాల్వినుగారిలో మరల రాయబారములను జరుపుటకు ప్రయత్నించుచున్న ప్రత్యేక క్రైడ్ యూనియను కౌన్సిల్ సంఘమువారు తమసభను రేపటివరకు ఆపుజేరి.

ఇరాకు మొదటి పార్లమెంటు

ప్రారంభోత్సవము

బాగ్దాద్, జూలై 16:—నేటి యుదయమున ఇరాకు పార్లమెంటును పెయినులారాజుగారు తెరచిరి. రాజుగారు బీధులవెంట సైనికబలముతో ఊరేగుచు పార్లమెంటుకు బోయి రి. మార్గముంతయు బాదులుతీర్చిన సైనికవర్గముతో నిండి యుండెను.

బ్రిటిషు ఇరాకు అధికారులు గమగూడిరి. 20 పెనల రులు, 80 పథ్యలు వచ్చిరి.

రెండుపథ్యలు కలిపి సమావేశమగునని ప్రధానామాత్యుడు చెలియజేసెను. పార్లమెంటుసభల కధ్యక్షులగు యూపపుసు వాదిగా రెన్నుకొనబడిరి. రషీనాలీగారు దేశీయవార్తానిక నియ మించబడిరి. రాజుగారి యుపన్యాసమును ఆంగ్లములోని కిం కను అనువాదించలేదు. బ్రిటిషుపద్ధతిచే ఇందు అవలంబించిరి.

ఐ. ఎం. ఎస్ ఉండవలసినదే

లండన్, జూలై 29:—ఇండియాలో సైన్యము, బ్రిటి షు అధికారులు, కాపురమున్న అసభికారులు, సివిలు వైద్యు లయములకు వైద్యసహాయమునుగూర్చియు ఇండియా అంత టను వైద్యశాస్త్రములో యభివృద్ధిజేయుటనుగూర్చి పిడెడ్ హోప్రభువు ప్రకృించెను. యూరప్షయను ఉద్యోగులకు బ్రిటిషు వైద్యులనే నియమించుటకు లీక మిషనువారి మాచలను అంగీకరించెదమని బర్మిన్ హాడ్ ప్రభువు చెలిపెను. సివిలు వైద్యులయములకు వైద్యుల నేర్పాటుజేయుటను తాను బూను కొనజాలననిరి. ఇండియాలో కాపురమున్న బ్రిటిషు అసభి కారులకు వైద్యసహాయమును చేకూర్చు బాధ్యతను వహించ జాలననిరి. కాని పరిశోధన విషయములందును, సాంకేతిక తరిగ్గిడు, వైద్యవిద్య కుండవలసిన యోగ్యతనుగూర్చియు జో క్యమును గలుగజేసికొనెద ననిరి.

తాను జెప్ప ఈసంగతు లన్నియు తాత్కాలికములని యు, రాష్ట్రీయ వైద్య పరిపాలన విషయములో స్థానిక ప్రభుత్వముతో సంప్రతించి ఏర్పాటు జరుగుననిరి.

ఇండియా ప్రభుత్వమునకు గావలసిన వైద్యులను సైనిక వైద్యవర్గమునుండి సన్నయి జేపెదమనిరి.

కొంతవరకు మంచి వ్యక్తులు మూలబలములో జేరుటకు సైనిక వైద్యమూలబలమునందున్న వారిని సివిలు వైద్యుల యమునకు బంపుచుండవలెననిరి. బ్రిటిషు ఉద్యోగుల చికిత్స నిమిత్తము ప్రత్యేకము బంపరాదనియు, పరిశోధన, ఉద్యోగ ములకును కొండరిని నియమించవలెననియు బర్మిన్ హాడ్ ప్రభువు నుడివెను. ఇవన్నియు ఇండియా ప్రభుత్వ వేశములో నుండవలె ననుచున్నారు.

దక్షిణ ఆఫ్రికా యువరాజు

కేపుటౌన్, జూలై 29:—నేడు దక్షిణ ఆఫ్రికా యువరాజు పయనమాయెను. ఆదిలోని ప్రభువు, ప్రత్యేతో విందాగించిరి. మంత్రిలు, పరితరఫానిక ప్రముఖులు వచ్చిరి. దాదులపూర్వభవనమును తెరచిరి. హాయిగ కొండ లెక్కుచు ఆటలాడుచు కాలమును గడిపిరి.

నాకాదళ ముదింపులు

తగ్గించవలెనని కార్మికులు వాదించుట

క్రొత్తగ నిర్మించుటకు సమర్థించుట

లండన్, జూలై 29:—నెల్సన్ అను యుద్ధనౌక ఈ సంవత్సరాంతమును, రాష్ట్రీ 1927 ఏప్రిలులోను, 1927 మేలో రెండు క్రూయిజరులును, 1927 అక్టోబరులో మూడును, 1926 జూనులో మందుగనులను పరచు నౌకలును, మందుగనుల విధ్వం సకములును నిర్మించబడుననియు, క్రొత్త నౌకలకు 58 000 000- పాను లను ననియు జేవిడ్వకాగారు చెలియ జేసిరి.

ఈఖర్చును అంతను ఖండించును తగ్గించవలెనని ముగ్గా నాల్డుగారు తీర్మానము నుపపాదించిరి. వచ్చే 10 సంవత్సరము లలో రాచకీయ పరిస్థితులు యుద్ధము నమృతంతగ పరిమించ వనిరి. అమెరికా జవాన శత్రులు గావచ్చునని ఎవరును జెప్ప జాలరు. ప్రాంతుకు సంబంధించినంతవరకు అవంతయు విమాన ములతో గూడుకొన్నది. ఆయుధములను యుద్ధ సామగ్రిని తగ్గించవలె నని సభజేయు వారందరును ప్రస్తుతము క్రొత్తనౌక లను గట్టరాదనిరి.

లాయిడ్ బారిగారు

ఈ నాకాదళమును నిర్మించుటకు యూరపుకు అంత ఉపద్రవ చేదియు లేదనిరి. ఇంతవ్యయభారమును మాయు టకు పసిఫికు వర్తకమార్గముల కుపద్రవ మున్న దాయని యడిగిరి. 10 సంవత్సరములలో పసిఫికులో ప్రమాదముండునని తలంచె దరాయనిరి. మనకంటె ఎక్కువగ యునైటెడ్ స్టేట్సుకు ఏమియు రాజాలదనిరి.

చర్చిలుగారు

మనకున్న ఉపద్రవము మన నాకాదళము తగ్గిపోవుటయే యనిరి. నాకాదళశాఖవారు వ్యయమును తగ్గించుటకు నిశ్చ యించిరి. నాకాదళము మనరక్షణమునకు తగ్గియున్నదనిరి.

స్పీడన్ గారు

గూడ తీవ్రముగ నాకాదళమును ఖండించిరి. వ్యయమును తగ్గించెదమను అభియములలో అర్థములేదనియు నాకాదళమును తగ్గించుటకే ప్రయత్నించుచున్నారనియు ఒకవంక ఆయుధ సామగ్రిని తగ్గించుటకు ప్రయత్నించుచుండ నాకాదళమును క్రొత్తగ నిర్మించుచున్నారనిరి.

బ్రిడ్జి మన్

ఇతరదేశముల కంటె మనకు క్రూయిజరులు ఎక్కువ అవసరమనిరి. దీనికి గారాము మనసామ్రాజ్యము విస్తరించు టయే యనిరి. ప్రస్తుతము మనకు 48 క్రూయిజరు లున్న వనియు 1889 నుండి ఇంత స్వల్పపంఖ్య లేదనిరి. పాక్లండు దీవుల విషయమై మనకు క్రూయిజరుబలమును హెచ్చుజేయ వలె ననుచున్నది. ఇప్పుడు క్రూయిజరులను నిర్మించ కున్నచో 1929 లో మనకు ఇబ్బంది కల్గుననిరి. నాకాదళము ఒకరిపై కత్తిగట్టుటకు గాక వనరక్షణార్థ ముండవలెననిరి. ఇతరదేశ ములుగూడ అటులనే చేయవలె ననుచున్న వనిరి. యుద్ధమాదిగ 829 యుద్ధనౌకలను అన్ని ప్రభుత్వములవాం ను నిర్మించిరి. అం దులో బ్రిటిషువంతు 11 మాత్రమే యనిరి. ఇందులో రెండు ఆస్ట్రేలియా క్రూయిజరు లున్నవట. దీనివలన వేతనముల క్రిందనే 45000000 పానులగునట. ఇతరదేశములు సాయుధులుగ నున్న వుడు పనికిరాకుండగ నున్న వానిస్థానే క్రొత్తనౌకలను నిర్మించవలెననియు సామ్రాజ్యమునకు భయములేకుండ సైన్యము లను నాకాదళమును తగ్గించుటకును ప్రయత్నించ వలెననిరి.

తీర్మాన మోడిపోవుట

ముగ్గానాల్డుగారి తీర్మానము పీకపోయెను. 287 ప్రతి హాలురుగను 140 అనుకూలరుగ నుండిరి.

28 లేదీని బాల్వినుగారు ప్రకటించిన నాకాదళ కార్య క్రమమును సవరణజేయవలసి యున్నదని చాంబర్లెనుగారు ప్రక టించిరి. 1927-28 లో 9 డెప్ట్రీయరులును ప్రారంభిం చెదరట.

ఐ. సి. ఎస్

(ఆంగ్లప్రతిక ప్రత్యేకతంతి)

ఐ. సి. ఎస్. ఉద్యోగములకు ప్రోబ్షి యలు సివిలుసర్వి సులో పనిచేయుచున్న ఉద్యోగులను నూటికి 20 చొప్పున నియమించవలెనని జేసిన లీకమిషను సిఫార్సును జాగ్రత్తగ ఆలోచించుచున్నారని కామన్సుభలో వింటర్క్ ప్రభువు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చెను. సాన్యమైనంతవరకునే తీర్మానించ బడుననిరి.

సేద్ అ మీ రు గారు

ఇరాకు రీజెంటు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్రీ)

లండన్, జూలై 30:—ఇరాకు రీజెంటుగ నుండుటకు నేడు అమీరుగారు ఆకస్మాత్తున చదువునమాను టకు వీలులేదని పెయిన్లూరాజుకు తెలియజేసిరి. దీనికి కారణము పెయిన్లూరాజు అట్టే కాలము విదేశములం దుండకపోవుటయే. ఇరాకు యువరాజు రీజెంటుగ నుండవచ్చు ననుచున్నారు.

(మంచి ఇందో చీనా గవర్నరుజనరలుగ వారెనుగారు నియమించబడిరి.

బొగ్గు పరిస్థితులు

ట్రేడ్ యూనియనుల చర్య

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్రీ)

ప్రతిజ్ఞానుండియు ట్రేడ్ యూనియనువారు తమలో తాము పన్నుక్రింద కొంతసామును విధించవలెనని వెస్తుమిస్టరులో సమావేశమై ఏకగ్రీవముగ అన్ని ట్రేడ్ యూనియనుల కార్య నిర్వాహకవర్గమువారును నిశ్చయించుకొనిరి.

31 తేదీ అర్ధరాత్రినుండి బొగ్గులో పనిచేయకూడదని రైల్వేపనివాండ్లు, ట్రాన్సుపోర్టు, పనివాండ్ల సంఘమువారు తీర్మానించుకొనిరి. పిదప బొగ్గు అంతన రైలులో వేసి బొగ్గు వేసే ఇంజనుల పవయోగింపబడు ఆ చుట్టుప్రక్కల దగ్గరగ జేర్చదగట. ఇతర రేవులను దానిని బంపకపోవచ్చును. దిగుమ తులను గూడ ముట్టగూడదనిరి.

స్వాయీజు కాల్యలో

బ్రిటిషు సేనలు

శాశ్వత దళము

లండన్, జూలై 27:—స్వాయీజు కాల్యదగ్గర శాశ్వతముగ బ్రిటిషుదళము సేర్పాటుజేయుటకు నిశ్చయించిరి. తగినటుల నాకాదళముతో కావలిగాయుటకును నిశ్చయించిరి. ఈ సేనలను ఎవరును ముట్టడించకుండ నిరంతరము బ్రిటిషు సైన్యమును నెలకొల్పవలెననిరి. కెయికో మంత్రివర్గమువారి నివేదికము నంగీకరించిరి.

ఆంగ్లో ఇండియను రాయబారులు

బర్మన్ హెడ్ ప్రభుని సందర్శించుట

లండన్, జూలై 30:—ఆంగ్లో ఇండియనులు ఇండియా కార్యాలయమున బర్మన్ హెడ్ ప్రభుని సందర్శించిరి. తమకష్టములను తెలుపుచు కొన్ని వినతిపత్రములను అందజేసిరి. ఇండియాలో పాతకాలయందు విద్యను నేర్పటనుగూర్చియు వాలంటరీదళమును తప్ప తక్కిన ఆంగ్లో ఇండియనులను సైనిక వృత్తియందు నియమించరాదనిరి. సంభాషణ అంతయు రహస్యముగ జరిగెను.

రైలు ప్రమాదము

అర్ధరాత్రివేళ లీమన్సులో రైలుపట్టాలనుండి తొలగి పోవుటచే 12 గురు చనిపోయిరి. 20 మంది తుతాగ్రస్తులైరి.

యుద్ధ స్మారకసమాధులు

అనగా యుద్ధములో చనిపోయినవారి జ్ఞాపకార్థము సమాధులను శాశ్వతముగ నుంచుటకు నిధిని ఏర్పాటు జేయుటకు కూడ మిలిటరీ ప్రభుత్వములవారి రంగీకరించిరి.

వెంటి ప్రదర్శనము

నకు లండను పాతకాల పిల్లలను బంపుట ఎంతయు బాధకరమనియు పుస్తకములలో లేని సంగతులను తెలిసికొనుటకు వీలుననియుసామ్రాజ్యమునుగూర్చిక్రొత్తసంగతుల సెన్నిటి నోగ్రహించిరి ఇట్టి అనకాశము జీవితకాలములో ఇంకొకపుడు దొరకడనియు యాద్యుప్రభు వనెను.

మ్యాసిడోనియా నాయకుని

జంపినట్టి

క్షయవద్దనే బాధపడుచున్నదట. జీవించననుకొనుచు న్నారు. ఒకవేళ బ్రతికినచో ఆమెను ఒకచిన్న గదిలోనుంచి విచారించెదగట. దీనికి కారణము పనిబజాగారి అనుచరలు ఈమెపై కసిదీర్చుకొనుటకు నిశ్చయించుటయే యనుచున్నారు.

ముల్తాను చెటసాల అక్రముల

విషయమై ప్రతీకలలో చూచితిమనియు, ఇండియా ప్రభుత్వమును దెలియజేయవలె మంటిమనియు వింటర్వన్ ప్రభువు ల్యాన్సుబరీగారికి ప్రత్యుత్తరము నిచ్చెను.

సంగతులన్నిటిని ఇండియా ప్రభుత్వముతో ఆలోచించువరకు రహస్యముగ నుంచవలెనని బర్మన్ హెడ్ ప్రభువు గోరెనట.

వెయిస్సాలు రాజుగారు

వచ్చేవారము లండనుకు బయలుదేరును. ఆరోగ్యవిషయమై వైద్యులతో ఆలోచించెదగట. ఆరోగ్యవిషయ భయములేదు. ఇరాకు సింహాసనముమీద 4 సంవత్సరములనుండి కూర్చుండి పాటుబడుటచే కొంతవరకు ఆరోగ్యము చెడినది. లండనులో వైద్యులనాలోచించి తరువాత స్విట్జర్లండులో నుండి నవంబరులో బగ్గాడుకు తిరిగివచ్చెదగట.

జర్మనీ బొగ్గు

బెర్లిన్, జూలై 30:—బొగ్గు ఇంగ్లండులో నిలిచిపోవుటచే జర్మనీ పరిశ్రమలకు కష్టముగ నున్నది. రూరలో 10000000 టన్నుల బొగ్గు పడియున్నది. ఎంతధరకైనా సరే అమ్మివేయవలెననుచున్నారు. దానిని ఎగుమతిజేయుటయే ఉత్తమమార్గము ఇదొక్కటే కన్పించుచున్నది. సమ్మెలో బ్రిటిషు గనులపనివాండ్లతో ప్యాకరులో జర్మనుప్రతినిధులు గలియకుండుటకు ఇదియే కారణము. బొగ్గును ఎగుమతిచేయకుండగ తోడ్పడుటకుగూడ మానుకొనిరి. రూరయజమానులు ఏకమొత్తముగ పనివాండ్లను బర్తరపుజేయుచున్నారు. ఈసమస్యను పరిష్కారముజేయుటకు బెర్లినులో ఛాన్సిలరు రాయబారములను జరుపుచున్నాడు.

జయరామయ్యగారు రిమాండు

నందుంచబడిరి

బొంబాయి, జూలై 30:—నలుబది యాదలక్షలకు నొక యంత్రాలయమును గొనినట్లు ప్రతీతిగల జయరామయ్యరను మదరాసు వర్తకులు వారంటుపై సరెస్టుచేయబడిరి. రూ. 5000 లకు జామీను యివ్వలేకపోవుటచే నాయనను రిమాండు నందు పోలీసువారుంచిరి. (అ. (పె.)

భారతపాలనపాలితులపై

కసిదీర్చుకొనుట

మాతనగూడెముల చట్టము

గాంధీ - స్వల్ప బడంబడిక నతిక్రమించుట

బొంబాయి, జూలై 30:—సీమనుండి హెచ్. ఎల్. పోలకుగారిట్లు తంజినంపిరి:—దక్షిణ ఆఫ్రికా అసంబ్లియందు ప్రవేశపెట్టబడిన మాతనగూడెముల చట్టము యెంతమాత్రమును అంగీకరింపదగినదిగాదు. మొదటి చట్టనుందలి మాత్రమే మన కసమ్మతముగనుండెను. సముద్రతీరపు ప్రదేశమందు దప్ప భూములను సంపాదించుటకు భారతీయులను నేటాలునం దరికట్టుచున్న యామాతన చట్టము భారతీయుల నింకను దుర్భళ పాలుజేయుచున్నది. భారతీయుల భార్యలను దేశములోనికి రాకుండగ జేయుటవలనను, నేటాలునందుగల యిబ్బందులను కేపునందు నివసించు భారతీయులకుగూడ కలుగజేయ జూచు" చుండుటవలనను యీచట్టము గాంధీ స్వల్ప బడంబడికను కాగి తప్ప తునుకగా జేయుచున్నది. భారతప్రభుత్వముపైనను భారతీయులపైనను యీచట్టము పగపాదించుచున్నది. ఈచట్టముపై భారతీయు లెంతమాత్రమును సమాధానము పడరాదు "అని పోలకుగారు వత్తిరిరి. (అ. (పె.)

బ్రిటిషు కామనువెల్లు

కార్తిక మహాసభ

భారత స్వరాజ్య ప్రధానవాంఛితమును బలపరుచుట

చమన్లాలుగారి తీర్మాన మంగీకరింపబడుట

లండనునుండి జూలై 28 వ తేదీని బొంబాయి క్రానికలుకు వచ్చిన స్పెషలుకేబిలునందు బ్రిటిషు కామనువెల్లు కార్తిక మహాసభయందు యీక్రింది తీర్మాన మేకగ్రీవముగ నంగీకరింపబడినటుల తెలుపబడినవి:—

ఈ సభాప్రతినిధులు భారత ప్రతినిధులు దెచ్చిన అభిప్రాయములను విన్నవారలై భారతదేశము కోరుచున్న తక్షణ స్వపరిపాలనని తమశాఖా సంఘములను కోరుచున్నది.

ఈసభా కార్యప్రణాళికయందు మొదట భారత స్వపరిపాలన విషయము లేదు. కాని దివాన్ చమన్లాలుగారు ప్రతినిధులందరును ప్రత్యేకముగ జేసికొన్న సభలో యీతీర్మానమును లేవలెనని పట్టుపట్టిరి. అందుచేత యీతీర్మాన ముపపాదించి ఆయన బాగా బలపరచెను.

రామ్మే మాగ్డనాల్లుగారు రద్దుజుతనహించిరి.

చమన్లాలుగారు కార్తిక పక్షము భారతదేశమునెడల ప్రవర్తించిన పద్ధతిన బాగా ఖండించిరి. స్వయంనిర్ణయ సిద్ధాంతమును అంగీకరించి తక్షణ స్వపరిపాలనా విధానమును బలపరుపలెనని కోరిరి. బెంగాలు ఆర్డినెన్సును బెట్టినందులకును, రౌండు టేబిలు సభను నిరాకరించినందులకును ఆయన కార్తిక ప్రభుత్వమును నిరసించెను. ఇకముందు కార్తికపక్ష మిట్టి తప్పులను జేయకుండవలెనని కోరెను.

జోషీగారు చమన్లాలుగారు చెప్పిన దానిని బాగా బలపరచిరి.

చమన్లాలుగారు కార్తిక పక్షముయొక్క వాదమును వివకుండనే ఖండించి రని రామ్మే మాగ్డనాల్లుగారు మాత్రము జెప్పిరిగాని మరియెవరును సమర్థించుకొనలేదు.

ఈ తీర్మానము సభామిటికి బంపబడెను. ఈ తీర్మానమునకును చమన్లాలుగారి అసలు తీర్మానమునకును యెక్కువ భేదము లేదు. అందరచే నది అంగీకరింపబడెను. కెనడా, ఆస్ట్రేలియా, ఐర్లాండు ప్రతినిధులు యీ తీర్మానమును హృదయపూర్వకముగ బలపరచిరి.

హిందూమహమ్మదీయ తగవులు

పోరాటము దప్పిపోయెను

దేవాలయముల హిందూకనిస్టేబులు, మసీదుల మహమ్మదీయ కనిస్టేబులు కాపలా గాచుచుండిరి

లక్నోపురం, జూలై 30:—షిర్ల ఉత్సవము సందర్భమున జౌద్ధనందలి సీతాపురమందు హిందువులకును మహమ్మదీయులకును తగవు వచ్చెను. మహమ్మదీయు లొక పీఠిగుండ షిర్ల ఉత్సవముతో నూరేగింపు జరుపుటకు సమకట్టిరి. ఆపీఠిగుండ షిర్ల ఉత్సవముపోగూడదని హిందువులు అభ్యంతరముపెట్టిరి. రెండసంఘములందలివారును కొట్టుకొనుటకు బారులుదీర్చిరి. ఇంతలో డిప్యూటీకమిషనరును పోలీసు నూపరింటెండెంటును గుంపును దరిమిలేసి శాంతిలెకొల్పిరి. జూలై 27 వ తేదీ ఉదయమందు సంభవించినదానిచే వెనుకటిదినమందలి క్రోధము మరింతగలగొన్నది. నాటిఉదయమున ఒకపందిరకి ముక్కలు ఒకమసీదుయందుపారవేయబడెను. అందుచే మరియిట్టికోపకారణములందయింపకుండ జేయుటకు మసీదులకు మహమ్మదీయ కనిస్టేబులును, దేవాలయములను హిందూ కనిస్టేబులును కాపాడుటకు జిల్లాఅధికారులు యేర్పాటుగావించిరి. ఇరుసంఘములయందలి క్రోధభావములును నశనవరకు యీయేర్పాటు గావించబడెను. (అ. (పె.)

పథానును అరెస్టుచేయుట

హిందూబాలకు నెత్తికొనిపోయినందులకు

లాహోరు, జూలై 30:—ఒక హిందూబాలు స్వల్ప కొనిపోయినని లాహోరు పోలీసు నొక పథానును అరెస్టు జేసెను. (అ. (పె.)

మదరాసు వార్తలు

కుష్ఠరోగనివారణ నిధి:—ఈ నిధికి యిప్పటివరకు రూ. 88380-0-1 వసూలయినట్లు కార్యదర్శి ప్రకటించుచున్నాడు.

ముత్తరాజు మహాజనసభ:—ఈ సంఘమువారి వార్షికసమావేశము ఆగస్టు 2వ తేదీన పచ్చయప్పవోలులో జరుగును. డి. బి. ఎల్. డి. స్వామికన్నప్పిగారు ఆధ్యక్షతవహించెదరు.

నందనూరు చరిత్ర:—కృష్ణగణ సభవారి యజమాన్యమున రేవుసాయంకాలము 4-15 గం సౌందర్య మహాబలమిన్. బన్ని బాయిగారు నందనూరు చరిత్ర కాలక్షేపము జేయుదురు.

భాగవత కథా ప్రసంగసభ:—పైసభ యజమాన్యము క్రింద బ్రహ్మశ్రీ చివర భాగవతగారు (మనూరుగుడి) తొండమండలం హైస్కూలు మంటుపిడిలోనివారం నాడు రామజననము, ఆదివారమునాడు విశ్వామిత్రయాజ్ఞసమారాచనము. కాలక్షేపము జరిపెనరు.

జంతుహింసానివారణసంఘము:—జంతుహింసా నివారణసంఘము వార్షిక ప్రదర్శనము ఆగస్టు 22వ తేదీన జింఖానాగ్రాండ్సులో గవర్నరుదయపతుల యాజమాన్యముక్రింద జరుగును. ఎన్. సెనీరి గోషమగారు బహుమతుల నిచ్చెదరు. ఎల్లరు విచ్చేయప్రార్థితులు.

ఎన్నికసభలు:—ముత్యాలపేట డివిజను:—జిల్లాకాంగ్రెసు కిలాఫతు స్వరాజ్యసంఘముల యాజమాన్యము క్రింద రేవు సాయంకాలము 7 గలం లింగచెట్టిపిడిలో శారవ విలాసువద్ద శ్రీ బుర్రా సత్యనారాయణగారి అధ్యక్షత్వము బలపరచుటకై బహిరంగసభ జరుగును.

జగన్నాథ భక్త సభ:—వేణుగానము:—ఎగ్నూరు వేదవిలాసు మందిరమునందు ఆగస్టు 1వ తేదీ శనివారము సాయంకాలము 4-15 గ. గానసభ జరుగును. నాగరాజరావు (కుంభకోణం)—వేణువు. తాయప్ప (మైసూరు) ఫిడలు. దక్షిణామూర్తిపిల్లై (పుదుచ్చోరు)—మృదంగం. సీతారామయ్య—మోర్సింగం.

గోదావరి కృష్ణా డెల్టాలు

ఇరిగేషను సలహాసంఘముల నియమించుట

పరిపాలనాధికార మీయలేదు
గోదావరి కృష్ణా డెల్టాలయందు యీ దిగువరీతిగా ఇరిగేషను విషయమై సలహాసంఘముల నియమించుటపరమని పి. పెద్దిరాజుగారు (నర్సాపురం) నూచించియుండిరి:—(1) గోదావరి తూర్పు మధ్య డెల్టాకు (2) గోదావరి పశ్చిమ డెల్టా (3) కృష్ణా తూర్పు డెల్టా (4) కృష్ణా మధ్య పశ్చిమ డెల్టా. ప్రభుత్వమువారి మాచన సంగీకరించి కష్టా, గోదావరి డెల్టాలలో కెండింటికి బదులుగా పైన చెప్పినరీతి 4 సలహాసంఘములుంచుటకు నిశ్చయించిరి. ప్రతిసంఘమునందు రెండు సభ్యులుందు. ప్రస్తుతము వారిపని సలహాజేయుట ముత్రమే. సంఘములకు నీరు పంచి యిచ్చుట మున్నగు విషయములందు పరిపాలనాధికారము గూడ నొసంగవలెనని పెద్దిరాజుగారు జేసిన సలహా సంగీకరించుటకు వీలులేదు. ఈసంఘములు 1928 జూలై 12 వ తేదీ జి. ఓ. నిబంధనల ననుసరించి యుండును. ఏసంఘమునకు సంబంధించిన డెల్టాలో వాసంఘము పనిజేయుచుండవలెను. ఇవ్వుమున్నచో నాల్గు కలసి సభల జరుపుకొనవచ్చును. ఆ గూ డెల్టాల ఎక్జిక్యూటివు ఇంజనీరుగారు సలహాబోర్డు సభలకు తరచు హాజరగుచుండవలెను. ఇరిగేషను ఫీల్డ్ ఇంజనీరుగారును, కలెక్టరు గారు కలసి సంఘములందు సభ్యులుగ నుండవలసిన వారి కేర్వర ప్రభుత్వమువారి కెరుకపరచవలెను. (ప్రభుత్వప్రకటన)

ట్రీప్లికేను సంగీతసభ:—తిరువళ్ళీటి 1. వెంకటాచలం చెట్టిపిడిలో ఆదివారము సాయంకాలము 4-15 గ. మిసు బన్ని బాయిగారి నందనూరు చరిత్ర కాలక్షేపము జరుగును.

రాకపోకలు:—దేశోద్ధారక కె. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు నేడు విచ్చేసిరి. వ్యవసాయశాఖాధికారి జి. ఆర్. పిల్లనుగారు, ప్రభుత్వ కౌంటెరుగారు కలకత్తా ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు రామబంగారు నేడు విచ్చేసిరి.

ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారు యు. రామారావుగారు నిన్నురాలి వెడలిరి. సర్. పి. శివస్వామి అయ్యంగారు బొంబాయికి, రివెన్యూబోర్డు మెంబరు డి. బి. టి. రాఘవయ్యగారు రాజమండ్రికి రేవుబోనున్నారు.

అ. భా. తెలిగ్రాఫి సంఘము:—అ. భా. తెలిగ్రాఫి సంఘమువారి అసాధారణ సమావేశము ఎన్. ఎస్. రామస్వామిఅయ్యంగారి అధ్యక్షత క్రింద జరిగెను. కలకత్తాలో నున్న జనరలు సెక్రటరీగారు, దక్షిణదేశమునచ్చి ప్రచారము ప్రారంభించవలెననియు, ఈశాఖయందు ప్రేషను సర్వీసు తొలగించి రాష్ట్రముదాటి ఉద్యోగుల మార్పరాదనియు కేంద్ర సంఘమువారికి సిఫార్సుజేయు తీర్మానములు గావించబడెను.

మదరాసులో పెంటలు తెలిగ్రాఫి కార్యాలయము గాలివెలుతురు లేక అనారోగ్యదాయకముగ నున్నదని జనరలు సెక్రటరీగారు డైరెక్టరు జనరలుగారికి తెలియజేయవలసినదిగా కోరిరి. రాయలకమిటివారి రిపోర్టును ఖండించుచు, కలకత్తా కేంద్రసంఘమువారు గావించిన తీర్మానము లంగీకరింపబడెను.

రెడ్డిజనసంఘము-విద్యార్థులకు సహాయము:—సంఘమువారిసంగ స్కాలర్లపిచ్చులకు దరఖాస్తులు ఆగస్టు 10 వ తేదీవరకు పంపవచ్చును. నిరుడు స్కాలర్ల పిచ్చులు పుచ్చుకొనినవారు యీ యేడుగూడ కోరినపుడు ఆవిషయమును నూచించవలెను. మదరాసు రాష్ట్రములో జమీన్ దార్లుగలకు మాత్రమే యీసహాయ మొసంగబడునని యిదివరకు ప్రకటించియుండిరి. మదరాసు రాష్ట్రమువగా, మైసూరు, హైదరాబాదు, మున్నురదేయ సంస్థానములుగూడ చేరియుండును.

రెడ్డిజనసంఘ కార్యనిర్వాహకసభ ఆగస్టు 13వ తేదీన ఎగ్నూరులో ముగిల భవనమునందు జరుగును. సభ్యులెల్లరు విచ్చేయ ప్రార్థితులు.

రెడ్డి విద్యార్థుల వసతి గృహము “కొండవీడు” ఆగస్టు 1 వ తేదీనుండి ప్రారంభమగును. ఇప్పటికిని 20 మంది చేరిరి. ఇక 5 గురకు స్థలము గలదు.

తమిళరాష్ట్రీయ స్వరాజ్యపక్షము

బలపరచు ప్రయత్నములు

తమిళ రాష్ట్రీయ స్వరాజ్యపక్ష విలంబిత సమావేశము నిన్న సాయంత్రము శ్రీమాన్ ఎస్. శ్రీనివాస అయ్యంగారి అధ్యక్షతక్రింద మహాజనసభ హాలునందు జరిగినపుడు, రాష్ట్రమునందన్ని ప్రాంతములందును స్వరాజ్యపక్షమును బలపరచుట కొనసరవలసిన ప్రయత్నముల గురించి చర్చింపబడెను. తమిళ జిల్లాలయందు స్వరాజ్యపక్ష సంఘములు లేని విషయమును, సభ్యులందరును అంగీకరించిరి. ఆప్రాంతములం దన్నిటియందును స్వరాజ్యసంఘముల నేర్పరచుటకు, అధ్యక్షుడు సభ్యులను గోరిరి. ఇందులకు చాలమంది సభ్యులు తాస్సాముతో తమ సేవల నర్పించిరి. వీరు ఆయాప్రాంతములకు బని ప్రచార మొనర్చి సంఘముల స్థాపించెదరు. ఇందుకుగాను కొంతమంది ప్రచారకులనుగూడ నియమించుటకు సభవారు దుర్దేశించిరి.

తరువాత విషయము సభ్యులనుకేర్చుటను గురించి; చెన్న నగరమునందును, జిల్లాలయందును సభ్యులను కేర్చుటకుగాను కొంతమంది సభ్యులు కోరబడిరి. వీరు ప్రజలవద్దకు జని, సభ్యులను కేర్చుటకు ప్రయత్నించెదరు.

అన్ని విషయములకును మూలాధారము ఆర్థికవిషయము. ఇదివరకు విరాళములు వాదానము లొనర్చినవారిలో కొందరి నుండి ఇంకను వసూలుజేయలేదని, పాక్షికనిధిని బలపరచునది కార్యనిర్వహణము కష్టమగుననియు అగ్రతండు నుడివెను. ఈ విషయమున కొంతచర్చ జరిగినతరువాత, విరాళముల ఎవరూ కేయుట కొక యుపసంఘమును నియమించుటకు తీర్మానింపబడెను. ఇందు నల్లరు సభ్యులందురు.

సోలరుల దుండగము:—బీచినండి కొమలేశ్వరంపేట బోవుచుండిన గుర్రపుబగ్గి తోలువాని జనరలు ఆస్పత్రివద్ద ఫోర్టులో నివసించు సోలరులు కొందరు చావమోదిరి.

ఆ బండివాడు, తన యజమానిని బండిలోనిదుకొని బగ్గి తోలుకొని పోవుచుండగా జనరలు ఆస్పత్రివద్ద కొందరుసోలరులు నిలుపమని కోరిరి. వాడు వివక తోలుకొనిపోవుచుండగా వానిపై రాణ్లరువొచ్చి, అందొకటి వానితలపై తగిలెను. వెంటనే సోలరులు వానికేరి చెరచెర క్రిందికిచ్చి క్రిందపడియుండగా జోడు కాళ్లతోతన్ని, పొడిచి హింసించిరి. వా డెల్లు పడియుండిగనే బండినెక్కి ఫోర్టులోనికిబోయి యాబండిని గోడకువేసి చిరుక కొట్టిరి. పిమ్మట వచ్చుచుండిన మరికొందరు సోలరులు బండివానియై ఆస్పత్రిలోవేసిరి. ఇప్పుడాతడు తలపైగాడుమగు గాయములుతగిలి అంత్యావస్థయందున్నాడు. పోలీసువారు తగువిచారణ చేయుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

కొంకిపురుగు వ్యాధినివారణ యత్నములు

కొంకిపురుగు వ్యాధి నివారణగూర్చి ప్రభుత్వమువారు జేయుచున్న యత్నముల వ్యాపకనివేదిక ప్రకటించుచు సర్జను జనరలుగారు రిట్లు వ్రాసిరి:—చెన్నరాష్ట్రములో యీవ్యాధి కొన్నిచోట్ల అతితీవ్రతముగ వ్యాపించుచున్నది. దానిని భేధించుటకు జరుపు యత్నములుగూడ సఫలమగుచున్నవి. మనదేశములో పాటకపుజను లభింపజేయుచు మంచినీటిలో నుండవలెనన్న యీ యత్నముల కొనసాగించవలెను. ఈ విషయమున బరుగు పరిశోధన యంతకు తగు భవనహాయముండునని తలంచుచున్నాను. దానిపై ప్రభుత్వ ఉత్తరువుయిట్లు ప్రకటించిరి. ఈ యత్నముల జరుపు యుద్యోగులు బాగుగపనిజేయుచున్నందులకు ప్రభుత్వమువారు సంతోషింపచు న్నారు. ఈ యత్నములందు సహాయము జేయుటకు ఒక స్త్రీ వైద్యురాలిని సర్జను జనరలుగారు నియమింపవలెను. జనరలు ఆస్పత్రిలో కొంకిపురుగు వ్యాధిగ్రస్తులకు ప్రత్యేకముగ 30 స్థానముల నేర్పాటు జేయుటకు వీలుండు నేమో తెలుపగోరుచున్నాను. ఈయత్నముల నింక 6 సంవత్సరములవరకు కొనసాగించుటగూర్చి వేరొక ఉత్తరు వొసంగబడును.

శ్రీకృష్ణ ఆయుర్వేద ఫార్మెసీ, ఏలూరు

రాజవైద్య పి. రంగాచారి ఏ. వి. గారు వీరు పంపిన పూర్వచంద్రసము మకరధ్వజము అను ఔషధములమాత్రల మాదిరిసీసాల నందుకొంటిమి. ఒక్కొక్క సీసాలో ఆరేసి మాత్రలున్నవి. మకరధ్వజమాత్రలు ఎర్రగాను పూర్వచంద్రస మాత్రలు నల్లగాను నున్నవి. వీనిలో రసవిషగంధకాదులు లేవు. వృద్ధులు యువకులు బాలురు స్త్రీలు మున్నగు వారందరును శీతకాలము, వేసవి, వర్షకాలము అను భేదము లేకుండ అన్నికాలములలోను వీనిని వాడవచ్చును. పక్ష్యములేదు. ఉబ్బసము (ఆస్తమా) క్షయ-స్పృహ మెటోరియా-నెర్వసు డెబిలిటీ-మున్నగు అన్ని వ్యాధులకును ఇవి పనిజేయును. ఇవి శాస్త్రోక్తవిధానమున క్రద్దగా తయారుచేయబడెను గాన బాగుగా పనిజేయును. పూర్వచంద్రసమును భోజనానంతరము ఒకమాత్రను రెండుతమలపాకులను కలిపి సమిలితినవలెను. మకరధ్వజమును నేతితోగాని, లేనెతోగాని, మంచులచందరుతో గాని తినవలెను. వీరి యాషధములు చాల సంతృప్తికరములుగా నుండి ఆరోగ్యప్రదములు కాగలవని నమ్మెము.

మోహినీ తైలము

5 తులనూనె గల సీసా 1-కి. రూ. 0-12-0
స్త్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.
ఇది మనఃపరిశ్రమము జేయు విద్యార్థులు, స్త్రీదగ్గు, ఉద్యోగస్తులు మొదలగువారికి సుఖనిద్ర, విశ్రాంతి నిచ్చును. సుందరుల ముఖలావణ్యమునకు ప్రాపగు కురులను మనోహరముగ బెంచి కాపాడును. ఈ తైలమునందు కల రమణీయ మగు కువాసన చెప్ప నలవిగాదు. తలకురాచి దువ్వుకొనిన ఇరుగు పొరుగు వారలకుకూడ పరిమళము వ్యాపించును. తలలోచుండును పుట్టు నీయదు. దీనియందు మనోహరమగు సువాసన ద్రవ్యములను కేర్చి తయారుచేయించి వేలకొలది సీసాల విక్రయించి మెప్పుబడసేయున్నాము. వేయేల, ఒకసారి పరీక్షించిన నిజము తెలియగలదు. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

స్వరాజ్యపక్షములో నెందుకు

జేరవు?

(జన్మభూమి)

‘స్వరాజ్యపక్షములో నెందుకు జేరవు’ అని అప్పుడే ప్రజలకుగ మొదలు బెట్టిరి. ఇంతవరకును శ్రీత్రయపక్షమును నమ్మియున్న గూతడు దిగ్గజుడైంది ఎందుకు జేరవలెను? విచారించును. ‘గాంధీ అందరను చేరుమన్నాడుగా’ అని వెంటనే ప్రత్యుత్తరము. ‘అయితే గాంధీ యిటు, అటుగాకుండ ఉన్న వాళ్ళను మాత్రము చేరుమన్నాడు. వెంటనే చేరుమన్నాడు’ అని వెంటనే జవాబు. సత్యమేమనగా గాంధీగారు జెప్పిన దానికి దేశములో అపార్థములు బయలు దేరినవి. ఆయన స్వరాజ్యపక్షములో నెప్పుడును ఒకటిగాలేదు. ఆయనకు వారి తాంత్రికమునందు నమ్మకములేదు. ఆయనను ప్రపంచములో స్పష్టముగ కండ్లయెదుటగానించుచున్న విషయములను త్రోసివేయజాలదు. వానిని బాగా గమనించును. అస్మత్సరం దురంతముల పై క్రోధజ్వాల చల్లారినటులు ఆయన కనుగొనుచున్నాడు. ప్రజలు శాసనసభలద్వారా తమ మోక్షము నర్థించునపుడు అంధ ప్రాయముగ నుండజాలదు. ఆ శాసనసభలను ప్రభుత్వమువారు తమ బలమును స్థిరమును గట్టి జేసికొనుటకు సాక్షి పిరిచిరి. భారతదేశములో గొప్ప విద్యావంతులైనవారే వానిని నమ్మనపుడు వారి మనస్సంతయును వానినే పనిజేయుటకు యువ్విష్టారు నపుడు అవి పని జేయనని చెప్పటకు గాంధీపనిగాదు. గాంధీ యెప్పుడును అసహాయ్యమును దేశముపై వద్దన్నకొద్ది తెచ్చి బడవేయలేదు. ఆయన ఆచార్యమునుపదేశింప దేశము దాని నంగీకరించెను. ఇప్పుడు దేశము దాని నక్కరలేదన్న త్రోసివేయగోరుచున్నది. ఈ ఉపదేశమును త్రోసివేయుచు దేశమింకను ఆనాయకుని యనుసరించుచున్నటులు నటింపజాలదు. రెండును అనినాభావ సంబంధము గలవి. ఉపదేశము పోగానే దానితో గాంధీకూడ పోవును. గాంధీపోతూ కాంగ్రెసును స్వరాజ్యపక్షము చేతులలో బెట్టి ఒక్క నమస్కారము బెట్టినాడు.

శాసనసభ అభ్యర్థిత్వమున పోటీజేయుటకు ప్రజలు స్వరాజ్యపక్షములో నేల జేరవలయునని ఆశ్చర్యము గలుగవచ్చును. కాంగ్రెసును స్వరాజ్యపక్షమువారికి దత్తము జేయగనే ఆక్షణమునుండియును కాంగ్రెసే అభ్యర్థులను బెట్టి నడుపును. శాసనసభయందు సభ్యులెట్లు ప్రవర్తించవలయునో కాంగ్రెసే విధించును. సహకారమో, వినోదమో, ప్రతిఘటనమో ప్రభుత్వము నెదుర్కొను పద్ధిని కాంగ్రెసు సంస్థయే నిర్ణయింపవలయును. అయితే అప్పుడు మరియొక ప్రశ్న వచ్చును. లిబరలు పక్షమువారు, నేషనలు హోం రూలు పక్షమువారు, ఇండిపెండెంట్లు అస్వాధీనులు వీరందరి మాటయేమన వచ్చును. వారు కాంగ్రెసు సభ్యులైనను వారిని కాంగ్రెసు బెట్టిన శాసనసభాభ్యర్థులుగ నంగీకరింపక పోవచ్చును. అందులకైన ఆక్షేపింపరాదు. ఎందుకనగా నాలుగుచందా యెట్లో తీసివేయబడును. వారు చిత్తశుద్ధితో కాంగ్రెసు ప్రధానసంస్థలో నొకచోట సభ్యులుగావచ్చును. వారు స్వల్పసంఖ్యాకులగు బచేత కాంగ్రెసు సంస్థలచే కాంగ్రెసు అభ్యర్థులుగ బెట్టకపోవచ్చును. సారు శాసనసభలలోనికి రావలెనని కోరికయున్న యెడల వారి వారి సంస్థలు లిబరలు లీగు నేషనలు కన్వెన్షన్ మున్నువారి పక్షమున రావచ్చును. అభ్యర్థులను యే సంస్థలు బెట్టినను మొన్నియో కష్టమును నుట్టుకొనియున్నది. శాసనసభా బహిష్కారమును జోధించి యెవ్వరును అందు ప్రవేశింపగూడననుట, అభ్యర్థులను బెట్టి యెవరు జోవలెను. అను దానికన్న చాల శుభము. స్థానిక సంఘముల యొక్కయు మునిసిపాలిటీల యొక్కయు యెన్నికలందవ్వడే కొంత కల్లోలము జూచుచున్నాము. కాంగ్రెసు ఒక అభ్యర్థిని నిర్ణయింపకపోయినయెడల ఆతను కాంగ్రెసు అభ్యర్థికి ప్రత్యర్థిగ స్వతంత్రముగ అభ్యర్థిగ నుండి పని జేయును!

లీడరుపత్రిక ఖరీదు తగ్గుట

అలహాబాదు, జూలై 31:—లీడరుపత్రిక 0-1-6 లుండి 0-1-0 కు ఖరీదుతగ్గినది. రైల్వేప్రేషనులవద్ద ఖరీదు మాత్రము తగ్గింపబడలేదు. సంవత్సరపుచందాకూడా పూర్వపు రేట్లకు తగ్గింపబడినది. (అ.ప్రె.)

నాటకరచన,దాని సాధనములు

తిప్పిరేని లక్ష్మీనారాయణ చౌదరి

నాటకశాస్త్రప్రవేశమును భరతుడు స్వీయనాటకశాస్త్రమునందు వచించుచున్నాడు:—

“నానాభావోపసంపన్నం నానావస్థాంతరాత్మకమ్ | లోకవృత్తానుకరణం నాట్యయే తస్మయాకృతమ్ || ఉత్తమాధమమధ్యానాథనరాజాంకర్మసంశ్లేషమ్ | హితోపదేశజననం ధృత్తిక్రీడానుభూతికృతమ్ | దుఃఖారానాం సమర్థానాం కోకారానాం తపస్వినాం | విశ్రాంతి జననంకాలే నాట్యయే తస్మయాకృతమ్ || నాటకము రచించు సమయమునందు ఉపర్యక్తశ్లోకాంతర్గతవిషయములు ఏకాగ్రచితులై అతిశబ్దతోడ విచారించవలయును. ఉపర్యక్తవిషయముకై మైనది నాటకమనబడును. ఉపర్యక్తవిషయరహితమైనది నాటకమనబడును. నాటకరచన మొదలు నాటకప్రదర్శనమువరకు కవి, నటుడు, రంగస్థలము, సభాసదులు ఈనాలుగు సాధనములు ముఖ్యతములు. సంయుక్తప్రాంతీయులు నాటకశాస్త్రముయొక్క ప్రాశస్త్యము గ్రహించలేదు. కారణమేమన సంయుక్తప్రాంతీయులు ప్రతివిషయమునందు అన్యప్రాంతీయులకంటె వెనుకబడియున్నారు. ప్రస్తుతము యావద్భారతవర్షమునందు మహారాష్ట్రదేశము యొక్క రంగస్థలము సర్వోత్కృష్టము. మహారాష్ట్రమునందు సాహిత్య సమృద్ధియు భాతినాట్యసమృద్ధియు కూడ ప్రతిసంవత్సరము జరుగుచున్నవి. అక్కడ పండితులు, విద్యాంకులు సాహిత్యాచార్యులు ఏకస్థానమునం దేశక్రితమై నాటకశాస్త్ర సంబంధముగ విషయచర్చ సలుపుచురు. అనేక వాదవివాదములు తర్కవిత్తర్కములు జరుగును. నవీననాట్య సూత్రములు నిర్మించెదరు. అపుడు నాట్యకళ దినదినాభివృద్ధి గాంచును. మహారాష్ట్రప్రాంతీవానియగు ఒకాధునిక విద్యాంకుడు స్వీయ నాట్యసూత్రమునందు చెప్పియున్నాడు. ఉపర్యక్తనాలుగు సాధనములయందు 88 గుణములుండవలయును.

“కవిః మంగళసంపన్నో రంగస్థానికృత్సృజా | నటో దశగుణైస్త్వై గుణైశ్చయతాసభా ||

ఉపర్యక్త 88 గుణములు ముఖ్యము, ఉపర్యక్తగుణ సమ్యగితమైనపుడే భరతముని ఉపర్యక్తనాటకశాస్త్రప్రవేశం ననుసరించును. అపుడే నాటకము సర్వాంగముతోభివృద్ధిగును. అపుడే నాటకము సార్థకముగును. కవి కుండు మడల తుణుములు నిమ్మలిఖితములు. 1 నాటకకర్త నానావిషయాభిజ్ఞుడై యుండవలయును. 2 కల్పించుటయం దద్యుక్తముగు కుశలుండైయుండవలయును. 3 ప్రతిభాశాలియై యుండవలయును. 4 భాషాపండితుడై యుండవలయును. 5 నటుడై యుండవలయును. ఏతత్మడూయూ క్తుడగు నాటకకర్తయే సాహిత్యశాస్త్రము ననుసరించి పంచగుణయుక్తముగు నాటకము రచించగలడు. నాటకముయొక్క ప్రధాన పంచగుణములు ఇక్కడ వ్రాయుచున్నాను. ధ్యాన ప్రపూర్ణవనస్సులై విలోకింపుడి! నాటకముయొక్క కథ దేశకాలసాత్రత ననుసరించి వితిహాసిక, పౌరాణికమై యుండవలయును. 2 నాటకము యొక్క స్థాటు మనోరంజకమై యుండవలయును. 3 పాత్రోద్భతభావయై యుండవలయును. భాష క్లిష్టశబ్దపూర్ణమై యుండుటలైన రసము అశృంగముగును. భాష సరళబద్ధ సమ నిర్మితమై ప్రసాదయుక్తమై మాధుర్యమై యుండవలయును. 4 నాటకము 3, 4 గంటలలో ముగించునట్లుండవలయును. 5 నాటకము నానారసాత్మకమై యుండవలయును. కారణమేమన, సర్వము ఒకేరసమును క్షేమించగ. కొందరు వీర రసప్రియులుందురు. కాబట్టి నాటకము నానారస సమ్యగితమై యుండవలయును. అపుడే నాటకము సర్వజనానుమోదితముగును. అపుడే సర్వజన మనోరంజకముగును. నాటకము గద్యయుక్తమై పాత్రానుకూల భాషయై యుండవలయును. పల్లనాధిక్య మున్నపుడు పద్యము లిఖించుటకూడ ఉచితము. పర్వరచన సంగీతశాస్త్రము ననుసరించవలయును.

నాటకముయొక్క ద్వితీయ సాధనము నటుడు. నటుని యందు కాయక 3, వాచిక 3, మరియు మానసిక 4 గుణములుండవలయును. నటుని శరీరము 1 నిరోగమై 2 శుభుతితమై 3 రూప ము పాత్రానుకూలమై యుండవలయును. నటుని భాష 1 స్పష్టమైయుండవలయును. 2 శబ్దము నిర్మలమై యుండవలయును 3 స్వరము మధురమై యుండవలయును నటుని 1 బుద్ధి 2 గ్రహణ శక్తి 3 స్మరణశక్తి 4 అనుకరణశక్తి ఉత్తమమైయుండవలయును నాటకముయొక్క తృతీయసాధనము రంగస్థలమై యుండవలయును రంగస్థలము 1 విశాలమై 2 నటులు ప్రజలు కూర్చుండుట కనుకూలమై 3 ఫలము స్పష్టమై కాంతమై 4 బహిరంగమై యుండవలయును.

నాటకముయొక్క నాల్గవ సాధనము సభాసదులు.— 1 సభాసదులు ఉదారులై 2 రసికులై 3 గుణగ్రాహకులై యుండవలయును. నాటకము ఈ 88 గుణయుక్తమైనపుడే సర్వజనోపయోగకరముగును.

దాసు లిట్టను రాయభారములు

పండిత నైహూగారి సమాధానము

బెంగాలీ వ్రాతల ఖండనము

అలహాబాదు, జూలై 31:—దాసు లిట్టను రాయభారములను గూర్చి బెంగాలీ పత్రికలో పాంథుడను మాటు పేరును వ్రాసినదానికి పండిత మోతీలాలు నైహూగారిట్లు సమాధానమిచ్చుచున్నారు. “ఎట్టి వరతులైనను దాసుగారు మంత్రిపదవి కంగీకరించిన వారై నట్టి యబద్ధము. సమాధానమునకు దాసుగారు ప్రయత్నములు సలిపి కొన్ని నిర్ణయములను జేసెనను వారైగూడ నబద్ధమే. పాంథుడను పేర ప్రకటింపబడిన విషయములు సగము సంపూర్ణాసత్యములు. మిగతవి సగము నిజములు నయియున్నవి. ఆ సందర్భములను ద్రువపఱచుటకు దాసుగారు తమ పేర వ్రాసిన యుత్తరమునుండి పండితుడు నిదర్శనములు చూపెను. అందఱు డెలియంగలందులకు నేనొక్క విషయమునే చెలిపెదను.” దాసుగా రేముక్క నిర్ణయమునకు కట్టుబడియుండెనని నన్ను విశ్వసించజేయ లాభములేదు. దేశబంధుని నాకంటె నెక్కువగా చెలసినవారెవరులేరు. అదిగాక, స్వరాజ్యపక్షమునకు నాయకత్వము వహించి సరితుగు మార్గము జూపవలసిన బాధ్యత నాపైబడినది. తద్విషయమున నాస్వబుద్ధినుపయోగింపవలెదలచినాను. జూలై 16 వ తేదీని సభలో నామాడించిన తీర్మానము ప్రతి స్వరాజ్యపక్ష సభ్యునియొక్క విధిని స్పష్టపఱచుచునే యున్నది. ఈ బాధాకరముగు విమర్శకవిషయము ముందు ప్రచురణమందకుండు నూహతో నటు లింత పెద్దప్రకటనఁ గావించితిని. పత్రికలన్నియు గౌరవభావమును వహించి తద్విషయమున లేని గాధలనుబెంచి దేశబంధునిపై నిట్టి యపనిందలను మోపి యతని యాత్మీయులకు, స్నేహితులకిది బాధకలిగింపఁజలదనియు, నిదివఱకే యనవసరముగ పెరిగిన యీ విషయము నింతటితో ముగించుననియు నూహించుచున్నాను. (అ.ప్రె.)

భారతి

సచిత్రమాసపత్రిక

ప్రతిచంద్రమాసాదిని ప్రచురింపబడును.

సచిత్రమాసపత్రిక-ప్రతిసంచికయందును 3, 4 రంగులపటములు కలిగి ఇతర చిత్రపటములతో ప్రచురింప బడును. వాఙ్మయము, చిత్రకళలు, గానము, కథలు నాటకములు మున్నగు అనేక విషయములతో ప్రతిమాసమునను 200 పుటలు కలిగి యుండును.

సంవత్సర చందా	రూ 6 0 0
అర్థ సంవత్సరము	,, 3 0 0
విడిపత్రిక	,, 0 10 0

ప్రస్తుతము పోస్టులు రూల్సు ప్రకారము 0-2-0 రిజస్టరు చార్జి, 0-3-0 తపాలు చార్జి అధికమగుచున్నది. మీరే ముందుగ మణి యార్డరు పంపిన ఈఖర్చు తగ్గును. పీ. పీ. లు పంపినచో సామ్మూ మాకు ఒక్కొక్కప్పుడు ఆలస్యముగ చేరుటయు పత్రికలు పంపుట ఆలస్య మగుటయు సంభవించును.

మాదిరిపత్రిక గోరువారు ఆగెలు 0-10-0 స్టాంపులు పంపిన పంపబడును. ఉచితముగ పంపజాలము. మాదిరిపత్రిక తెప్పించుకొన్న తర్వాత చందాదార్లుగ చేరినయెడల ఆసామ్మూ మినహాయింపుకొని తక్కినసామ్మూ మాత్రము పంపవచ్చును.

మేనేజరు, భారతి.

పోస్టుభాక్సు నెంబరు 212, మద్రాసు.

వృత్తాంతలేఖలు

తిరుపతి
(స్వకీయవిలేఖరి)

ఆత్మహత్య

జూలై 28:—మదరాసు వెటరినరీ కాలేజీ అసిస్టెంటు ప్రొఫెసరుగారు మిస్టర్ యల్. కుండరరాజు అయ్యంగారు బి. ఏ. గవర్నమెంట్ కాలేజీ, తిరుపతి చిరుతా నాటకాల పోటీలలో ప్రత్యేక యంత్రాభివృద్ధి గట్టించి యుండు 20 తిరిగి ఒక వారము కొనను గట్టిగా గట్టి, మరియొక కొనను లేవ మెడకు, పురివేసుకొని భాగ్యలో పూనులాడుచుండు విషయము పోలీసువారికి తెలియగానే వారు వెళ్లి ప్రాణముపోయి (వేల)చుండు శవమును బయటికి తీశి.

వీరు శుక్రవారము కాలేజీకి హాజరుకాక శుక్రవారము రాత్రి మెయిలులో తీసుకెళ్ళినప్పుడు చనియున్నవనివారింట్ల నుంచి వెళ్ళుచుండిరి. ఇది కేసు జూరీలో యుండిన కొన్ని కారణములలోని గుర్తులనుబట్టి వారి బంధువులకు తెలిసి నది. వారు శనివారము రాత్రి మెయిలులో వచ్చిరి. ఆదివారము ఉదయము 12 గంటలకు, చూపము కావించిరి. చనిపోయినవారు నెల 1 కి ర్యు 175 లు బీతము తీయుచుండి సుమారు 40 వేల రూపాయలు స్థితివంతులు. వీరికి వయస్సు సుమారు 40 సం|| కనులు 0 5 నున్నవన. వీరికి మొదటి భార్యకు ఒక చిన్న కుమారుడు 8, 9 సం|| రములకు ప్రనాడును రెండవ భార్యకు 40 రోజుల చిన్న ఆడ శిశువును సహోదరులును వుంటున్నారు. నెల్లూరునుండి అత్తవారింటివారును చూపచూపకు వచ్చిరి. రెండవ భార్య ప్రసవించినది మొదలు అస్వస్థతరాలై యుంటున్నదట. ఆమె బ్రతుకుట దుర్లభమని తెలియుచేతనే లేక వారి యే కారణముచేతనే పాపము గొంతుకు పురివేసుకొని మృతినొందెను.

మునిసిపల్ సంఘసభ

25-7-1955 సాయంకాలం నూతనముగా ఎన్నుకొనబడిన చేర్యకొంగరయిన మ-రా-రా-శ్రీ చంద్రగిరి యస్. శ్రీనివాసులు కెట్టిగారి అధ్యక్షత క్రింద సాధారణసభ మాడినది.

తీర్మానములలో ముఖ్యమైన వేసనగా, యిదివరకు “వొడ్డెనడికెలు” అని పిలువబడుచుండు, వొడ్డెవాడ్రు నివసించు స్థలమును యికమీద “వొడ్డెపాళెం” అని మునిసిపల్ రికార్డులలోను వ్యవహారములలోను ఉపయోగించవలెనని తీర్మానించిరి.

ఈ పురమున ప్రజలు నానాటికి వృద్ధియగుచుండుటచే కాపురముండుటకు ఇండ్లు చాలకపోవుటచే, యిండ్ల బాడగులు అధికముగ అడుగుటయు చూచి పురపాలక సంఘమువారు గడచిన రెండు సంవత్సరములుగా నొక వికాలమైన ప్రదేశమును అక్వయర్ చేయవలసినదిగా కోరిరి. స|| జాగాను అక్వయర్ చేసి మునిసిపాలిటీ వారికి రెండుమాడు మాసముల క్రిందట స్వాధీనము కాబడినది. స|| ప్రదేశములో యిండ్లు కట్టుకొనువారికి అంకణము అనగా 6 అడుగులు పొడవు. 6 అడుగుల వెడల్పు లేక 8 రెండువరపు అడుగులు గు. 8-0-0 లవంతున, కాచలినవారికి విక్రయించబడుననియు తీర్మానించిరి. వార్తాపత్రికలలోను ప్రచురించవలసినదిగాను తీర్మానించి నారు. యికను చేర్యకొంగర శ్రద్ధవహించి భృగలో ప్రచురించి, కాచలయినవి కొనుగోరికి వెంటనే, అంకణము రు 8-0-0 లవంతున యిప్పించుటకు ప్రయత్నపడుదురని నమ్ముచున్నాను. ఈపురము గొప్పపుణ్యక్షేత్రమగుటచే, అనేకులు సత్రములు, సత్రములు కట్టుటకు పూనుకొనవచ్చును. శ్రీమాన్ టి. కే. నరసింహాచార్యులుగారు చేర్యకొంగరయిండినపుడు అంకణము రు 5-0-0 లు వంతున విక్రయించవలసినదన్నవి నోటుపెట్టియుండిరి. మాకొకసారికారు అంకణము రు 8-0-0 లు వంతున విక్రయించవలసినదిగా తీర్మానించినారు. వీరు తమ తీర్మానమును అభిప్రాయములను మాన్పక వుండిన నొరెననుగా యిండ్లుకట్టు కొనుగోరికి చాలా సహాయముచేసిన వారగుదురు.

మునిసిపల్ తీర్మానములు ఇదివరకు ఆంగ్లమున ప్రాయముండెడివారు. నూతన చేర్యకొంగర ఆంగ్లముననే యావత్తు తీర్మానములను వికాసించిరి. ఇదిమీద, ఇంగ్లీషులో ప్రవీణులైన వారు చేర్యకొంగర ఎన్నుకొనబడిన వారు ఇకముందు తెనుగుననే, ప్రాసీడింగ్సులన్నియు శ్రీనివాసులు కెట్టిగారివలెనే జరుపుచునని నమ్ముచున్నాను.

శిక్షించబడిన తీర్థవాసి అప్పీలుచేసి తప్పించుకొనుట కొత్తటి తీర్థవాసులలో ప్రముఖులైన వారణాసి గురు మూర్తిగారికి సబ్ మేజిస్ట్రేటు, పోలీసువారు తెచ్చినదావాలో శిక్షయు అపరాధమును విధించియుండిరి.

తీర్పుపై ముద్దాయి సదరు చంద్రగిరి డివిజన్ సబ్ కలెక్టరును జాయింటు మేజిస్ట్రేటుగారి కోర్టులో అప్పీలు దాఖలుచేసియుండెను. జాయింటు మేజిస్ట్రేటు, క్రిందికోర్టు తీర్పును రద్దుపరచి, తీర్థవాసిని బంధిఖానానుండి తప్పించిరి. ముద్దాయి తరపున శ్రీమాన్ టి. కే. దొరసామయ్యంగార్ హైకోర్టు వక్తీలు యం. యల్. ఏ. గారు టి. కే. దొరసామయ్యంగారు బి. ఏ. ప్లీడరుగారు హాజరయి వాదించి గెలుపొందిరి.

ఆస్థానపండితులు

శ్రీ వేంకటేశ్వర సంస్కృత విద్యాలయము (కాలేజి) స్థాపించబడిన కొన్ని సంవత్సరముల నుండియు, కాలేజీలో పండితులుగను, వైస్ ప్రెసిడెంటులుగాను, ప్రిన్సిపాలుగాను, మహామహాపాఠ్యాయ డిరుదాంకితులుగను శ్రీమాన్ కవివరం దేశికాచార్యులు పండితులువారు ఇదివరకు తర్రు, వ్యాకరణము, విద్యాగోళును చెప్పచుండెడివారు.

ఈ జూలై నెల మొదలు, వీరిని ఆస్థానపండితులుగా ముఖాంతుగారు, గౌరవతేజసము ర్యు 100-0-0 వంతున మాసము నకు సేర్పాటు చేసినారు. వీరు ఆస్థానపండితులుగా నియమించబడుటకు పూర్వము, వైస్ ప్రెసిడెంటులుగా నుండిరి. అప్పుడు ను అదే తీరు ము తీయుచుండిరి. యిప్పుడు ఆస్థానపండిత హోదాతో అప్పుడప్పుడు సలహాని నొసంగుచుందురు. వీరు సుమారు 40 సంవత్సరముల కాలము సంస్కృతకాలేజీలో పండితులుగను, ప్రిన్సిపాలుగాను, వైస్ ప్రెసిడెంటులుగాను పనిచేసినవారు. వీరు ఉత్తరహిందూస్థానములలో జరిగిన గొప్ప గొప్ప సభలలో జ్యోతిర్వాక్యకరణముల గూర్చి వాదోపవాదములు సరిపి చేరువడినవారు.

క్రాంతవైప్రెసిడెంటులుగారు

శ్రీమాన్ కవివరం కృష్ణచాచార్యులుగారు, బి. ఏ. యల్. టి. గారు ఈ జూలై నెల మొదలు, వైస్ ప్రెసిడెంటులుగా, సంస్కృతకాలేజీలో ముఖాంతువారి ఉత్తర్యుపై పనిచేయుచున్నారు. వీరు సుమారు 10 సం|| రములు యాపురమున, విషనరీలచే నెలకొల్పబడి యుండు ఆంగ్లహైస్కూలునందు ప్రధానోపాధ్యాయులుగా గొప్ప ప్రఖ్యాతితో పనిచేయుచుండినవారు. ఇటీవల రెండుసంవత్సరములు కడపజిల్లాబోర్డు స్కూల్లో కూడా ప్రధానోపాధ్యాయులుగా నుండి పనిచేసినారు. వీరు 4 సంవత్సరములపూర్వ, మహాంతుగారికి, ఉద్యోగినిమిత్త మిచ్చియుండిన అక్రమ యాస|| రం వీరిని వైస్ ప్రెసిడెంటులుగా చేసినారు.

వడ్లమన్నాడు - (బందరుతాలూకా)

ఎల్లోవర్తిక ఆసుపత్రి

ఇటీవల ప్రభుత్వమువారు గ్రామములలో వైద్యసహాయము చేయుటకుగూర్చి ప్రకటించిన ప్రకటనప్రకారము మాతాకాబోర్డువారు మాగ్రామంలోకూడా ఒక వైద్యాలయమును స్థాపించిరి. దీనికి సుప్రసిద్ధ ఆంగ్లవైద్యులును యువకులును ఉగబందరు వాస్తవ్యులు శ్రీ యల్ డాక్టరు పోతరాజు ఎస్. చలపతిరావుగారు డాక్టరుగ నియమించబడిరి. వీరి నెలారంభమునుండియు వైద్యాలయమును కడు సమర్థతతో నడుపుచున్నారు. ఈ వైద్యాలయముకు సాలూకు రూ 300 లు వందు భర్తలక్రింద తాతాకాబోర్డువారు గ్రాంటునిచ్చెదరు. ఈ రూ300ల మందులతో 360 రోజులు ఎంతవంది రోగులు ఉచితముగ చికిత్సపొందుటకు అవకాశము ఉంటుందో వేరుగ చెప్పనక్కరలేదు. అయినను ఏవో గ్రుడ్డిబోమెల్లగ ప్రభుత్వమువారు ప్రసాదించిన ఈ అవకాశమును సమీప గ్రామములైన నా ఉపయోగించుకొని ఆరోగ్యవంతు లయ్యెదరు గాక యని కోరెదము.

ఖద్దరు

మాగ్రామమున సుమారు 3 లేక 4 సంవత్సరముల క్రిందట చరకతంతు ఖద్దరు నేతపరిశ్రమలయ మనుషేర నొక ఖద్దరు నేతపరిశ్రమలయమును ౫ గురు కలిసి స్థాపించిరి. వీరిలో దాదాపు అందరును జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘసభ్యులే. ఈపరిశ్రమలయములో కత్తీబద్దరు లేయరుకాబడు చున్నట్లు జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘమువారిచే అనుమానింపబడి ఖాదీఇనపైకర్తుగారిచే తనిఖీమీద నిర్ధారణకాబడి చివరకు ఆఖిలభారత ఖాదీదైర్ఘ్య గారగు శ్రీయుతి మంగళాల్ గాంధీగారిచే మాడ గృహపరుసబడినది. ఇటువంటికార్యము చేయడము మూలమున ఆఖిలభారతదేశమంతా మాగ్రామముపేరు బయటకు వచ్చిందిగా యని విచారవగుచున్నది.

(ఒకవిలేఖరి.)

తరుత్తని

(స్వకీయవిలేఖరి)

దేవాలయములో దొంగతనము

జూలై 29:—ఈ యూరీ శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యస్వామి వారికి కీర్తిశేషులైన కల్లూరు, కుమారస్వామి కెట్టిగారిచే దానముగ నీయబడిన వజ్రముల పతకముగల బంగారు బిల్వహారమును గతకృత్తికామహాత్మనమునాటి రాత్రి దేవాలయ పరిజను లేవరోగాని పతకమును హారములలో సగభాగమును గత్తిరించి దొంగతనము గావించిరి. ఈ విషయమంతయు చెలియుటచే తీవ్రాందోషతనము జరిగి, చెన్నపురి హిందూదేవదాయముల బోర్డువారికి ఎవరో కొందరుభక్తులు పిటిషనులు వ్రాసినందునను, దానకీర్తియగు కల్లూరు కుమారస్వామి కెట్టిగారి తండ్రిగారగు కల్లూరు చెంగల్రాయ కెట్టిగారు విషయమెరింగి చెన్నపురమునుండి వచ్చి యిచ్చటి పరిస్థితులు చెలిసి దేవదాయముల బోర్డువారికి అర్జంటు చెల్లిగాములు కొట్టుటతోడను, బోర్డు యిస్తుపెక్కురుగాగోరు వచ్చి విచారణసలిపి గత్తిరించబడిన హారమును జూచి వెళ్ళినారు. దొంగలించబడినహారమును దింపు సుమాట్టు రెండువేల రూప్యము లాండునని శిక్షచున్నారు.

మరియొక దొంగతనము

శ్రీ లక్ష్మీస్వామిస్వామివారి దేవాలయములో గత రాత్రి చోరులేవరో బ్రవేశించి, బీగమువైచియుండిన తలుపు నెట్టి యూడచెరికి, స్వామివారి కలంకరించియుండిన రెండు పట్టుపంచలు అచ్చువారికిగట్టియుండిన చీర, హారితకట్టు, గంట, వరియొకచెంబును కర్పూరమాదిగాగల హారితద్రవ్యములను దొంగలించుకొని పోయిర.

నీటిగొట్టములు

జల వసతిలేక శ్రమపడు నీయూరికి నీటికొళాయిలు (గొట్టములు) చెట్టుపద్ధతి త్వరగా బ్రవేశపెట్టుచుండుటచే మా యూనియన్ బోర్డువారిప్రావున మదరాసు శాసిటరీ యింజనీయరుగారగు శ్రీయుతులు ఎ. ఆర్. తుకేసింగం యనువారు 27-7-25 వ తారీఖు నీయూరికి విజయముచేసి గ్రామము నంతయు జుట్టి చూచుటయే గాక యూనియన్ బోర్డు అధ్యక్షులును చిత్తూరు జిల్లా ఆరోగ్య శాఖాధికారులును గలసి యాయూరికికొక పడమర భాగమున సుమారు 8 1/2 మైళ్ళదూరమున యుండు కొట్టపండాంరము గుంట యను దివ్యముగు యూటనది ప్రదేశమున జూచి అందుండి స్వచ్ఛ జలమును గొట్టముల ద్వారా రావించుటకు తనయేర్పాట్లు గావించ నిశ్చయించి 28-7-25 యుగళయం రైలులో యింజనీయరు వారు మదరాసుకు వెళ్లిరి. శాసిటరీజిహ్వామెంటు వోవర్నియరు వారొకరు కొలతలు వగైరాలు వేసి ఎట్టిమేట్లు తయారు చేయుటకును ప్రత్యేకముగా నియోగింపబడి యిందే యున్నార గాన త్వరగ వసతి గోగి ప్రజాశి శుఖమును బొంద యున్విస్తారు చున్నారు.

మోటారు బస్సుసర్వీసు

“శ్రీ సుబ్రహ్మణ్య మోటారు సర్వీసు” యనుపేరున ప్రస్తుత మొకబస్సును మాత్రమే తిరుత్తని నుండి హోలింగపురమునకు, రామకృష్ణరాజుపేట మాగ్రామముగా నడుప నిశ్చయించి, రైసన్నును బొంది కీశునాంబాక వాస్తవ్యులగు శ్రీయుతులు రావుల చెంగమనాయుడుగారికి బస్సునుకొని చిత్తూరునకు గొంపోయి యున్నట్లును త్వరగా నీయూరికివచ్చి ప్రయాణములు సాగింపబడునట్లును చెలియుచున్నది.

గ్రామ జాతర

28-7-25 వ తేది మంగళవారం గ్రామజాతర జరిగి వేల కొలదిగ పెంకాయలు పగులుటయే గాక నూర్లకొలదిగ పాట్లెళ్లు, మేకపోతులు, కోళ్లు, కొడ్డిగ దున్నపోతులు, పోలేరమ్మ, తిళికాచలమ్మ, యను అమ్మల కాహుతియైపోయినవి. గ్రామసీమలయందెట్టి దురాచారములేన్నియో పూర్వాచారముననుసరించి వేళ్లుపాడుకొనిపోయి యున్నవిగానూ, సంఘసంస్కర్తలు, శివపర్యాపరులు బయటదేరి యాలాటి ఘోరపాత్రలు రూపుమాపు సదతి యాచరణమునకు చెచ్చిన బాగుండును.

కాలమాసము

ఎండలతీవ్రత కొంతవరకు తగ్గినది. కొన్నాళ్ళక్రిందట కొంచము వర్షముగూడా పడినది. రైతులు ఎక్కువశ్రమతో పరిమల్లు వెళ్ళిపెట్టబెట్టుటకు దున్ని ఎరువు వర్షాలు దోలుకొనుచు రాగల మఖ కార్తీయందు విప్లవముల విత్తుటకు, సరియగు వర్షముకొరకు భగవానుని ప్రార్థించుచున్నారు.

ధర్మవరము

(ఒక విలేఖరి)

జూలై 26:—శ్రీయుతులు గోరకాటి శివారెడ్డిగారు రామాయణ వెంకటసుబ్బయ్యగారు ధర్మవర స్థానిక సంఘాగ్యతులుగ గలుగించినందున వారిని సత్కరించుటకై, ఈ నెల 26 వ తేదీ శనివారము సాయంకాలమున, నీయూరి యాది మాండ్ల తల్లగు వారిసాశేమున సమావేశమైరి. పంచములు శ్రీ ప్రేమేగాక పంచమేతరులగు బ్రాహ్మణాబ్రాహ్మణులు కై ప్రవులు మహమ్మదీయులు పెక్కండు సభకు విచ్చేసియుండిరి. మరా-రా-శ్రీ, దివానుబహదూరు, పి. కేశవశై సి. వి.ఇ., గారు, శరీరాలోగ్యము తప్పి కేవలము నీరసస్థితిలో నున్నను పంచముల కోరికను నిరాకరింపలేక- విచ్చేసి సభాధిపత్యము వహించిరి. ఆరంభమున వానిమాండ్ల బాలికలు శ్రావ్యముగ నీర్వరసంకీర్తనముఁ గావించిరి. శ్రీ చెన్నారెడ్డి వెంకటసుబ్బయ్యగార్లనుగూర్చి యన్ని తెగలవారును బ్రశంసాపూర్వకముగ మాటలాడిరి. తుది నగ్యతు లిట్లుచెప్పిరి.—

“ఈదిన మిచ్చటికి నన్ను పిలిచి గౌరవించినందులకై మీకు నాసంతోషమును చెలుపుచున్నాను. ఆదిమాండ్లలైన మీరు చెన్నారెడ్డిగారిని వెంకటసుబ్బయ్యగారిని సత్కరింపఁ దివురట మఱితో సంతోషకరము. ఈతాలూకాబోర్డున నిద్దఱును మీ యూరివారే జయముపొందుటయు వానందకరముగ విషయము. మీరు పనితెలిసినవారు. కడచిన యాదిమాండ్లమహాజన సభా విషయమున చెన్నారెడ్డిగారు శ్రద్ధతోఁ బనిచేసిరి. వారు రగ డల నడచి సమతతో వర్తింపగలరు. వెంకటసుబ్బయ్యగారికి చట్టములు బాగుగాఁ దోయును. మనస్తాపము లుడిగి వీ రిరువురును కలిసివెలిసి పనిచేయుట తాలూకాబోర్డునకును మీకును నభ్యుద్ధిమార్గమగును. ఈతాలూకాబోర్డున నింతసఱకు రగడలు జరిగిపోయినవి. ముందు చక్కని పనిజరుగునను నమృతము నాకుఁ గలదు. నిమ్మజాతి జనులైన మీర లన్నిచిధముల నుత్తములు, పై నాల్గు జాతులవారికి నాదరుగునవారు మీరు. వేదాంతులు సమత శ్రేష్ఠ మైనదని వలములు చెప్పదురు. అది మంచిదే కాని యట్లాచరించుట బాగు. కొన్నిప్రాంతములలో పంచముఁ డర మైలుదూరమున నున్నట్లే పై జాతి వారిఁ జూచి కేక వేయువలసియుండును. కొందఱు కాపులు వారినిజూచి సహింపరు. చాల హిసముగ జూచెదరు. ఆదిమాండ్లలలో నొకక్రొత్త పెండికొడుకు కాళ్ళలో జోడువేసికొని యొకానొక రెడ్డిగారి యింటి ముంగల లో నడచుచుండగా జూచి యొర్రక రెడ్డిగా రాతని జోడుతో కొట్టినారు. ఇట్టి క్రొర్రము పోవలెను. ఈయూరి మాధ్యమిక పాఠశాలయందు బంచమబాలకులు ప్రవేశించుటకై వచ్చినపుడు పురజనులందఱు నొక్కటియై వారి నడ్డ గించిరి. బ్రాహ్మణేతరుడైన ప్రధానోపాధ్యాయుడుగూడ నూరి వారితో జేరి పంచమబాలకులకు బడిలో జోటియక పెంచేసెను. అప్పు డాదిమాండ్లల బిడ్డలను బడిలో జేర్చితీయలెనని నేను ఖచ్చితముగ నాజ్ఞాపించి బలవంతముగ వారి నందు బ్రవేశపెట్ట నలసిన స్థితి సంప్రాప్తమయి యుండినసంగతి మీరు మఱచి యుండరు. ఆసందర్భమున నూరి బాలకులందఱు కొంతకాలము బడికిరాక యలిగిపోయిరి కూడ. పంచములు తాకరానివారని మన మిండ్లలో జేర్చును. బడులలోను సంఘములలోను వారిని జేర్చుట అంటుదోషము పోవుటకే. నాగరకత్తె తెలివితేటలు, గలిగి, స్వజాతిజనులకై శ్రద్ధతో బనిచేయగల పంచములు తాలూకాబోర్డులందు రావలసియున్నది; కాని యూరక వారిని కుప్పగావేయుట లాభకరముగాదు. ఇట్టివారు దొరకనప్పుడు వారిపక్షమున నక్కఱితో బనిచేయగలవారిని చూచి వేయుచుండును. అనంతపురము తాలూకాబోర్డులో మాదిగ కోనప్పను చేర్పలేదని యొక రాక్షేపించిరి. ఆతనిగూర్చి యొక రొక్కప్పు డొకపేరు మఱొకప్పు డింకొకపేరు చెప్పటచే నవకాశము తొలగినది. ధర్మవరము తాలూకాబోర్డున పంచములకై పాటు పడునారే యగ్యతులగుట సంతోషకరవిషయము. పక్ష్యముగా మీరు పని జరుపగలరు.”

తరువాత చెన్నారెడ్డి వెంకటసుబ్బయ్యగార్లు తమకు గావించిన సత్కారమునకై కృతజ్ఞత నూచించిరి. పుష్పఫల తాంబూల సమర్పణముతో కృతజ్ఞతాభివందనములతో రాత్రి 8 గంటలకు సభ ముగిసెను.

నెల్లూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

స్వరాజ్యపక్షము

ఈమండలమున స్వరాజ్యపక్షమును స్థిరముగ నెలకొల్పుటకై శ్రీయుర టంగుటూరు ప్రకాశంపంతులుగారు విచ్చేసి యున్నారు. ప్రతిదినము మీరు కొందరునాయకులతో సప్రతిచుచున్నారు. మితవాదులకు చెందిన రావ్ బహదూర్ ఆయం చర్ల సుబ్బకృష్ణరావు యం. యల్. సి. గారు కాంగ్రెసునందు చేరుటకు నిశ్చయించినట్లు తెలియుచున్నది. నిన్నటిదినం శ్రీకృష్ణరావు పంతులుగారి గృహమున, కాంగ్రెసు అభిమానులు కొందఱు సమావేశమై, శ్రీ ప్రకాశంపంతులుగారితో అనేక విషయములగూర్చి చర్చించిరి. ఏదియు స్థిరముగా నిర్ణయింప బడలేదు. మరల నేడును శ్రీకృష్ణరావు పంతులుగారి గృహము ననే మరొక సమావేశము జరుగనున్నది. భావికార్యక్రమ మందు నిర్ణయింపబడును. త్వరలో స్వరాజ్యపక్షమును స్థాపించి కీ॥ శే॥ దేశబంధు చిత్తరంజనదాసుగారు చూపిన మార్గమునే అనుసరించెదరు గాక యని ప్రజలు కోరుచున్నారు.

శ్రీకస్తూరి దేవి బాలికాపాఠశాల

కలియుగాగ్గున శ్రీ అప్పారావు ప్రస్తుతము యీమండలమున సంచరించుచు, అచ్చట ధనర్విద్యాప్రదర్శనముల నొసంగి కొంత ధనమును ప్రోగుచేసి, అనేక ధర్మకార్యముల జేయుచున్నారు.

నెల్లూరునందుండు శ్రీకస్తూరిదేవి బాలికాపాఠశాలా సహాయార్థముకూడ కొన్ని ప్రదర్శనములు జరుప నిశ్చయించిరి. ప్రథమమున అగస్త్య రెండవతేదీ పైసహాయార్థ మొకప్రదర్శనము జరుపబడునట్లు ప్రకటితమైనది. కాని కొన్ని అవాంతరములచే పై ప్రదర్శనము ఒక వారమురోజులవరకు నిలువవలసియుండెను. అందుచే ప్రథమప్రదర్శనము, 8 తేదీ నెల్లూరునందు జరుగును. దేశాభిమాను లెల్లరును విచ్చేసి, ఈ యుద్యమమునకు ప్రోత్సాహమొసంగ బ్రార్థించుచున్నాము.

మహమ్మద్ హుసేన్ గారు - హిందూమహమ్మదీయ

వికమత్యము

జనాబ్ మహమ్మద్ హుసేన్ గారు కర్ణాటక దేశస్థులు. శిన్న బసవేశ్వర జగత్ గురువుగారి శిష్యులు. హిందూమహమ్మదీయ వేదాంతగ్రంథముల నన్నిటిని సమముగ బరికిలించి, రెండు మతములలోని సిద్ధాంతముల చక్కగ విమర్శింప గలిగి యున్నారు. మీరు మాడువత్సరములు పైగా కర్ణాటక దేశ మంతయు ప్రచారము చేయుచు, హిందూమహమ్మదీయులకును, వేదాంతము, కాలజ్ఞానము, అహింసాపరమోధర్యము, యనెడు ముఖ్యవిషయములగూర్చి ఉపన్యసించుచుండిరి.

ఈనెల కడపటివారమున యీగ్రామమునకు విచ్చేసిరి. ఈగ్రామమునకూడ మీ హిందూమహమ్మదీయ వికమత్యమును గూర్చి ఉపన్యసించిరి. ఆసమయమున శ్రీయుర ప్రకాశంపంతులుగారు యిచ్చటవిచ్చేసియుండి, మహాసభకు అగ్యుత్తత వహించిరి.

జనాబ్ మహమ్మదు హుసేన్ గారు సంస్కృత శ్లోకములను, వానికి సరియగు తెలుగుపద్యములను, అదే అభిప్రాయములనూచించు ఖురానువాక్యముల తెలుపుచు, రెండుమతములను ఒక్కతేయనియు తెలిపిరి. మహమ్మదీయులు హిందూమత గ్రంథముల పరికిలించక, వారిని వేరుగా తలచుచున్నారనియు, పూర్వము అట్లుగాకుండుటచే, హిందూమహమ్మదీయవికమత్యము చేకూరియుండెననియు, గోవధులు సంపూర్ణముగా మానివేయవలయునని బోధించిరి. దేవునిసన్నిధానమునకు చేరుటకు నెల్లరును కృషిసలుపవలయుననిరి.

ప్రకాశం పంతులుగారు

ఉపన్యాసములు మహమ్మదీయులయ్యు ఆంగ్లమున చక్కగ ఉపన్యసించగలిగియుండుటను అగ్యుత్తము ప్రకాశంపంతులుగారు చాల కొనియాడిరి. ఇట్టి ఉపన్యాసముల తానుదినము చూచియుండలేదనియు, బాలుడయ్యు అనేక విశేషాంశముల ముచ్చటించిరి. పూర్వము హిందూమహమ్మదీయులు వికమత్యము చాల ఘోషమైయుండెననియు, ఒకత్ గురు శంకరాచార్యులవారిమీదికి, ఇతిరులు కలహమునకు రాగా ఆకాలముననుండి న మహమ్మదీయ చక్రవర్తి టిప్పుసుల్తానుగారు తనవైద్యమును పంపి శ్రీశంకరాచార్యులవారిసాయమునకు పంపి వారినిరక్షించెననియు, హిందూమహమ్మదీయ మైత్రినిసూచించు నిదర్శనము లనేకములు గలవనియు, వాని నన్నిటిని ఆంగ్లేయచరిత్రకారులు

(మింగివేసి, తప్పులుతప్పులుగా హిందూదేశీయచరిత్రలువ్రాసి యున్నారనియు తెలిపిరి. ఈ తరహిందూస్థానమున హిందూ మహమ్మదీయ పోరాటములుజరిగినప్పుడు అజ్ మత్ ఖాను, అన్ సారిగార్లతో సంచారముచేసియుండి, చక్కగవిచారణసలుపగా యీహిందూమహమ్మదీయ తగవులన్నియు, మునిసి పల్ సంగమములలోని, తా కాబోర్డులలోనికి చేరవలయునని యిట్లించు స్వార్థపరులచే ప్రారంభింపబడిన దనిరి. కాలప్రజలు అట్టివారికి లొంగక హిందూమహమ్మదీయులును సోదరభావముతో మెలగవలయునని కోరిరి.

మొహరమ్

ఈమొహరమునందు హిందూమహమ్మదీయులు ఏలాటి కలహములలేకయే తమతమ ఉత్సవములను జరుపుకొనిరి.

జిల్లాబోర్డు

జిల్లాబోర్డువారు షుమారు 87వేల రూపాయలు ఖర్చుచేసి యఫ్॥ టి॥ వార్డువసించుచుండిన బంగళాను విక్రయించుకొనిరి. జిల్లాబోర్డు ఆఫీసును గడచినవారమున అచటికి మార్చిరి.

బెందుచేసిన భారతి సంపుటములు

1924 జనవరి సంచిక మొదలు ఆటు సంచికల కొకసంపుటమువంతున మూడుసంపుటములు విక్రయమునకు సిద్ధముగ నున్నవి.

గట్టి బెండు- సగముతోలు, సగము క్యాలి కో గిల్లువేరు- అందముగా నున్నది. ఒక్కొక్క సంపుటము వెల రు 4-8-0.

తాలూకాయము ప్రత్యేకము.

భారతి ఆఫీసు, 7, తంబు శెట్టి వీధి, మద్రాసు.

దీ డక్లన్ మిల్లు స్టోర్సు కంపెని

లిమిటెడ్, బెజనాడ.

సోల్ పర్చేజింగు ఏజంట్లు, ది మర్క్యంటైల్ ఏజెన్సీ 7/3 ఓల్డుకోర్టుహౌసుకార్నరు, కలకత్తా

స్టీయింజనులు, బాయలరులు, ఆయిల్ యింజనులు, రైసు మిల్లులకు కావలసిన చెపిండిస్సు, హల్లురులు వగైరాలు, మెషినులు, మోటారుకారులు, పోనోగ్రాఫులు, వాచెస్, ఎలక్ట్రిక్ డైన మోలు, స్టేషనరీ మొదలైన యేసామానులు కావలసిన యున్నను సరసమైన ధరలకు సప్లయిచేయబడును. ఒకే ప్రయలు ఆర్డరు యిచ్చి మాసమ్మకము చూడగోరినాము.

రత్న పురుష లేహ్యం

శుక్లనవ్వుమును పోగొట్టి బలముగలుగజేయు అద్భుతలేహ్యం. ఏకారణముచే సంభవించిన శుక్లనవ్వుమైనను పారదోలునని అనేకులు కొనియాడినారు. ఈలేహ్యమువల్ల వచ్చినదగ్గు, మూత్రరోగములుకూడా తగ్గును. డబ్బీ రు 3-4-0.

శగలేహ్యం:—ఏజాతి శగనైన కుదుర్చు అద్భుతమందు. డబ్బీ రు, 1-8-0 లు.

పూర్ణచంద్రోదయము

క్షయరోగములు, శుక్లమేహము మొదలగు సమస్తరోగలు తగ్గించు రాక్షోషధము. తు 1 కి రు 14 లు.

పట్టాభిరామ వైద్యశాల గోదావరీజిల్లా(రాయవరం)

ఆంధ్ర శ్రీ మద్భాగవతము :-

ఇది వ్యాఖ్య లన్నిటియందున్న విషయము చేర్చి తెనిగింపబడినది. ఏశ్లోకమున కేవల్యమో తెలియుటకు శ్లోకసంఖ్య గూడ జేర్పబడినది. విశేషార్థము లుండుతావునఁ గ్రింద నర్థము వ్రాయఁబడినది. భారతమంత్రగ్రంథము. గొప్పదీపిక గలను.

మూడువాల్యములు	రు 12- 0-0
శ్రీమదాంధ్ర బ్రహ్మాండపురాణము	5- 0-0
శ్రీ ఆంధ్రలలితోపాఖ్యానము	1- 8-0
హాలాస్యమాహాత్మ్యమునఁబడు	} 0-12-0
మధురాపురమాహాత్మ్యము	
విచిత్ర సాదుకాష్టాభిషేకనాటకము	0-12-0
సాంఘవాజ్ఞాతవాసము	0-12-0

జనమంచి శేషాద్రిశర్మ, కడప.

న్యాయవాదులు నూలు వదుకుట

దక్షిణదేశమునందే న్యాయవాదులలో హెచ్చుమంది నూలువదుకుచున్నారు.

“ఇతరరాష్ట్రములన్నిటిలోను నూలువదుకు న్యాయవాదుల సంఖ్య నంతను చేర్చిననుగూడ చెన్నపురిరాష్ట్రమున నూలు వదుకు న్యాయవాదులసంఖ్యకు లెక్కచేయవలయును” అనియే తోచుచున్నదిగాని సరియైన ప్రత్యేకగణన ముండునగాని నిర్ధారణగా తెలుప వలెలేదు. నంగరాష్ట్రమున జరుగుచున్న పని యిట్లవలె వైదియైనదిగాన చెన్నరాష్ట్ర అధిక్యము నిపుడు పూర్తిగా నమ్మ వలెలేదు. కాని జనప్రతితి చెనరాష్ట్రమునకే అనుకూలముగా నున్నది.

చిత్తూరుమండలమున దొక చిన్నపట్టణము తిరుపతి లో పనిచాల ప్రశంసనీయముగా జరుగుచున్నది. అచట చాల మంది న్యాయవాదులు ఇతర ప్రాంతములను గూడ నూలు

వదుకుచున్నారు. వారిలో నొకరు భారతదేశసంఘసభ్యుడుగా నున్నాడు. అందు చాలసంవత్సరములనుండి ఖర్చు కట్టుచు నూలు వదుకుచున్నాడు. పురపాలక సంఘాధ్యక్షుడు గూడ నటులే. వారు దీక్షగా పనిచేయుచున్నాడు గాని ప్రసిద్ధిని కోరువారుగాన వారి కేరులు జల్లకానాకాములేదు. అచటనొకరు అన్నిపక్షముల నాగినలను గూడ చురుకును నిరాడంబరముగా పనిచేయుచున్నాడు. అచట నొక స్పెన్సింగ్లలు శేర్పూరుచిరి. అది బాగుగా పనిచేయుచున్నది. ఒక మాస నివేదికనుబట్టి యీవిధములు ఆకస్మికముగా మామ తెలిసినవి.

శ్రేణు	వడికిన రోజులు	నూలు గజములు	సంబర
1. శ్రీయుత టి. కే. నరసింహాచారిగారు	22	11000	80
2. ,, ఎం. గోపాలాచారిగారు	15	8500	12
3. ,, ఎం. ఆర్. గోపాలాచారిగారు	20	8500	15
4. ,, వి. కృష్ణమాచారిగారు	25	4200	40
5. ,, ఎస్. ఎస్. రంగాచారిగారు	20	7000	15
6. ,, టి. కృష్ణమాచారిగారు	15	8000	15
7. ,, ఇ. గోపాలాచారిగారు	20	11000	15
8. ,, టి. కే. తాతాచారిగారు	20	6000	30
9. ,, టి. పురుషోత్తమగారు	28	10000	20
10. ,, సి. సింగాచారిగారు	25	17800	20

మొత్తము 87000 గజములు.

పీఠుగాక ఎరి ఆగర్ల అప్రదాపును కల్లబల్లలో వదుకుచుండటం గానివానికి లెక్క వ్రాయలేదు.

సింగాచారి, కార్యదర్శి.

ఈ పట్టణమునందే గాంధీ కేషింగరూము అను మరియొక స్పెన్సింగ్ క్లబ్బుమాడ నున్నది. అచ్చట జరిగిన పని యీ దినన వివరింపబడెను.

శ్రేణు	రోజులు	గజములు
1. శ్రీయుత ఎం. ఎం. వేంకటాచారిగారు	27	7887
2. ,, ఎస్. వి. శేషాచారిగారు	7	4198
3. ,, ఎస్. శ్రీరాములుగారు	22	9008
4. ,, కొండ రామకృష్ణయ్యగారు	24	6529½
5. ,, కే. రాజగోపాలాచారిగారు	22	7782½
6. ,, డి. వీరప్పకృష్ణగారు	8	840
7. ,, డి. రామస్వామికృష్ణగారు	4	899
8. ,, కే. వెంకటగారు	7	2980
9. ,, మణ్సులమొవల్సూరుగారు	12	2449

దామూను 20 మొదలు 40 సంవత్సరముల నూలు వదుకుచున్నారు.

పీఠు చాల సన్నదానను వేలకొలది గజములు వదియుచున్నారు. పీఠికి నూలు వదుకుచున్న త్రికాకపోయినను యింత చిన్నవారమును యింత సావధానముగా వదిగలుగుట చాల ప్రశంసనీయము. పీఠు చాలగొప్పగా వదుగలిగియుండునలెను. లేదా ప్రతిదినమును చెక్కగంటలు వదుకుచుండునలెను. ఎటులైన నను పీఠిపై ప్రశంసనీయమును ఆదర్శకమేయగును.

(ఎం.ఎం.డి.యూ. జూలై 23)

“వరవిక్రయము”

ఇది చింతాచణ్ద్రగిర్ల లు వహాకవి కాళ్లకూరి నారాయణరావుగారి రచింపబడి ది 25-7-25 తేదీనవారములో జన కాకాన ఆంధ్రప్రదేశ్సంఘమువారిచే సరస్వతీభవనములో ప్రదర్శింపబడును.

కవిగారు గ్రంథములో పురుషోత్తమరావును గృహస్థుడును యిద్దరగు కమాతలతో చిత్రించెను. కమాతలకొరకు భర్తలను వెదకుటకై పురుషోత్తమరావుగారు పడినపాట్లు నిత్యమా ప్రతీ ఆంగ్రహనకూ అనభవమే. ఈపురుషోత్తమరావు పాత్రను కొత్తపల్లి నరసింహాచారిగారు ధరించి మిక్కిలి సావధానముతో ప్రదర్శించిరి.

పురుషోత్తమరావుగా రింటికి తరచు వచ్చుచుండు (దశారి) శేరయ్యపాత్రను వి. రామరావుగారు ధరించిరి రామరావుగారు పెండ్లింగ శేరయ్యపాత్రను స్టేడరుపాత్రను ధరించి తమ హాసభావవిలాసాదులచే సభ్యులను నిమిషములలో వశపరచుకొనిరి. లాభాశ్రేయశక్తికల అగు సింగరాజు కొంగరాజు పాత్రను కేశండ్రి కృష్ణమాచారిగారు ధరించిరి. పీఠు తమ నటనయందెను, సంగీతమందెను ఆద్రవహాసలకులను తమప్రమా తీరపోక ప్రశంసార్హముగా తమ పాత్రను పాడించిరి. యింకా సంఘసభ్యులు యింత పాత్రల ధరించి నాయకమును ప్రశంసార్హముగా రక్షింపబడించిరి. ఆరోజున సభ మగుటచే పీఠికి కొంత ఆశాభంగము కలిగించినది. ఈ నాటకమునే తిరిగి ది 1-8-25 తేదీ తేదీనవారము రోజున ప్రసంగమువారు ప్రదర్శించురనియు, కవిగారు తమ గ్రంథములో ప్రచురించిన రజరపాత్రవహామానము పొందెదరనియు తెలియుచున్నది

ప్రేక్షకుడు.

పంచాయితీ కోర్టుల దురవస్థ

గవర్నమెంటువారు పంచాయితీ కోర్టులలో దాఖలయ్యే దావాలు నగయిరాలు రిజిస్టరుచేయుచున్న సవన్లు వగయిరాలు సర్దుచేయుచుండునూ, తన సిబ్బందిని యేర్పాటు చేయక సాలు 1 కి 200 లు లోపు దావాలు దాఖలయ్యే కోర్టుల సవన్లు నగయిరాలు గ్రామమునబలు సవుఖర్లచే సర్దుచేయించవలసినదని అసిస్టెంటు కర్లములువున్న గ్రామములో అసిస్టెంటు కర్లమున్న లేనిచోట హెడ్ కర్లమున్న రిజిస్టరులో నమోదుచేయడం సమను వగయిరాలు యావత్తు రికార్డు వ్రాయగలసెట్లున్నా లోగడ వుత్తరపులు యిచ్చి వున్నారు. గ్రామమునను కర్లములకు పంచాయితీ కోర్టులను యంతమాత్రము యిచ్చుచులేదు. ఎందుకనెనంటే యీ పంచాయితీ కోర్టులన్న గ్రామములలో మునసబులకు క్రిమినల్ విచారణాధికారములు తెగి పంచాయితీ కోర్టులకు ఇవ్వడంవల్లను, పూర్వపు నిరంకుశపరిపాలనకు అడ్డుకలిగి పలుకుబడి నానాటికి క్షీణించిపోవుచున్నదనే కినుక నొంది సవుఖర్లను సస్య యిచ్చెయలసిన దని అడిగి తే మాయుప్తవచ్చినప్పుడు తీరకలయినప్పుడు మాత్రమే యిస్తాము అని చెప్పుచువుంటారు. అందు వల్ల కోర్టుపనులుసాగక పై ఆఫీసర్లకు తెలియపరిస్తే ఆరిపోట్లు కాగిలేములకట్టలలో ఇమిడియుండులసినదే. కాన గవర్నమెంటువారు ఇందువిషయమై తన సౌకర్యములు యేర్పాటు చేయనియెడల యీ కోర్టులు నానాటికి క్షీణించుట ధృవము.

(రహితు)

గ్రంథస్వీకారము

భారతీ భాస్కరము

కాకినాడ ఆంధ్ర ప్రచారిణీ గ్రంథనిలయమువారి. 39 వ నవల

ఈనవలను కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. ఇది సంఘదురాచార నిర్మూలన న కుపయు క్షమనకు పాతకుల చిత్తములను వశపరచుకొన జాలియున్నది. కథానాయకుడగు భాస్కరుని నిర్బంధించి తల్లిదండ్రులు చేసిన వివాహము మహానర్థములకు మూలమైనది. బెంగళాని అతనితల్లి మృతినొందినది. తండ్రికి వతి పోయినది. భాస్కరుడును భారతీయును ప్రేమ పాతబద్ధులు. భాస్కరుడు సంశయాత్ముడైన కథమున భారతీ జీవితము దుఃఖభాజనమైనది. ఆమె తల్లిదండ్రులు చింతా సముద్రమున మునిగిరి. ఆమె సోదరుడు వారి యవస్థను చూడజాలక దేశాటన మొనరింపబోయెను. ఇం దవాంతర గాధలు చాల కలవు. మానవస్వభావ ప్రవృత్తి త్రవ్వైరు ధ్యములు బాగుగా చిత్రింపబడెను. నిర్మల ప్రేమ మిట్టి దని గ్రహించుటయందును గ్రహించిన పిమ్మట నిశ్చలభావమును పూనుటయందును మానవుడు అసమర్థుడైనచో తాను దుఃఖభాజనుడగుటయే గాక తన్ను ప్రేమించు వారిమణులను వారి ఆప్రబంధుకోటిని తనముఖ్య బంధువర్గమునుగూడ దుఃఖ నిమగ్నులను చేయువాడగు నను నీతి సిగ్రంధము చక్కగా బోధించినది. ఈ గ్రంథమును శ్రీయుత పోలవరము రామబ్రహ్మము బి. ఏ. గారు మృదుమగుర కైలిలో రచించిరి. దీని నెల రు 1-8-0. వలయువారు వేంకట పార్వతీశ్వరకవులు, ఆంధ్రప్రచారిణీ గ్రంథనిలయము, కాకినాడ గోదావరిజిల్లా అని వ్రాయవలెను.

* * * *

సింహగడము

రాజమహేంద్రవరము సరస్వతీ

గ్రంథమండలి వారి 20 వ నవల

ఈ నవలను కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. సుప్రసిద్ధ మహారాష్ట్ర పీఠాగ్రణియగు తానాజీమాల సుకేపీర విహారమును ఛత్రపతి శ్రీ శివాజీ మహారాజు పట్ల నీయోధాగ్రణికి గల అధికభక్తి యును, రాజకొరకును దేశము కొరకును పత్తివ్రతా శిరోవణుల మానరక్షణము కొరకు ముఖ్యముగను యీ మహా సేనాని కృతకృత్యుడయ్యు తనవు దొరంగిన అస్పత విషయమును యీ నవలయందు ప్రశంసనీయముగా వర్ణింపబడెను. దీనిని వహారాష్ట్రభావనందే శ్రీవాసుదేవ రావుగా రాంధ్రీకరించిరి మాత్రమే యీ గ్రంథమునం దున్నది గాని మహారాష్ట్రమున దీనిని రచించిన కవిని గూర్చియు వాసుదేవరావుగారిని గూర్చియు యిం దెట్టి వివరములును కానరావు. “ఈగ్రంథములకు సంపాదకులగు శ్రీయుత తల్లావజ్ఞుల శివశంకరకాస్త్రిగారి నవలకు మాతృకను తెప్పించి దాని నాంధ్రీకరింపుమని నాకొనగిరి. నాకే కి కొలది దీని నాంధ్రీకరించితిని. ఇందలి గేయ భాగమును సంపాదకులును శ్రీనోరసింహకాస్త్రి బి. ఏ. గారును వ్రాసి యిచ్చిరి” అని అనువాదకులు తమ విజ్ఞప్తిలో వ్రాసిరి. విజ్ఞప్తి 23-2-25 వ తేదీని గుంటూరునందు వాసుదేవరావుగారిచే వ్రాయబడినది. గ్రంథమండలి యజమానులు శ్రీయుత అద్దేపల్లి లక్ష్మణస్వామి నాయుడుగారే రాజమహేంద్రవరమున దీనిని ప్రకటించిరి.

ఈనవల చక్కని కైలి లో హృదయాకర్షణము గ వ్రాయబడి అటులే అనువదించబడియున్నది. ఒకసారి చదువ నారంభించినచో ముగించువరకును చిత్తము విరతించి నైరింపజాల కుండును. అందు ముఖ్యముగా గేయ భాగము వీరసన సంభరితమై అలరారుచున్నది. ఇందుమించుగ నీ యితి వృత్తమునే యీ నగరమున చెల్లింగను సినిమావారుగూడ వెనుక ప్రవర్తించియున్నారు. ఇట్టివలలే ప్రస్తుతకాలమున ముఖ్యాకరణములని మా అభిప్రాయము. ప్రస్తుతకాలమున భారతీ పీఠుల వీరవిహారముల కాకరములకు నవలా రాజములకే అగ్రస్థాన మొసగవలసియున్నది. అవి అనువాదములైనను తీసిపోవు. వంగ గొండి మహారాష్ట్రాది భావల యందుగల ఉత్తమములగు భారత వీరచరిత్రాత్మకనవలలను ఆంధ్రీకృతములుగావించి ప్రకటించుటకే గ్రంథమండల ప్రకాశకులు ముఖ్యముగా పూనుకొనవలసిన సూచించుచున్నాము. ఈనవలాను తల్లి ఆంగ్రమహాశయాల ఆదరము సధికముగా బహుగలుగునని ఆశించుచున్నాము.

దీనినెల రు 1-8-0. వలయు వారు సరస్వతీగ్రంథమండలి రాజమహేంద్రవరము అని వ్రాయవలెను.

దక్షిణ ఆంధ్రులు-వారి భావ

ఈ కాలమున జరిగెడు పలుమార్పులలోను, అభివృద్ధులలోను భాషాభివృద్ధి అనునది ఒకటి. ఇట్టి భాషాభివృద్ధి సమాజములమధ్య మనదక్షిణదేశము ననుసరించినంతవరకు తెనుగుభాష ఎట్టి అభివృద్ధియు లేక నిలిచియున్నది. ఈ భాషయందుగల అనురాగమును బట్టి, నిలిచియున్నవారిని మేల్కొల్పి, ఉత్సాహము కల్పించి, ఒకవిధమైన ప్రబోధము పుట్టించి, దక్షిణమున తెలుగుభాష యొక్క తగ్గితినిమార్చి అభివృద్ధి కలుగజేయవలయు నను అభిమానము నన్ను ప్రేరికొల్పగా ఈ వ్యాసమును వ్రాయబూనితిని. దీనిని చదివెడి పండితులు ఇందలి తప్పులను పాటించకుండునట్లును లోపములను గమనింపకుండునట్లును బ్రార్థితులు.

ఓ ఆంధ్రదేశీయ సహోదరులారా!

భాషయనునది వనము మాటలాడునదియే అగును. అనగా మనము మన అభిప్రాయములను నోటివ్యవహారముగా వెలిపరచు మాటల సమాహారమే యగును.

ఈ భాష తప్పలేక యుండని యెడల ఒకరి అభిప్రాయమును మరొకరికి దెలియపరచుటకు వీలు కలుగదు. అందువల్ల ఒకరితో నొకరు మాటాడునపుడు తప్పులు లేని భాష ముఖ్యము.

ఈ లోకములో మతభేదములవలన మనుష్యులు అనేక జాతులుగా ఏర్పడియున్నారు. వారిలో ఒక్కొక్క జాతివారును తమ భాషలను మాటలాడుచున్నారు.

అట్టి భాషలు మన భరతఖండమున దనేకము లుండినను ఈ దక్షిణ హిందూస్థానమున నాల్గుభాషలు మాత్రము బాగుగ వ్యాపించి ఆయాసమాసములయందు వ్యవహరింపబడుచున్నవి. మొనూరు మొదలగు స్థలములయందు దుందువారు కన్నడమును, చెన్నరాజధానిలో గంజాం, విశాఖపట్టణం, గోదావరి, కృష్ణ, నెల్లూరు మొదలగు ఉత్తరదేశముల యందుండు ఆంధ్రులు తెనుగుభాషను, చెన్నపురికి దక్షిణమున కన్యాకుమారివరకు నుండు తమిళులు అరవభాషను, పడమటి కనుమలకావలనుండు కేరళదేశస్థులు మలయాళమును తమ ముఖ్యభాషలుగా ఉంచుకొని మాటలాడుచున్నారు. ఈ భాష లన్నిటిని ప్రస్తుతము పరిశీలించుట అసాధ్యకార్యమునటం బట్టియు నీవ్యాసమునకు “దక్షిణ ఆంధ్రులును వారిభాషయును అను పేరీయబడుటం జేసియు, ముందు ఈ దక్షిణాంధ్రులెవరు? ఏదేశమువారు? ఏ భాష మాటలాడు వారు? అను వాటిని గమనించి ముఖ్యముగా ఈవ్యాసమునందు పీరిభాషయొక్క ఇప్పటిస్థితినిగూర్చి మాత్రము గమనింతము.

ఈ దక్షిణ ఆంధ్రులు తెనుగుభాషను వ్యవహరించు ఆంధ్రులను తెగవారు. ఈ ఆంధ్రులు బ్రాహ్మణులు మొదలు పంచములవరకు పలుజాతులవారు దక్షిణమున వసించుచున్నారు. వీరి పూర్వులయొక్క జన్మభూమియు నాంధ్రదేశమే యగును. ఎట్లన మున్నొకకాలమున అనగా 15, 16, 17 వ శతాబ్దాలయందు ఏర్పడిన పలువిధములగు రాజ్యాంగపు మార్పులయందు విజయనగరపు రాజులు దక్షిణదేశమునకు దండయాత్రచేసి పాండ్య, చోళ, కేరళ దేశములను జయించి, ఆక్రమించి పరిపాలించునపుడు ఏర్పడిన పలువిధ వికల్పములలో ఉత్తరదేశవాసులగు ఆంధ్రులలో నొకచిన్న శాఖవారు తమ జన్మభూమియగు ఆంధ్రదేశమును వదిలి ఈద్రవిడ దేశమైన దక్షిణమునకువచ్చి కాపురము చేరుట యనునది ఒకటి. మరియు వీరిసంబంధము అనేకులు నేటికిని ఆంధ్రదేశమున నున్నారు. అందువలననే ఇల్లు ఉత్తరదేశవాసులను ఉత్తరాంధ్రులనియు దక్షిణదేశవాసులను దక్షిణాంధ్రులనియును ఈవ్యాసమున నూచన చేయవలసివచ్చినది. కనుక ఈ ఇరు తెగలవారును ఒకదేశము వారనియును ఒక భాష నేమాటలాడునారనియును నందువలన నుత్తరాంధ్రులును దక్షిణాంధ్రులును సహోదరులే యనియును చక్కగ నేర్పడుచున్నది.

ఈ ఇరు తెగలవారిట్లుండ, మొదట దక్షిణాంధ్రుల భాషను గురించి కొంత ముఖ్యముగా ఆలోచింతము. మన సహోదరులగు దక్షిణాంధ్రులు మిక్కిలి బలహీనులు. ఈలోకమున కలుగు అనేక వికల్పములను గమనించి ఆయాకాలములలో నొక్కొక్క తెగవారును భాషాభివృద్ధికి చేయుపరిశ్రమలను ఈ దక్షిణాంధ్రులు కనుగొనకయుండుట వీరి దుర్బలత్వము వలనగాని నేరెందువలనను కాదు. ఈ దక్షిణదేశమున ఆంధ్రులు అను ఒక తెగవారున్నారా? అని యడుగునట్టి కేవలస్థితిలో వీరినిమాడ మిక్కిలి వ్యధ పొడముచున్నది. వీరు పలుకెత్తాల్లలకు ముందే తమభాషయందు గల అభిమానమును విడిచిపెట్టిరి. వీరి భాష యం దనేకముగ తప్పులును లోపములు ఏర్పడుటయేగాక అనే

క భాషలనుండి అనేకము గ విజాతీయ పదములు ఈ భాషలో బడి దీనిని రూపుమాపెను. వీరు మాటలాడునపుడు మధ్య ఏదైననొక వాక్యమును పరీక్షించినయెడల ఆ భాష మిక్కిలి దుర్బలస్థితిని చెందినదని మనకు స్పష్టపడగలను. వీరికి తమభాషయందు దింత అత్యధిక ఏలయన, వాతశాలలయందు తెనుగు నేర్పటలేదు. శుద్ధమయిన తెనుగు మాట్లాడవలయునను అభిలాష వీరికి లేదు. మరియు క్రమక్రమముగా తెనుగు మాటలలో కొన్ని మరుగుపడి వాటికి బదులు ఇతర భాషలలోని పదములు చేర్చుకొనబడి యున్నవి. ఇంతియగాక వీరు ఉపయోగించెడి కొన్ని తెనుగుశబ్దములు నైజమైన ఉచ్చారణను మారి స్వరాశమును చెడియున్నవి.

ఇందులకు నిదర్శనములను నాన్నేహితు లనేకులనగ్ర వినియున్నాను. కొందరు “అరవతెనుగు” అను నొక కొత్తభాషను వ్యవహరించుచున్నారు. కొందరు అరవమునే మాటలాడుచున్నారు. వీరిని పలుమారులు తెనుగుమాటలాడుడని వేదిననువార్లు చేయుటలేదు.

అంతియగాక ఈ దక్షిణ ఆంధ్రులు తెనుగు అక్షరములు వాడుక లేనివారలుగావున ఆ భాషలో వ్రాయనేరనివారై తమ అభిప్రాయములను జాబులు మొదలగువాటిలో వ్రాయునపుడు అరవములోనైనను లేక మరి ఏ ఇతర భాషలోనైనను వ్రాయుచున్నారు. ఇది మిక్కిలి ఆశ్చర్యము. ఏలయన ఒకతెనుగు ననుష్యుడు తన భాషను దినక్రమేగా వాడుకయొక మరచుచు వ్రాయునది వేరుభాష అయినయెడల ఇతని గొప్పతనమును ఏమని చెప్పవచ్చును? ఇట్టివారికి ఆంధ్రులని చెప్పకొనుట కుగూడ వ్యాయమున్నదా? దక్షిణమున ఆంధ్రు లనేకులు ఇట్టి స్థితియందున్నారనుటకు సందేహములేదు. మాతృభాషను చక్కగ చదువను వ్రాయను మాటలాడును నేరని వీరు తమభాష నెట్లుగర్హించగలరు? అయినను ప్రయత్నించిన జరుగవని ఏది యులేదు.

ఓ ఆంధ్ర సోదరులారా!

మన మధురముగు భాష ఈరీతిగా దీనిదేనే ఊహించుండుట సమూలముగా నడుగంటుటకు నూచనకాదా? ఒక్కొక్క తెగవారును, భాషకుగాను తమ సౌకర్యములను త్యజించి పాటుపడుట తాము కనలేదా? మన ఉత్తర ఆంధ్రులు ప్రతి దినమును మన పూర్వకవులగు శ్రీశాస్త్రాచార్యులను, వన్నయభట్టు, తిక్కనసోమయాజి, ఎఱ్ఱాప్రగడ అల్లసానిపెద్దన, వేమనయోగి, మున్నగు కవివరుల గ్రంథములను అనుదినము మహానందముతో పఠించుచు సంకీర్తించుచుండుట మనము చూచుచున్నాము. ఆంధ్రదేశము కవి పుంగవులచేతను పండిత శ్రేష్ఠులచేతను నేడు శోభించుచున్నది. భాషాభివృద్ధికిగాను కీ॥ శే॥ కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులుగారు, శ్రీకొమరరాజు వేంకట లక్ష్మణరావు పంతులుగారు, శ్రీ కావ్యనిధి చలీకాని లచ్చారావు మున్నగు విద్వాంసులు చేసిన ప్రయత్నములు మిగల శ్లాగు నీయములు. మరియు ఇప్పటి దేశోద్ధారకు డను వీరుగునుగొందిన శ్రీయుతులు కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు ఆంధ్రుల అభివృద్ధికిగాను ప్రయత్నములు మనము కనుచున్నాము. “ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తు” “ఆంధ్రసారస్వత మహాసభ,” “ప్రాచీన గ్రంథచర్చాసంఘము” అను అనేక సభలను స్థాపించి బహుశ్రద్ధతో పనిచేయుచున్నారు. ఈరీతిగ ఉత్తరాంధ్రులు భాషావిషయమే పడు పాట్లు దక్షిణాంధ్రులకు తెలియక పోయినను మనతో కలిసి మెలగు ద్రవిడ సోదరులు తమభాషయందు చూపు విశ్వాసమును భాషాభివృద్ధికిగాను పడు పాట్లను కూడ మనవారు కనుగొనకుండుట అసాధ్యము. మధురలో “వైద్యమిత్రచంగం” అని స్థాపనచేసి అంగుప్రతిసవత్సరమును మహాసభలు కూడియు, అందు సంబంధమైన యొక కళాశాలను స్థాపించియు పత్రికలలో ప్రచురించియు కొంతసేక ప్రయత్నములనను అనభాషను ఈ దక్షిణదేశమున అభివృద్ధిచేయుచున్నారు. మరియు కొద్దికాలమునకు ముందు అశుభ భాష అభివృద్ధికిగాను బహుశ్రద్ధతో పాటుగమనట్టియు అరవభాష యందు అత్యంత పాండిత్యముగల మహామహోపాధ్యాయ శ్రీ మాకా ఉ. వె. స్వామినాధయ్యగారి ఆధిపత్యమున ఒక అరవ కళాశాల చివరివరకును ఏర్పడి జరుగుచున్నది. ఇది మన దక్షిణదేశస్థుల పెన్నిధి యనవచ్చును. ఇట్టి కళాశాల లనేకము అక్కడక్కడ ఏర్పడవలయునని అరవభాషాభిమానులకు గాఢమైన కోరిక యున్నది. మరియు నరవభాష వ్యాపకమునకుగాని వారిలో వైష్ణవులు తమ మతసంబంధములైన అరవ గ్రంథములను తెనుగు అక్షరములతో ముద్రింపించి ఆంధ్రులును వాటిని పఠింపజేయుచున్నారు. ఇట్లు వారు ప్రయత్నించునపుడు కేవలము ఆంధ్రులకు మనము ఉపేక్ష జేయవచ్చునా?

మన భాష యరవదేశమున నడుగంటినది. దాని మహిమ సాగించినది. ఇంకను గమనింపకుండుట మనకు గౌరవము కాదు! మన పెద్దలకు గొప్పకాదు. మన పెద్దలకు మహోపకారము చేయుటయే యగును.

మన సంఘపులగు ఉత్తరాంధ్రులును మన స్నేహితులగు నరవవారును తమ తమ స్వభాషకుగాను పడునట్టి పాటులు చూచియు ఈ దక్షిణాంధ్రులు నిస్పృహులై యుండుట ఏల? ఒకవేళ స్వభాషను బొత్తుగా విడిచిపెట్టుటకు యోచించిరేమో లేక ఇప్పుడు క్రొత్తగా వాడబడు అరవ తెనుగు అను భాషను వాడుకయందు లేవలయునని అభిప్రాయమో?

“Italian of the East” అని చెప్పబడునట్టి గౌరవమును పొందియుండు మన తెనుగు భాషను అలక్ష్యము చేయక గొప్ప ప్రయత్నములు చేసి ఈ భాషను దక్షిణదేశమున పునరుద్ధారముచేసి దీని గౌరవాతిథ్యములను స్ఫురిపరచి తాము ఆంధ్రు లనుకీర్తిని బడయుదురు గాక.

ఓ ఆంధ్రభాషాధారకులారా! ఇక నిట్టి వృథాకాలయాపనము చేయతగదు. స్వభాషను అలక్ష్యముచేయరాదు. దానికి కలిగియుండు పెక్కులోపములను మాన్చి భాషాభిమానులను కీర్తిపడయుడు.

సహోదరులారా! కంప్యూటరు వెనుక నూర్చునను స్కారము లనునట్లుగాక మన భాష అనుగంటుటకు ముందే మనవారిలో పెద్దలను, ధనవంతులను చూచువరులను ఇతరులను ఏకీభరించి ఆంధ్రసంఘము నేర్పించియు ఇతర ప్రయత్నముల జేసియు తెనుగుభాషను అభివృద్ధిచేయునట్లు ప్రార్థించెదను. మేలైన ఈ ప్రయత్నమునకు తాము అంజరునుగూడి పాటుపడుదమని సమితి ఈవ్యాసమును ఇంతటితో నిలిపితిని.

సాధు పరదరాజుపంతులు,

9, శ్రీనివాసపిల్ల వీధి, ఎలంబూరు, మద్రాసు.

వర్ష పాతము

సింహ, జూలై 30:— మధ్యరాష్ట్రముపైగల డిప్రెషను అచ్యుత్యమయ్యెను. వాయవ్యంబిదియాయందు అరేబియాసముద్రపు వర్ష పవనములు చురుకుగ వర్షించుచున్నవి. దేశమధ్యభాగమందును వర్షము గురియుచున్నది. బంగాళాఖాతపు వర్ష పవనము మందగించినది.

దక్షిణబర్మా, రాజపుత్రస్థానము, మధ్యయండియా, మధ్యరాష్ట్రములు, కొంకణము, మళేశ్వరము, ఉత్తరవైదరాబాదులందు వర్షము సర్వత్రాసామాన్యముగ గలదు. ఉత్తరబర్మా, ఫోటానాగపురం, సంయుక్తపర్గణాలు, పంజాబు, కాశ్మీరము, సరిహద్దురాష్ట్రము, సింధు, ఘూర్జరము, బొంబాయి దక్కను, దక్షిణవైదరాబాదు, కూర్గ, ఉత్తరమద్రాసు తీరమందు అచ్చటచ్చట వర్షించెను. అస్సాము, బెంగాలు, బీహారు, తెలంగాణము, ఆంధ్రము మదరాసులందచ్చటచ్చట వర్షించెను.

మెగ్య 1½, టావాని 1, డైమండుదీవి 3, లేజపురం, సోబారు 1, డోహకాజీ, లాహోరు 1½, రానల్ పిండి, జోధపురం 1½, కోటా 2, ఉదయపురం 4, మాంటుఆబూ, దీకా 4, ద్వారక 2, నిమూచీ, నాగపురం 4, పల్వరా 2, చాందా 1½, మార్బుగోవా, మంగళూరు, కొచ్చి 1, బెల్గాములందు 2 అంగుళములవాన గురి నెను.

నూచన:—మధ్యరాష్ట్రముందు వర్షముగురియుట తరగును; పశ్చిమసంయుక్త రాష్ట్రములు, ఆంధ్రము పంజాబు సింధులందు వర్షము గురియుట హెచ్చును. (అ. వె.)

సన్మైపు భీమాకంపెని

కెనడానుండి వచ్చిన వార్తాగారికి కంపెనీ

యేజంట్లు, ఉద్యోగులు విందుచేయుట

కలకత్తా, జూలై 30:—కెనడానుండివచ్చిన పి. డబ్ల్యు. వార్తావారిని గౌరవించుటకు సన్మైపు భీమాకంపెనీ యేజంట్లును ఉద్యోగులును నేటి ఉదయమున విందుజేసిరి. ఏజంట్ల సంఘమునందలి సభ్యులు ప్రసంగించిరి. సభ్యుల ప్రతిపత్తిని అభివృద్ధి గావించవలసిన దని వీరు వార్తావారినిగోరిరి. జె. హెచ్చి. బోసు, బి. బి. బోసు, కె. సి. రాయమొదలయినవారు చివరెత్తిని సమాధాన మొసంగిరి. కులాసాగా సాయంత్రము గడిచెను. (అ. వె.)

జూలై నెల

కన్నమటలేదు

రాజమండ్రిలోని కామేశ్వరస్వామి గాడిద పట్టణమున అనేక శివేశ్వరాలను అను 16 సం॥ కిల్ల వాని నుమారు ఆరునాసముల క్రింది ఎవ్వరికి చెప్పకుండా వెదకిపోయినారు. ఇంతవరకు ఎక్కడపున్నది తెలియట లేదు. ఈ ప్రతికా పాఠశాలకు పదవ పిల్లవానిసంగతి తెలిసి నానా చూడగానే దానిని గోరుచున్నాను. వానిని బంధించి దానిని పాఠశాలకు పంపింపులు యిచ్చి పట్టించుట.

పిల్లవాని గుర్తులు

ఎక్కువ అ. 4 అంగుళములు - ఎలుపురంగు-గుండ్రము - ఎక్కువ మెడకొంతు - పెద్దవి - కొద్దిగా తెలుగు నేర్చుకొని వాడు - పైకి పుచ్చు తొలి తిరిగేవాడు.

నూ. వెం. న్య. దీక్షితులు,
రాజమండ్రి జైలు, బందరు.

అనకాపల్లి పురపాలక సంఘము

(ఒక విలేఖరి)

1924 సం॥ జూన్ నెలలో యీ పురపాలక సంఘసభ్యులు 1923-24 సంవత్సరపు నివేదికపై గవర్నరు మెంటువారు ప్యాసు చేసినట్లును శాసనసభ సభ్యులచేత యీ సంఘము నకు కీర్తి కియు పాలనా వైఖ్యమునకు అభ్యుత్థిని యొప్పు కొనబడి అధికారము కలిగి చాలాకాలము నుండి యీ గ్రామవాసియు పురపాలనము వహించి నియమిత సభ్యులుగా నుండియున్న సి. బి. అలెగ్జాండరు కైటు నొరగారే అప్పటి దుష్కృతిని తొలగించి సమగ్రముగా గొల్పించి వారిని యీ పురపాలక సంఘాధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనిరి. దొరవారే తక్షణమే తమ పదవినలంకరించి సంఘమున చిరపరిచితులగుటచే సంఘస్థితిని అనికకాలముననే చక్కజేయ సమకట్టి సంఘములో వేర్వేరు భాగముల దుష్కృతిని గొల్పించుచు యుక్తమార్గమున నడిపింప నారంభించిరి. దుష్టుల కొందరు వీరిపై కొన్ని నేరాలపాపములు చేసి గవర్నరు మెంటువారికి పిటిషన్లు యిచ్చియుండుటచే గతమాసమున పురపాలక సంఘముల యిన పైకర్తుచారు యిక్కడకు దయచేసి సంఘసభ్యులగుటలను అనుమతముగా పరీక్ష చేసి యీ చర్యను మూలించిన విధముగా రిమార్కు చేసి యున్నారు. గత 25-7-25 తేదీని సమావేశమైన సంఘసభలో యీ సంఘము యొక్క 1924-25 సంవత్సరపు నివేదికను యీ సంఘాధ్యక్షుల యుద్ధింపింప గౌరవారు తరచుచేయగా సభ్యులు సదిరు నివేదికను సాంఘికంగా సానాధానచిత్తులయి విని దొరవారు బహు సంతోషపడగా సంఘపుపనులు నెలవేర్చినందుకు సంతసించి యీ సంఘస్థితిని రికార్డు చేయించి యుండిరి. వీరి కీర్తిసార్థములను పూర్తిగా గొల్పించిరి గాన వీరి పరిపాలనాభిమతి విడనాడక సంఘ మింకను చాలవరకు అభివృద్ధికావైయున్నది గాన నింకొక సారియును వీరి నీరసభయం నలంకరింపజేతు రని నమ్ముచున్నాను.

ఇన్ స్పెక్టరు రిమార్కు

“మీరు న్యాయించిన ఒక్కసంవత్సరములో పరిపాలనకు సర్వవిషయములలోను అభివృద్ధిచెందియున్నందులకు మీరు సంతసించుచున్నాను. సంఘపు ఆఫీసులోని కార్యక్రమ మంతయు యుక్తముగాను అతిశ్రద్ధునుగాను నెలవేర్చబడుచున్నది. పురపాలనలోని ముఖ్యమార్గములన్నియు చక్కనిస్థితిలోనికి చేరినవి. చిన్ననోడ్డును గట్టిలునుమాడ నిట్టి స్థితిలోనికి తెచ్చినది తెలియచున్నాను. సంఘపు బకాయిసామ్యు వసూలునుగూర్చి అధిక శ్రమహించి చాలాభాగము వసూలుచేయించి నందుకు ఆనందించుచున్నాను. సంఘాధ్యక్షుని పరిపాలనంతటి యెంతయు చాలాచక్కము కాననుచున్నది. గ్రామ పరిపాలనయును తినిభిచేయుటయును అధికకాలమును విని యోచించుచున్నందులకు యెంతయు సంతసించవలసియున్నది.”

(సం) ఎ. దొరనామి,
(ఇన్ స్పెక్టరుగాను)

అల్లూరు

ద్రోణార్జున ధనుర్విద్యా ప్రదర్శనము

కలియగార్జున జి. వి. అప్పారావుగారిచే ఆగస్టునెల 5 తేది బుధవారము రాత్రి 9 గంటలకు మద్రాసునుండి ధనుర్విద్యా ప్రదర్శనము జరుపబడును. ఆ ప్రదర్శనమునకు రాబడు మొత్తము నెల్లూరు స్త్రీల కాంగ్రెసు సంఘపక్షమున నిర్వహింపబడు “శ్రీకృష్ణారీదేవి జాతీయబాలికా పాఠశాల”కు గా నివ్వబడును. కావున యెల్లరు విచ్చేయ బ్రాధ్రితులు. అల్లూరు, 30-6-25 పాణికా నోవిందరెడ్డి

* * * *

నెల్లూరు

ద్రోణార్జున ధనుర్విద్యా ప్రదర్శనము

కలియగార్జున జి. వి. అప్పారావుగారి ధనుర్విద్యా ప్రదర్శనమును, దేశికరెడ్డి శేషురెడ్డిగారి భిమబల ప్రదర్శనమును, ఆగస్టు 2 తేదీన జరుపబడునని 28 తేది ఆంధ్ర దినపత్రికయందు ప్రకటింపబడి యుండెను. కారణాంతరముచే అనాటి ప్రదర్శన మావబడి ఆగస్టునెల 8 తేది శనివారం సాయంత్రం 5 గంటలకు పురమండలమున జరుపబడును.

ఆసమయమున రావుబహదరు ఆమంచర్ల కృష్ణారావు పంతులు ఎం. ఎల్. సి గారి ద్వారా వైచారికి స్వర్ణపతకములు పాఠశాలకు నొసంగబడును.

నాటి ప్రదర్శనమునకు రాబడు ధనము మాసంఘపక్షమున నిర్వహింపబడు శ్రీ కృష్ణారీదేవి జాతీయబాలికా పాఠశాలకు యివ్వబడునుగాన దయచేయ బ్రాధ్రితులు. నెల్లూరు } పాణికా కనకమ్మ.

30-7-25 } కార్యదర్శిని, నెల్లూరు స్త్రీల కాంగ్రెసు సంఘము.

* * * *

ధనుర్విద్యావిశారదులును, అభినవద్రోణాది బిరుదాంకితు లగు జి. వి. అప్పారావుగారినిగూర్చి రాయప్రోలు సుబ్బారావుగారు వ్రాసిన వద్యములు

సి. విన్నాము కడుపులో నున్న కండలు గదలంగ భారత రజరంగ చరిత చెవి యెగ్గినాము పుచ్చిన శత్రువులు మాంస గింప రామాదుల యంపకోత అవధించితిమి కన్దవనేడి యెరుపెక్క రాజపుత్రుల యలైతొల్ల మ్రోత ఆలించితిమి గుండెలదర పల్నాటిపిరుల గండగొడ్డండ రోషపదము. భావమున నంతెగాని మాపాపవశిత మాడగా లేదు మాడగ నోచలేదు నేటికి ధనస్సునెత్తి సంధించినావు మాయదృష్టం బిదియె అప్పారాయధన్వి.

సి. వల్లెశెప్పిన వేదపన్నాలు వర్తించి బాణదేశముడైన ద్రోణాక్షికి మంత్రోదకముల నిర్మలమైన కరముల, రక్తాంజు లిడిన భాగ్యవినుదిత్తు అమృతతేజోభూతమైన గంటము పీడి, కత్తిదాచించిన తిక్కన యశస్సు గోపీ నవచ్చి కంఠుల విరకానె గట్టిన యన పాత ధీరుని తపస్సు బ్రాహ్మణుడవయి, ధనువు చేపట్టికట్టి నీభుజాయగళ్ళ కీర్తి, నిలుచుగాత యాంధ్రలోక ద్రోణాచార్యుడనెడి కీర్తి మాయుడువు గాక శ్రీయప్పరాయధన్వి.

మార్పుకృష్ణా జిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘము బందరు ది 30-2-25

ఈ సంఘసభ్యుల సాధారణ సమావేశము ది 20-2-25 తేదీన జేయబడి కోరముకాని కారణముచేత జరుగలేదు. కనుక 29-2-25 తేదీ ఆదివారము పగలు 12 గంటలకు బందరు పురమండలమున జరుగును. ఈసభకు వెనుకటి ఎడెండాలోని విషయములుమాత్రమే గాక యీక్రిందివిషయములుమాడా చేర్చబడినవి. కనుక సభ్యులు తప్పకవిచ్చేయ బ్రాధ్రితులు.

విషయములు:—1. ప్రస్తుతావసరములనుబట్టి కార్యదర్శులు చేయవలసిన పనులయందలి మార్పు 2. నూలు ఏకులువ

అస్పృశ్యతాపాప నివారణ:

అందుకు గల సాధనము లెవవి?

ఆదర్శనీయమగు పద్ధతులు

ఆదిమాంధ్రుల నుద్ధరించుటకు మన ఆంధ్రదేశములో పలు ప్రాంతముల పెక్కుసంవత్సరములనుంచి కృషిసలుపు దున్నారు నానాటికి ఈ ఉద్యమము ప్రజామోదమును, ప్రభుత్వమువారి సానుభూతియు బడయుచున్నది. అసహాయోద్యమము యీదేశములో వ్యాపించుచున్న కొలదియు ఆగ్రజాతుల హృదయములో మార్పుకలుగుచున్నది. సర్వజనులను ఆదిమాంధ్రులను అభివృద్ధి పరచుటకు కుటుంబము చూపుచున్నారు. కాని యీ వుత్సాహమునకు యీ సానుభూతికి మాత్రము కార్యాచరణము అంతగా కాన్పింపకుండుటయే గొప్ప విచారకరమన నగతి.

మన ఆంధ్రదేశములోని ప్రధానపట్టణములను సెంట్రులు, లెజిషాడు, రాజమహేంద్రవరము, మొదలగు ప్రధానస్థానముల పౌరసంఘములు అసహాయోద్యమనాయకుల పరిపాలననునందున్నవి. పెక్కు తాలూకాబోర్డులు, యూనియనులు, పైకిము వీరిచే అనగా అసహాయవాదులచే నడుపబడుచున్నది. ఇట్టి నాయకులు అస్పృశ్యతాపాపనివారణమునందు ఉత్సాహమైన సానుభూతి చూపుటకు అనేక అవకాశములు గలవు. వీరు తలచుకొన్న అపారమగు సేవ చేయవచ్చును. ఒక్క ఉదాహరణ మనవి చేయుచున్నాను.

యేలూరు పురపాలకసంఘమువారు ఆదిమాంధ్రులయందు కనుపరచు సానుభూతి అపారమై యున్నదని నిస్సంశయముగా చెప్పవచ్చును. దీనికి అధ్యక్షులు మ-రా-రా-శ్రీ, రావుసాహెబు బడేటి వెంట్రామయ్యనాయుడు బి. ఏ. యం. యల్. గారు. సర్వరాజకీయకక్షల నాయకులకును ఆదర్శనీయమైన అస్పృశ్యతాపాపనివారణపద్ధతులను పేరు ఆనందించుచున్నారు. రాజమండ్రి వాస్తవ్యులగు మ-రా-రా-శ్రీ, కుసుమ వెంకట్రామయ్యగారిని పౌరసంఘ వున్నత విద్యాలయమున ఉపాధ్యాయునిగా నియమించిరి. ఆంధ్రదేశములో యున్న ఉన్నత విద్యాలయములలోను, కళాశాలలోను, పాఠశాలలోను అందు ముఖ్యముగా ఆగ్రజాతి విద్యార్థులను చదువుకొను ప్రతిభావంతులలో ఆదిమాంధ్రుని ఉపాధ్యాయునిగా నియమించుటకు వీరొక్కరే యిట్టి సాహసకార్యమును చేసినది నాకు తెలిసినంతవరకు చెప్పుచున్నాను. ఇదియును గాక దాదాపు 40 మంది ఆదిమాంధ్రుల విద్యార్థులకు పౌరసంఘ వున్నత విద్యాలయములో ఉచిత విద్యాదానము చేయుచున్నారు. మరియు పౌరసంఘమువారిచే నిర్వహించబడుచున్న వైద్యాలయములో ఒక పంచముస్త్రీని మంత్రిసానిగా నియమించిరి. ప్రతిసంవత్సరమును యేలూరు నిమ్మజాత్యుద్ధరణ సంఘమునకు రూ 200 లు విరాళము నిచ్చుచున్నారు. సలుగురు ఆదిమాంధ్రులను యేలేటన బ్రయినింగునకును, ఉపాధ్యాయపదవికి అర్హులుగా నుండుటకు తరఫీదు చేయించుచున్నారు.

ఇట్టి సానుభూతి స్థానికసంఘముల అన్యక్షులు అందరును చూపింపవచ్చును. ఆదిమాంధ్రులు ఉన్న తికివచ్చు భారతదేశమునకు శుభప్రదమని తెలంచ ప్రతివారను నిస్సంశయముగా యీపద్ధతులను ఆనందింప బ్రాధ్రించుచున్నాను.

దొరతనమువారు శాసననిర్మాణ సభలో తీర్మానము తెన్నిచేసినను దేశనాయకులు సాహసించి కార్యాచరణమునందు జొరవార్చు కనుపరచనియెడల యీ వుద్యమము అభివృద్ధినింద సేరదు. ఆదిమాంధ్రులు వున్న తికి వచ్చుటయు దుర్లభము గనుక సర్వజనులను అస్పృశ్యతా పాపనివారణయందు కార్యనిరతితో, పనిచేయ వేచుచున్నాను.

యేలూరు } నరాల శెట్టి దేవేంద్రుడు,
28-7-1925 } ఆంధ్రరాష్ట్ర ఆదిమాంధ్రసంఘాధ్యక్షుడు.

రా విడుదలనిమిత్తం ధరలు నిర్ణయించుట.

మ.రా:—సాధారణసభ్యుల సమావేశానంతరము కార్యనిర్వాహకసభగూడును. కార్యనిర్వాహక సమావేశమునకు వెనుకటి ఎడెండాలోని విషయములును, పై సాధారణ సభయందు యీసభవారికి వదిలివేయబడు విషయములును చర్చింపబడును. కాన సభ్యులందరు తప్పక విచ్చేయ ప్రాధ్రితులు.

బి. వెం. సుబ్బారావు,
(కార్యదర్శి)

గుంటూరునందు శ్రీయుత టాకూర్
ఖాన్ చంద్రవర్మగారి యువన్యాసము

ది 26-7-25 వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము 2 గంటలకు గుంటూరు ట్రవైల్ కలెజ్ లో భవనమునందు శ్రీయుత టాకూర్ ఖాన్ గారి యువన్యాసము ప్రారంభమయినది. ఆ టాకూర్ ఖాన్ చంద్రవర్మగారిచే ప్రాచీన భారతీయపురుషుల చరిత్రను గురించి నమోదుచేసిన ఆంగ్లమున ఉపన్యాసముగా దాని బ్రతికే అవ్వారి హనుమయ్య బి. ఏ. గారు తెనుగునకు అనువాదము చేసిరి.

ప్రపంచాభివృద్ధికి శిల్పము ముఖ్యకారణమైయున్నది. అట్టి శిల్పములది పరిశ్రమలతోను విశ్వకర్మసంఘము వేదకాలమున మిక్కిలి గౌరవముగనుండెడిది. దానిని పురాణకాలమున కృత్రిమముచే కొందరు శూద్రవిద్యలని కొంతగౌరవము నాపాదించిరి. మీరు మీసంఘమును బాగుపరచునలెనని యాచనపడెడి సమయమున ఆ సమయమునందు గ్రామసంఘములను, వేదపాఠశాలలను, సంస్కృతపాఠశాలలను, స్థాపించి అందుసాహిత్యముతో బాటు స్వతంత్రముగ జీవించు పరిశ్రమలది చేరివలెను నేర్పు సదుపాయములను యేర్పరుటగావించవలెను. అట్టిపనులు మీరు చేయవలెను యితరసంఘములవారితో సఖ్యముగానుండి వారి సామర్థ్యాన్ని బలపరుచుటకు బ్రయత్నము చేయవలెను. కాని మీరు ఎప్పుడును పరులపై మాత్రమే ఆధారపడియుండరాదు. మీరు నిద్రమండి మెల్లగాని నడుముగట్టి పట్టుదలతో పనిచేసినగాని సంఘము బాగుపడనేరదు. మీసంఘపతనమునకు యితరులే కారకులని స్మరించుచు రోజులుగడపిన యింకను పూర్తిగ చెడిపోయి చాల యిక్కట్లకు పాలుపెట్టెదరు. మీరును అతివాల్స వివాహములు చేయుచున్నట్లు దెలియవచ్చుచున్నది. అది మోసంఘమునకు మిక్కిలి హానికరము. మీ యువకులను యెక్కువ శ్రద్ధతో శరీరబలవంతులుగను, బుద్ధివంతులుగను లేచునట్లు చేయవలెను. ఆయా వృత్తియందు వ్యాయామసంఘముల నెలకొల్పి చదువుతో బాటు శరీరబలమును వృద్ధిపరుపవలెను. మీరు ప్రజలయందు నమ్మకవంతులుగా నుండుటకు సత్వమును తప్పరాదు. మీసంఘమునకు తిగిన ప్రోత్సాహముతో నభివృద్ధి లేనిదే దేశము భాగ్యవంతులుగను క్షేమవంతులుగను వుండనేరదు. ఎవరైతే చాల శ్రమచేసి యామీటింగు యేర్పాటుచేసి ఆ నాన్నహితులు మ-రా-శ్రీ పెద్దప్రాలు సూర్యవారా యారావుగారు చాల రోజులనుండి ఈసంఘము తరపున ఉపన్యాసము చేయవలసినదిగా కోరుటచే శరీరము స్వస్థతరక పోయినను ఒప్పు కొనవలసినదని. నేను వేరేచోట ప్రసంగించవలసియున్నది గాన యింతటితో ముగించుచుంటి నని నుడివిరి.

పిమ్మట అధ్యక్షులు సహజముగ తమ వృద్ధుమధురశైలి ని ప్రపంచ యభివృద్ధి రెండింటిపైన ఆధారమై యున్నదనియు అందు 1 తత్వశాస్త్రము 2 నిర్మాణశాస్త్రము. తత్వశాస్త్రము బ్రాహ్మసంఘమును, నిర్మాణశాస్త్రము విశ్వబ్రాహ్మ సంఘమును, అందు విశ్వబ్రాహ్మణులు వంశానుగతిముగ నుండుటచే చిన నిర్మాణశాస్త్రము ప్రపంచయభివృద్ధికి మిక్కిలి ప్రయోజనకారియనియు కొన్ని యుదాహరణలతో రుజువుచేయుచు విశ్వబ్రాహ్మ సంఘము ప్రస్తుతస్థితినుండి బాగుపడుటకు విద్యాభివృద్ధికి మిక్కిలి కృషిచేయవలెననియు అందు స్వతంత్ర జీవనోపాయములను విధానము లభ్యసంపదనని చెప్పుటతో ముగించిరి.

తరువాత యధ్యక్షుని కోరికపైన బ్రతికే పెద్దప్రాలు సూర్యవారాయన రావుగారు లోకముయొక్క న్యయహారము చక్కగా నడచుటకు శాస్త్రములయందు చెప్పబడిన చిన్న చాతుర్యములు నియమింపబడినవనియు అందు త్రితీయ, వైశ్య శూద్రుల క్షేమముతో బాటు దేశకల్యాణమున కుపయోగకరములగు పనులను స్వార్థరహితిముగ పరమేశ్వరవిలాసమును ఆత్మవలోకనముచే చర్చించి తీర్మానమును సాకారరూపముగ విగ్రహమును నిర్మించి లోకోపయోగమున కొనసాగెనో అట్టివారే నిజమయిన ప్రేమసాంఘికులనియు ఆ ప్రేమసాంఘికులగు విశ్వ బ్రాహ్మ సాంఘికులు నేడు కాలశత్రువు మిక్కిలి స్థానహామ్యులై యుండుటకు విచారింపక పునరుద్ధరణమునకు గౌరవనీయులను, పూజనీయులను మనయధ్యక్షులును, ఉపన్యాసకులును నెలవిచ్చిన ప్రకారము ఆయా ప్రదేశములలో విద్యాలయములను, వేదపాఠశాలలను కళ్యాణయములను ఆర్థిక్షుముగ నెలకొల్పి తీర్చిదిద్దుగ కృషియొనర్చినగాని సంఘము క్షేమమొందక యంతిటితో పూర్తిగ నశించిపోవునని సహజముగ నుపన్యాసించుటతో పునన్యాసకులకును, అధ్యక్షులకును తెనుగు తగ్గుమానేసి హనుమయ్యగారికిని, ఆహ్వాన మంగీకరించి దయచేసిన ప్రేక్షకులకును హైస్కూల్లో భవన మొసంగినవారికిని, వందనము లర్పించుటతో సభ ముగింపబడెను.

(ఒకవిలేఖరి)

కోవలకుంట్ల తాలూకాబోర్డు

(మా స్వంత విలేఖరి)

కర్నూలు జిల్లాబోర్డు ప్రసిడెంటుగారు ప్రజాధికారమును వివాశము చేయవలయునని పట్టుపట్టి యున్నారు. కోవలకుంట్ల తాలూకాబోర్డు పతనాని యిందుకుల పడుచుండుటకు యిదియే కారణము. ఇతరత్రే రావు బహుమార్ సి. వెంకట రంగారెడ్డిగారు చాల పంచసభ్యులు. కాని యీ తాలూకాబోర్డు విషయమున వారు అనుబంధించుచుండు నడవడి అన్నికష్టములకు కారణమగుచున్న దనుటలో సంశయములేదు. మొన్నటి జిల్లాబోర్డుసభ సందర్భమున వారు అనుసరించిన వర్త్య యావిషయమున ప్రజల నిదర్శనముగా యున్నది. ఏమాత్రము కాని, యెక్కిగిగాని వారికి అక్కరలేనట్లును లిప్ కాన్సాధనమాత్రము ఉద్దేశమున యిట్లును ఆచర్యములను స్వప్రపద చున్నది. మొన్నటి సంగతి, గవర్నమెంటు వారికి కోవలకుంట్ల తాలూకాబోర్డువారు సలహా యిషి యిచ్చుటకు సమావేశము కానుండు దినమునకు రెండువినములకు పూర్వమే జిల్లాబోర్డు సమావేశములు జరిగినవారు. అసభ్యులనుండి తాలూకాబోర్డు. కాబట్టి వారి సలహా యిషి యేమిటలో వారు తీర్మానించిన తరువాత దానిని ఆలోచించి జిల్లాబోర్డువారు తమ యభిప్రాయమును నిచ్చుట క్రమముగా తానుబద్ధముగా నుండి యుండును. అందువలన రెడ్డిగారు తాలూకాబోర్డు సమావేశమునకు ముందు తమ సమావేశము నేర్పరుచుట క్రమములేవికోసము. జిల్లాబోర్డు మీటింగు జరిగినప్పుడు అందులో నొకసభ్యుడు లేచి యావిషయమును నొక్కిచెప్పి అప్పటికి ఆవిషయము నిలుపుట చేయవలసినది ప్రతిపాదించినాడని తెలియుచున్నది. రంగారెడ్డిగారు యాప్రతిపాదనను సభవారి అనుమతి తీసుకొనక త్రోసి పుచ్చినారు. మీరు రెండు పర్యాయములు శాసనసభలో సభ్యులుగా నుండితి. ప్రస్తుతము జిల్లాబోర్డు ప్రసిడెంటుగా నుండుట గాక పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ పదవిని కూడా ఆలంకరించియున్నారు. అట్టివారు సభలమరాధిదలను ఎరుంగక అతిక్రమించి రనుటకు విలుకలుగలరేదు. అట్లే కాదు. మరెయ్యటి త్రోసిపుచ్చుటకూడ వీరివలన జరిగినది. ప్రసిడెంటుగా వీరు కోవలకుంట్ల తాలూకాబోర్డుకు సంబంధించిన విషయములను స్వయముగా విచారించు క్రమమేమిటో యుండలేదు. ఇతరులచేత విచారించియుండలేదు. ఏల కోవలకుంట్ల తాలూకాబోర్డు రద్దు కావలెనో ఉపవర్తగా తెలుపుధీరు డియధ్యక్షు డయినను కాలేదు. అట్టి సంబోధనలోని సభ్యులలో నొకరి శ్రీ చంద్ర

బోర్డులోని సభ్యులలో నొకరి శ్రీ చంద్ర

తోచగలదు. కాబట్టి వారిచ్చినకారణములు రెండు కావు. నిజముగా ఎక్కడై. ఆ వక్కటియు నిలువదగినదియు కాదు. కక్షలు ఎక్కడ కలవో ఆలోచించి చూతము. సంవత్సరముల తరబడిగా ఆస్తాపువారును, ఈస్తాపువారు తాలూకాబోర్డులో నున్నారు. ఇన్ని సంవత్సరములుగా వీరు పరస్పరము నడచుకొనిన నడవడి కక్షలను చూచించుటలేదు. ఈమధ్య వీరిలో వీరు నడుచుకొనే స్నేహపు నడవడిని గురించి మెజారిటీపక్షపు ప్రసిడెంటు అయిన కామిని వెంకటరెడ్డిగారు ఇటీవల నిరాశ్చరితముగా ప్రకటించిన ప్రకటనములు ఎన్నియయినను కలవు. ఎల్లకన్వలర యేదో, కొంత బలమైనభేదము; తైత్త్యము లేదని కాదు. కాని అవి కక్ష తప్పటికిని కాబాలవు. ప్రభుత్వము వారికి ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుటకుగాను జరిగిన తాలూకాబోర్డు సభలో మెజారిటీ పక్షమువారు తాము కక్షపూనువారు కారనియు ఇదెవరో కక్షపూని ప్రకర్తించబడెదయను బహునిర్భలముగా స్పష్టపరచినారు. బోర్డు ప్రకటనలోని తీర్మానించిన వారు. తాము కక్షబుట్టతో నున్నారను అనునాచము ప్రభుత్వమువారికి గాని ప్రజలకుగాని అణుమత్రము వుండకూడదని లెలంచి తాము ఒక నిశ్చయమునకు వచ్చివారు. మరల ప్రసిడెంటు ఎల్లకొలు జరుపుటకు ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించే యెడల తమ పక్షపువారు అనబడు వారిలోనుండి తాము అధ్యక్షుని ఎన్నుకొనడము మానుకొనమేకాక, మెజారిటీ పక్షములోని యెవ్వరినో ఒక్కరిని తాము హృదయ పూర్వకముగా నెన్నుకొందుమని తీర్మానించినారు. తాలూకాబోర్డు లాప్రకారం చెందిన సభ్యులను నిర్వహించుటకు అట్టి బోర్డు చేరిగానిది అయినప్పుడు గాని, అట్టి నిర్వహణను జరుపుటలో పలుమారు అడ్డదోలులు త్రొక్కినప్పుడు గాని, ఎవరైనా అధికారమును మించి ప్రకర్తించినప్పుడుగాని, దుర్వినియోగము పరచినప్పుడుగాని మాత్రమే ప్రభుత్వమువారు బోర్డును రద్దుచేయుటకు అధికారము గలవారై యున్నారు. కొలెమి గండ్లలోను, కోవలకుంట్లలోను మెజారిటీ పార్టీవారు టెంపరరీ ప్రసిడెంటుగారైన గండా వెంకటరెడ్డిగారిలోను మెజారిటీ పార్టీవారిలోను హృదయపూర్వకముగాను, సంతోషముగాను కలిసిమెలిసి కార్యములు చేసి ప్రభుత్వమువారికి మొదటి సాక్షునకు ఆకరములేకుండా చేసినారు. ఇక రెండవ సాక్షునకు తానే లేదు. తాలూకాబోర్డు యేదో తప్పుచేసినదని అనుకొనినప్పటికిని అట్టి తప్పును దిద్దుకొనుటకు గాని మొండితనముగా పడేపడే చేసి రద్దుపడుటకు అర్హునిగవించుటకుగాని ప్రభుత్వమువారు యిదివరలో అవకాశమే యిచ్చియుండలేదు. నిజముగా యిప్పుడు జరిగినదానిని పట్టిచూడ తాలూకాబోర్డులోని మెజారిటీ పార్టీవారు ప్రభుత్వమువారి కంటే ముందజేసి వారిని అగ్నిపరీక్షకు తెచ్చియున్నారు. అగ్నిక్షుని యెన్నుకొనునట్టి అత్యవసరమైన యధికారము మాత్రము ప్రభుత్వమువారు తాలూకాబోర్డు చేతనుండి బలవంతముగా అపహరించక న్యాయము చేయునెడల తమపక్షమువారికి అగ్నిక్షుపదవిని యేమాత్రము కోరమని మహిమదారమైన ఆత్యమును ప్రకటించియున్నారు. ఇక తాలూకాబోర్డు తన యధికారమును మించి ప్రకర్తించినదని కాని, దుర్వినియోగపరిచినదని కాని అనుటకు సంవత్సరములు యేమియులేవు. ఇట్టి క్లిటికా ప్రభుత్వమువారియందు యేమాత్రము న్యాయవృత్తి యున్నను వారికి రెండేమార్గములు గలవు. సోకర్వార్డును, నొసములో జరిగిన రెండుపక్షముల చర్చయు క్రింది విశోధనని తీర్మానించి, ప్రసిడెంటును మరల యెన్నుకొని వలసినదిగా ఉత్తర్వు జారీచేయవలెను. లేదా సంపూర్ణమైన విచారణ చేయించి తమకు నిశ్చయముని తోచిన ఎన్నికల జాబితాను ప్రకటించించి తక్కిన జాబితావారు కోర్టుపూర్వము తీర్మానము చేయించుకొన వలసిన యెడల అట్టి అవకాశమును కలుగజేయవలసినది. నామినేటెడ్ మెంబర్లు ఎల్లయినను మెజారిటీవారిని వేసరిల్ల చేయవలయునని చేయుచుండు ప్రయత్నమాత్రముచేత భ్రమపడి తాలూకాబోర్డును ప్రభుత్వమువారు రద్దుచేయరాదు. ప్రధానమంత్రిగారు తాము తెవరించిన దెవరింపును అనుబులో పెట్టుటకు ముందు వేమార్డులు ఆలోచించి రుగాకయనియు, 'జస్టిసు' ప్రతికాసంపాదకుడు మొట్టమొదట చేసిన మాచన యిప్పటి పరిస్థితులలో సమంజసమును, న్యాయవిధిగము కానిదియు, కాబట్టి దానిని అనుసరింతురుగాక యనియు, ఎదురుమాడవలసియున్నది.

వేలకుమందు మెల సీసా 1-కి రు. 0-4-0
ఈ నూనెను ఎలకురచిన వేల ఈపి నశించును. చరక
నాను వెండుకలకుహాని యుండక వెండుకలు పెరుగునట్లు
అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

నాటక కళ

(సంశయములు)

గతవారము శ్రీ ఆంధ్ర నాటక కళా కేంద్రమున నెలవారీ నగరాజరావుగారు నాటక కళ విషయములగు సంశయముల కొన్నిటిని ప్రచురించి తిరిగి మరల పాఠకుల హృదయములకు రమారమి యేదనిమిది మాసముల పాటు విందొసర్చిన శ్రీశతావధాని కాశీ కృష్ణమాచార్యులవారి నాటకసంభాషణముల జ్ఞప్తికి దెచ్చెను. ఈ ప్రశ్నలు శ్రీ ఆచార్యులవారి సంభాషణలలో గతార్థములయ్య నాటక కళా విభాగములగు శ్రీ నగరాజరావు గారి జ్ఞానము నటించుకొను రసజ్ఞులకును అనుభవ పురస్కరముగా వెల్లెపుచ్చుటచే మరల రుచ్యములగు సహజము. శ్రీ బుర్రా శేషగిరిరావు పంతులుగారి సూచనల ననుసరించి భరతాచార్యుని సాంప్రదాయము ననుసరించుట యుక్తమయ్యును, దేశ కాల పరిస్థితుల నిమిత్తమున యాచార్యమును గమనించుటయే యుక్తమగును యొక్కొకటి తిప్పదు. పంతులువారి యభిప్రాయమునుబట్టి నటులకు రసజ్ఞత్వమే సంభాషణమని భరతాచార్యుని సుతముగా గమనించినను అనుభవమును చాటిన యే షిద్ధాంతమును నిలువదు. శ్రీ ఆచార్యులువారు నెలవిచ్చినట్లు "రసజ్ఞత్వమునుచెందిన నటులకు మనవాడు కావలెను" అనుమాట యెంత యనుభవమో గ్రహించెను. నటులకు సాంధ్య తన్మయత్వమే యగునో నాయనల తొలగు నుపాయము ఏమనిపెట్టెనని గలము? అట్లు నటులకు స్వస్వరూపమును సాంధ్య తన్మయత్వము నేమని నిర్ణయించగలము? రసజ్ఞత్వమును స్వరూపమును కోల్పోయి నిరాచార్యులకు నవస్థను జెప్పిన యీ నటులకు ఆ రసజ్ఞత్వమును పాఠ్యమొక్క జ్ఞాపకమును? పూర్వపర సంబంధము లెట్లు స్మరించును? సంభాషణయందు చెప్పి యందును స్వగతము ను గానము మెట్లు సాగును? ఇవి యన్నయు సాగుననియో యీ నటుల యభినయమును నాట్యముని యెంతైన నంగీకరింపగలరా? అయ్యది యున్నాద పితామహేశ్వర కావచ్చును గాని యభినయమెట్లు కాగలదు? రసజ్ఞత్వమును మెచ్చుచున్న నటులకు యీ పై నాట్య నిర్దేశముల గమనించి యనుసరింపగలను. నటులకు ఆత్మద్వైవిధ్యము గలవందరా? అట్లు సరింపక పని రసజ్ఞత్వమును బడి యొడలె యుండునని చెప్పి రముల గాంచి సహింప నేర వత్తురు! చచ్చి నె బాస నియె వరు మెత్తురు! కాన యీ నటుల యనన్ద యెవ రెన్ని మతముల నుపసంహించి నను అనుభవమునుబట్టి యైన తాదాత్మ్య మెన్నటికిని కాకాల దని చెప్పకలెప్పుడు. అయ్యది యహార్యావస్థ యనియే చెప్పి కొనవలయును. కావున సకల శక్తి యుండుట కెట్టి యవకాశమును లేదు. ఇయ్యదియే శ్రీ ఆచార్యులవారి సమాధానమున నూత్ర ప్రాయముగ నిర్దేశింపబడి యున్నది.

శేషవారకాశీ విషయములు నటుల మానసికస్థితికి ప్రతి రూపములగునండి శ్రీకృష్ణ హృదయములందు సర్వదా యనుకార్యుడగు నాయకుని విగ్రహమును కన్నుల గట్టినట్లు సర్వమును దీర్చవలెను. నాయకుని స్వరూపమును భిన్న ప్రకృతులందు భిన్న విధములుగా నుండుట సహజము. కాని రససిద్ధి కొరకు నటుల యెంత ముక్తమౌతినో గ్రహించి కవివృత్తి యందు తన యభినయ కౌశలమును కేంద్రీకరించుట యే దినికి విధానము. అట్లు కాక నటులకు గవి భిన్న మార్గముల బట్టినార సాధాన మే కలగును. కొందఱు, నటులకు తన్మయత్వము కవి కృత్యం యనుసరించుటచే తన కళకు గళంకము నాపాదించుట లేదా? అని శంకింప నవకాశము గలదు. కాని కవికృత్యమే యనుసరించునో యందుక విచారించినచో కవికి గలదని గ్రహించబడు స్వాంత్ర్యమును తనకు విధింపబడెనని యనుకొనెడి యస్వారోగ్యమును స్పష్టపడగలదు. ఉభయములను భావమునకే వ్యాఖ్యాతలు. శ్రీ ఆచార్యులవారు తమ యనివార్యమును కైని నెలవిచ్చినట్లు, కవికి శాస్త్ర వ్యాఖ్యానము నటునిది యంగిక వ్యాఖ్యానము. లోకమున భావమును అభినయమునకును గల సామ్యమే నాటకమున కన్నివృత్తులందు బోషింపబడుచున్నది. శ్రీ ఆచార్యులవారు పరిహరించినట్లు భావము అభినయమును చెరియొక భాగ న్నామికిని పంచుకొంటు యొకవృత్తియందే హాస్యాస్వప్నమే. అందులకుగాక లోకముభిన్నము భావమును వెల్లొంది భావము, ఆప్రయత్నముగ నభినయమును దొరలుచుండు నట్లు నటులకు సాధించుకొనువారు సహితము మాటలను అభినయమును పరంతర మొక్కవారు నలవరచుకొని రంగమును పరిగెనెట్లును స్పష్టము ప్రకృతికి నెంత సమీపమా గ్రహించెను. కాని యిట్లుచేర్చు నటుల సహజ లన నేరికే సాధ్యమగునా? కాదు.

అట్లుచూచి నిట్టి శిక్షకు గారణమేమి? లోకమున భావము నెన్నటి యభినయము నడచు విధమున నాటకమున నేల సంభవింపదు? ఇది నాటకముగలచేత. అనగా పరప్రకృతిని మునిగి స్వస్వరూపమును జిక్కుబట్టుకొని ప్రేక్షకుల తాదాత్మ్య భ్రాంతిని నిండుటయే నాటకకళ పరమావధి. అనగా నాటకము ప్రకృతిని బ్రవర్తించుటయే యని తాత్పర్యము. ప్రకృతి యనగా ననుకార్యుడగు నాయకుని ప్రకృతి. ఇట్లునర్చిన నటులడే కృతార్థుడు. కాబట్టియే శ్రీ ఆచార్యులువారు నాటక లక్షణము "నాటక మనిపించుకొనకుండుటయే" అని నిర్వచించిరి. ఇట్లు నాటకకళా ఘట్టముల ననేకముల బహు చమత్కృతితో బ్రవర్తించి యాంధ్రలోకము నిరంతర కృతజ్ఞతకు పాత్రులగు జగత్ప్రసిద్ధ విద్వాంసులును శతావధానులును విమర్శకు ధురీణులును నగు శ్రీ కాశీ కృష్ణమాచార్యులవారి సంభాషణల యవకాశమును తిరిగి పూర్వపు విలేఖరిగాని మఱి యెవ్వరైనగాని ప్రచురించి కేవల పూర్వార్థచార బంధములనుండి కళావిమర్శనమును దొలగింతురని నా ప్రార్థనము.

శ్రీ బుర్రా శేషగిరిరావు పంతులుగారు బ్రహ్మ శ్రీ వేదము వేంకటరాయశాస్త్రి రత్నశాస్త్రి రామగోవింద శాస్త్రి కాశీ కృష్ణమాచార్యులు నోరి సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి గార్ల వంటి సుప్రసిద్ధ పండితుల బ్రాధిని యాయాప్రాంతముల కంపి రసజ్ఞులకును నటులకును మంచి యుద్బోధము గల్గించి వారి యుపన్యాసములను ప్రసంగములను పుస్తక రూపమున బ్రచురించి నాటకకళకు జీవమును పోయుట ముఖ్య కర్తవ్యము. ఇదివరకే యనేకమంది పండితులనోట నేను విన్నట్లు "ఆంధ్రభాషయందు జాణసకలెని లోపమును పూర్తిచేసిన శ్రీ కృష్ణమాచార్యులవారి యుద్బోధ సంభాషణముల నచ్చొత్తిం చి ప్రతి నాటకసంఘమునకును బహుమతి యొనర్చుట యాంధ్రుల విధియని నా యుద్దేశము.

శ్రీ నాగరాజ రావుగారు టి. రాఘవాచార్యులుగారు వేదమువాడి శేషగిరిరావుగారు కందాడ శ్రీనివాసగారు యెదలగు నటప్రముఖుల నచ్చుటచుట్టి కావ్యనింది వారిచేత హాస్యక ప్రవర్తనముల నిష్పించి శాస్త్రమును అనుభవమును గరిష్ఠాన్నికొనుమలక్ష్యులక్షణ సామరస్యమును గాపాడి నాటక కళకు బూర్ణ వికాసమును సంపాదించి యాంధ్రభారత తీర్థ కమిటీ యాంధ్రలోకమునకు శ్రీ బుర్రా శేషగిరిరావుగారి మూలమున మహాపకారము నొనర్చుగాక యని భగవంతుని ప్రార్థింపుచున్నవాడు.

ప్ర. వేంకటసుబ్బయ్య,
గ్రంథపండితుడు బోగ్గుపానూలు, గుడివాడ.

వాతావరణ స్థితి

1925 సం॥ జూలై నెల 31-వ తేది శుక్రవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	గత 24 గంటలలో అత్యధిక స్వీడిము	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప స్వీడిము	గత 24 గంటలలో వర్షము	జూలై నెల 1-వ తేదినండి వర్షము	సాధారణముగ సంవత్సరమునకు కురియు మొత్తము.
గోపాలపురం	86.5	79.1	...	12.21	44.96
విశాఖపట్టణము	86.7	78.4	...	6.68	87.09
కాకినాడ	87.4	77.2	...	20.81	89.09
మచిలీపట్టణము	85.3	76.9	0.28	10.09	41.59
కర్నూలు	92.0	72.9	0.28	6.71	26.01
బళ్లారి	94.5	75.5	...	0.80	20.51
కడప	97.5	73.0	3.88	9.80	81.28
నెల్లూరు	97.8	79.3	...	4.08	87.98
మద్రాసు	93.0	77.4	0.05	4.05	50.74
కడపూరు	91.5	76.5	...	3.64	52.94
నేలము	99.7	75.9	...	4.75	89.80
కోయంబూరు	87.1	70.8	...	3.12	22.29
తిరుమనాపల్లి	101.5	75.3	0.74	5.14	38.18
నాగపట్టణము	90.7	79.1	...	1.04	54.98
మధుర	99.4	70.0	3.25	5.81	38.58
పాంబల్	88.0	78.4	...	0.15	87.00
తిరునల్వేలి	1.64	28.34
తిరువేంగుడు	84.6	75.3	...	12.26	64.51
కొచ్చిన్	84.4	75.0	0.11	89.04	114.51
కాలికట్టు	85.8	74.3	0.08	71.47	117.16
మంగళూరు	82.5	73.2	2.80	86.78	125.68
తెంగుళూరు	86.5	67.7	0.02	4.88	35.87
మెదకార	72.1	62.2	0.78	71.02	125.46
కొడైకనాల్	63.6	52.8	0.28	10.65	62.18

సర్కారులు:—మచిలీపట్టణములో పెద్దవర్షము 0.28 కురిసెను. మేఘములు ఒకమా సరుగునున్నవి. మచిలీపట్టణంలో పగటివేడిమి 6½ డిగ్రీలు తక్కువ.

దక్కన్:—కడపలో 3.088 సంతతధారగ వర్షించెను. 12 గంటలు కురిసెను కర్నూలులో 0.28 వర్షించెను బళ్లారిలో మేఘములు పలచగున్నవి. తక్కినచోట్ల దట్టముగనున్నవి మొదటి రెండుచోట్లను ఆర్ద్రత ఎక్కువ. బళ్లారిలో 3½, కడపలో 3 డిగ్రీలు పగటివేడిమి ఎక్కువ. కడపలో రాత్రివేడిమి 4½ డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నాటకము:—మద్రాసులో చినుకులుపడెను. మేఘములు దట్టముగనున్నవి. పగటివేడిమి 2½, 3 డిగ్రీలు తక్కువ. ఇచటచట స్థానిక చినుకులు తప్ప ఎండగాయవచ్చును. ఎస్. ఆర్. యు. సామూరు, వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

బొంబాయి యంత్రముల

దుస్థితి

జీవరాజ్ బాలు యంత్రములను మూసివేయుట బొంబాయి, జూలై 30:— టార్డిమోలోనున్న జీవరాజ్ బాలు యంత్రములు రేపటినుండి మూసివేయబడును. కారణమేమనగా నేతపరిశ్రమయందు లబ్ధిలేకుండుటయే. దానివలన 1200 మంది కార్మికులకు పనిలేకుండపోయినది. (అ. ప్రె.)

బీహారు రాష్ట్ర జాతీయసంఘము

40 వ దేశీయమహాసభాభ్యుత్థకు పేర్లు సూచించిరి పాట్నా, జూలై 30:— బెటియావద్ద బీహారు రాష్ట్ర జాతీయసంఘము సభగూడి ఫజలుల్ హక్కు ప్రజాశోరప్రసాదు, సోజన్ దేవిగార్ల పేర్లు వచ్చేదేశీయమహాసభాభ్యుత్థకు సూచించిరి. (అ. ప్రె.)

చెన్న పురి బజారుధరలు

1925-వసం|| జూలై నెల 31-వ తేదీ శుక్రవారము

ధాన్యములు

దనియలు బా 1-కి రు 80 0 0 మొదలు 42 0 0 వరకు

ఓయ్యము బస్తాలు మొదలు వరకు

కుసుమ తెనాలివి ,, ప 48 గలవి రు 14 0 0 15 8 0

నెల్లూరివి ,, డిటా ,, 15 8 0 17 0 0

డిల్లి ,, డిటా ,, 16 0 0 18 0 0

రాగలు రా. 164 బస్తా 1-కి ,, 8 12 0 9 0 0

సువ్వలు ,, ,, 20 0 0 24 0 0

4. పప్పుధాన్యములు

కందుల బస్తా 1-కి రు 205 ,, 12 8 0 18 8 0

సెనగలు ,, డిటా ,, 11 12 0 12 4 0

పెసలు ,, డిటా ,, 14 0 0 15 0 0

మినుములు ,, డిటా ,, 15 4 0 16 8 0

ఉలలు ,, ర 164 ,, 8 8 0 9 0 0

3. నూనెవస్తువులు

నవ్వులనూనె బా 1-కి ,, 154 0 0 155 0 0

నెయ్యి మ 1-కి ,, 14 0 0 25 0 0

కొండాపురంవేరు సెనగపప్పుబా1కి ,, 60 0 0 65 0 0

ఇతరప్రదేశము ,, ,, 55 0 0 59 0 0

వేరు సెనగనూనెగామగబా1-కి రు 186 మిమ.నూనె182 0 0

ఆముదము బా 1-కి ,, 127 0 0 128 0 0

4. చిల్ల రవస్తువులు

చాయఫసుపు బా 1-కి ,, 100 0 0

కూరపసుపు ,, ,, 45 0 0 50 0 0

మిరపకాయలు(గుంటూరివి)బా1కి ,, 100 0 0 110 0 0

గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి రు 50,55

కాళహ సిపాయకట్టు ,, ,, 70,75

బెల్లము బా 1-కి రు 35 0 0 45 8 0

చింతపండు బా 1-కి ,, 40 0 0 60 8 0

5. ఇనుము

పట్టారకం బా 1-కి ,, 80 0 0 81 0 0

చదరం ,, 80 0 0 82 0 0

రవుంకు ,, 80 0 0 40 0 0

6. లోహములు

వెండి 100 కులంకు ,, 71 0 0 74 0 0

బంగారము, కలము 1-కి ,, 21 10 0 21 12 0

సవరము 1-కి ,, 18 6 6

ఇత్తడి బా 1-కి ,, 268 0 0 264 0 0

రాగి డిటా ,, 285 0 0 288 0 0

అస్కాచక్కెర 226 పా|| గలవి 81 0 0 81 8 0

రంగులు అలిజరైను

ఆవుకృష్ణము 20 డిగ్రీలు 72 0 0

తొట్టికృష్ణము డిటా ,, ,,

సింహం డిటా ,, ,,

గర్రం డిటా 70 0 0

8. దూది

బో వస్త్రబారువ 1-కి రు 800 0 0

ఎల్లాదు దూది ,, 215 0 0

9. నూలు

కోయంబూరు నెం 10½ పెట్టె 1-కి ,, 7 4 0

మధుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి ,, 4 12 0

పుల్లూరు యేనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి ,, 7 4 0

అహమదాబాదు నెం 12½ పెట్టె 1-కి ,, 7 4 0

నూళయేనుగ నెం 20 ,, 9 8 0

జహాన్ నెం 20 ,, 9 8 0

,, నెం 40 ఏ లేటిలు అయినను ,, 12 0 0

నాద్యాన్ నెం 24½ ,, 10 0 0

14½ క్విలక్ పత్తి ,, 7 8 0

నెం 20 బెన్ని సింహం యీటె ,, 10 8 0

నెం 22 ,, ,, 10 12 0

నెం 12½ బెన్ని సర్కుసు ,, 8 0 0

నెం 14½ ,, ,, 8 12 0

నెం 12½ అలెస్సు ,, 7 4 0

నెం 12½ కొయిలపట్టి ,, 7 4 0

నెం 22½ గంగవిలాస ,, 9 10 0

నెం 14½ రాదాకృష్ణము ,, 7 4 0

Powell's Extract of Golden

(4321)

పవలుగారి అమోఘమైన గెనో

నెగరో గమునకు

అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

ఆంగ్ల ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది.

సెగరోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్ర పిండములయొక్క వాపు, శుక్లవస్త్రము, బలహీనము, వీపులోనొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది నమ్మకముగా కుదుర్చునట్టి దివ్యౌషధము.

గుణము:—6 మోతాదులగెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే న్రవణము తప్పక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కులన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును. దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

తీక్షణమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రు. 1—4—0.

దీర్ఘవ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రు. 1—8—0.

మా దివ్యౌషధములను సుప్రసిద్ధమైన దుకాణము లన్నిటిలోను దొరకును.

మా చిత్రచిత్రపు క్యాటలాగునకై వ్రాయుడు.

ఉత్తరము లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,

Manufacturing Chemists,

Lamington Road, BOMBAY

పూర్ణ చంద్రోదయము

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రిగారి

దేహపుష్టికి, శుక్రవృద్ధికి సంజీవి మెలతు 1-కి రు 16-0-0 ఆయుర్వేదనిలయము, బెభవాడ.

జర్మనీ వారి కిక్కుమాల వ్యాధిని నివారించుట ఎట్లు తెలియును.

ప్రపంచమందు అంతటను! నేనకువేలుమంది హడెన్ సాను వాడి స్వస్థత నెందియున్నారు.

గొప్ప జర్మనీ మూలవ్యాధినివారణి. బర్లిన్ ప్రేము విశ్వవిద్యాలయ కినిక్ నందు మూలవ్యాధికి గల ఔషధము

హడెన్ సాన్ యొక్క టేబ్. హడెన్ సా స్వక మూలవ్యాధిని ఎంతవెట్టి, రాలునట్లు చేయును.

మరి యొకతరముకూడ వ్యాధిచే బాధపడవద్దు. నేడే ఒక ట్యూబును కొనుదు. ధర 1 కి రు 2-4-0 ప్రత్యేకస్పృటుతో పెద్దనైజాది గలదు. పూర్తిగా తృప్తిలేనిచో పైకము వాపనీయబడును.

నురుకుగా ననిచేయునట్టి ఏజంట్లు కావలెను.

Sole Agents:—THE INTERNATIONAL TRADERS,

1961 Sankdi Sheri.

Telegram.—"Special.

AHMEDABAD

Agents for Andhradesa:—Mr. K. A. RAJU, Goraga, Post Vissakoderu,

Tp Bhimavaram Kistna Dt.

Agents for Madras Presidency:—

Mesers, DADHA & Company, Esplanade, MADRAS

Agents for Mysore & Goorg:—

Messrs JONES & Co., No. 5, Gundopenh Street, Bangalor ity.

AGENTS for Travancore:—

KRISHNA & Company, Trivandrum

అమృతాంజనము

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్వు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్వు 6-4-0. ప్ర తియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి

న మ్మ క మ గు క్రొత్త మాదిరి న గలు దొరు కు స్థాన ము
ది ఆంధ్రజ్యోతియలరి మాన్యుపాక్షరింగు కంపెనీ,

పాడ్యక్షిను: బెజవాడ, బ్రాంచి: 51, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.
మావస్త అనేకరకములు జడబెళ్ళలు, నాగరములు, క్లిష్టములు, ఉంగరములు, చంపనరములు, పలురకములగాజులు, ఇవిగాక వెండికూజులు,
గిన్నెలు, కాలుగొలుసులు మొదలగునవి సిద్ధముగానున్నవి. నచ్చనివి వాపసు తీసుకొనబడును.
(ప్రాప్తి) కారుమాను లక్ష్యయ్యచౌదరి, శనగపాటి కోటయ్య అండు బ్రదర్సు. (1)

క రం చం దు చ బి ల్ దా ను

బం గారు, వెం డి న గల వ ర్త కు లు, సా వు కా రు వే ట, మ ద్రా ను. 1911
ద ర ఖా న్తు పం పి న క్యా ట లా గు ఉ చి త ము గా పం ప బ డు ను.

కామినియా నూనె
వెంట్రుకలే అందము.

రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుదు
వెంట్రుకలు దువ్వినపుడు ఊడకమున్నే త్వర
పడకపోయిన ఊడ మొదలుపెట్టి పూర్తిగ
పాడగును అట్లుకాకుండ నేడే కామి
యా నూనెను వాడి సత్వరముగా
శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. వెంట్రుకలకే
జాడ్యమున్నను మాన్సి ఈ దివ్యృషధము
వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లు
చేయును ఒక పరిక్షవల్ల మీకే తెలియగలదు.
మీ శిరోజముల నతి శుభ్రపరచును బుడ్డివెల
1 రూపాయి. 3 బుడ్ల ఖరీదు రూ 2-10-0.
వీపీచార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఆటో దిల్ బహారు

మీకు ఏ సువాసన ద్రవ్యము లేక అత్తరు కావలసియున్న
ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు.
1/2 అవున్సు బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0
1/2 డ్రాం బుడ్డి 0-8-0] మీ చేతిరుమాలునందు
చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ మన్నిదిశలను వ్యాపించును.

పై కామినియానూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులను ప్రతివోటను విక్రయింప
బడును. లేకున్న సోల్ ఏజెంట్లు:—
ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్గు అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,
155 జుమ్మామశీదు, బొంబాయి అని వ్రాసిన బడయగలరు.

ఆయుర్వేద వైద్యసంగ్రహము

1 భాగము:— వ్యాధుల స్వరూపమును, వాటికి
అనుభవసిద్ధముగా సులభముగా చేయవలసిన 600 యోగములును
గలవైద్యగ్రంథము. ప్రతివారియొక్క నుండవలసినది.
1-కి రు. 1-4-0; వి. పి. 0-6-0
2 భాగము:— శుద్ధులు, భస్మములు, వంటఖిజ్జలి ఔష
ధములు, ఆసవములు, అరిష్టములు, ద్రావకములు, చూర్ణములు
కషాయములు. మొదలగునవి అనుభవపూర్వకముగా చేయుపద్ధ
తులతో వ్రాయబడియున్నది. ప్రతి వైద్యునికి ముఖ్యమయిన
గ్రంథము. 1-కి రు. 1-12-0; వి. పి. 0-6-0
ఆయుర్వేదచంద్రిక:— ఆయుర్వేద, ఆరోగ్య, వస్తుసం
దిశిత్వ, కారీర, అనుభవయోగ మొదలగు అనేక విషయములను
విశ్రుతముగా వ్రాయుచుండు మానప్రతిక. సెల్లర్ 1-కి చందా
రు. 2-8-0. మాదిరి యుచితము. 3 ను ఏకకాలమందు
గోరన రు. 5-8-0 లకు పంపబడును.
పి. సి. ఏ. అండుకో., ఆయుర్వేదసమాజం
పెరిచేపి. (సెల్లర్లుబిల్లా)

మాన సోల్లా సి సి మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)
వెలసలభము! (పోస్టుఖర్చులను ప్రత్యేకము) నూమధికము!
శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగెడి వైద్యకాకల
కిమాత్రలు దివ్యృషధము. అశీర్ణము, అరుచి, అపుంజలము,
అస్తిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల
యందు బలక్షయము, పిక్కలు, పార్శ్వములు, శీరస్సు,
వ్రేళ్లు, అస్థులు మొదలగువానియందు గలిగెడి నొప్పలను
బోగొట్టి జేహమును మంచి ఆరోగ్యమునకు దెచ్చును.
ఈమాత్రలు మేహవారినొప్పలను వెంటనే మాన్పును.
ఇందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఔషధ
ముగుటచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును.
ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.
చిరునామా:— (1073)
ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,
పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.